

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

Enciclopedia
1981

HOTĂRÎRILE CONGRESULUI CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

AMPLU PROGRAM
DE ACȚIUNE
PENTRU DEZVOLTAREA
ECONOMICO-SOCIALĂ
A PATRIEI

6267/06

6267SL

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Plenara C.C. al P.C.R. a aprobat proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în cincinalul 1981–1985 și proiectul Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe perioada 1981–1985.

AMPLU ȘI MOBILIZATOR PROGRAM PENTRU DEZVOLTAREA ECONOMICO- SOCIALĂ A PATRIEI

INCHEIEREA primei jumătăți a acestui an s-a caracterizat, pentru poporul nostru, printr-o deosebit de intensă activitate politică. Este suficient să amintim acțiunile pregătitoare ale celui de al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii, lucrările propriu-zise ale Congresului, acest mare forum al democrației noastre muncitorești, ale Plenarei Comitetului Central al partidului, ale Plenarei Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, ale Marii Adunări Naționale. În domeniul economiei naționale activitatea acestor organisme ale democrației noastre socialiste s-a soldat cu adoptarea unor documente de maximă însemnătate. Este vorba, în primul rând, de planul național unic de dezvoltare economico-socială a României în cincinalul 1981—1985, Planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pentru aceeași perioadă, Programul Directivă de creștere a nivelului de trai în acest cincinal și de ridicare continuă a calității vieții, precum și de alte hotărâri în probleme cum sînt introducerea cuceririlor progresului tehnic în economie, modernizarea și înnoirea producției, tipizarea construcțiilor și a produselor, organizarea și normarea științifică a producției și a muncii, reducerea normelor de consum la resursele materiale și energetice, recalcularea prețurilor de producție etc. Au fost, de asemenea, adoptate documente politice cum sînt Hotărîrea și Cheama celui de al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii și Apelul pentru pace adresat tuturor popoarelor de Congresul oamenilor muncii.

În acest ansamblu de documente menite să orienteze activitatea poporului nostru în actualul cincinal, în vederea trecerii la o nouă calitate, a înscrierii României în rîndul țărilor cu nivel mediu, obiectiv strategic fundamental stabilit de cel de al XII-lea Congres, se distinge prin bogăția ideilor novatoare, prin capacitatea de cuprindere și de analiză a fenomenelor noi din viața internă și internațională, magistrala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii. De altfel, ca expresie a inestimabilei valori teoretice și practice a expunerii, a înaltei aprecieri și deplinei aprobări cu care a fost primită de cei 11 000 participanți, Congresul a hotărît adoptarea expunerii ca document programatic, care îi va călăuzi pe toți oamenii muncii în activitatea lor pentru înfăptuirea neabătută a Programului partidului de dezvoltare multilaterală economico-socială a României.

Sinteză a istoricelor realizări economice, politice și sociale pe care le-am înregistrat sub conducerea partidului, investigație și prefigurare a viitorului, Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu evidențiază, o dată mai mult, contribuția de neprețuit pe care secretarul general al partidului, cu recunoscuta sa capacitate de a interpreta și dezvolta creator principiile generale ale revoluției și construcției socialiste, cu gândirea sa dinamică, revoluționară, de un profund umanism, o aduce la elaborarea întregii politici interne și externe a partidului, la fundamentarea strategiei progresului multilateral și neîntreput al națiunii noastre. Tezaurul de idei cuprinse în Expunere, idei izvorîte din încrederea în forțele progresului, din atașamentul neînmormurit față de cauza socialismului, din devotamentul puternic față de patrie și de popor, din apropiata cunoaștere a realităților, îmbrățișează într-o amplă viziune unitară multiple și complexe probleme ale dezvoltării noastre, ale fâuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

Retrospectiva pe care secretarul general al partidului o face asupra realizărilor deceniului trecut evidențiază cu forță marile transformări economico-sociale cantitative și calitative pe-

trecute în patria noastră în această perioadă, în care, pe baza intensei dezvoltări a economiei naționale, s-a realizat cea mai importantă creștere a nivelului de bunăstare și de civilizație al maselor. În condițiile în care producția industrială a crescut de circa 3 ori, producția agricolă de 1,6 ori, venitul național de 2,4 ori, veniturile totale ale populației practic s-au dublat în deceniul trecut ca, de altfel, și vânzările de mărfuri prin comerțul socialist. Aceste realizări, obținute în condițiile cînd pe plan internațional s-au manifestat puternic instabilitatea, criza economică și îndeosebi cea energetică, cînd marea majoritate a țărilor lumii se află în fața unor situații economice extrem de dificile, demonstrează superioritatea socialismului, caracterul științific, realist al politicii promovate de Partidul Comunist Român. Deosebit de important este că pe baza realizărilor dobîndite, intrăm în noua etapă pe care ne propunem să o parcurem cu un potențial economic net superior, România transformîndu-se dintr-o țară cu o economie slab dezvoltată, caracterizată ca eminentă agricolă, într-o țară industrial-agrară cu o economie în plină dezvoltare, cu o puternică bază tehnico-materială, garanție materială a succeselor viitoare.

Analizînd obiectivele și orientările fundamentale ale planului 1981—1985, secretarul general al partidului l-a caracterizat ca un plan al dezvoltării calitative a întregii activități economico-sociale, el urmărind să asigure dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, perfecționarea relațiilor sociale, ridicarea continuă a gradului de civilizație, a nivelului de trai material și spiritual al poporului. După cum preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu „caracteristica generală a planului o constituie trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă”, urmînd ca în acest cincinal să se acționeze „nu atît pentru crearea de noi unități economice, cît pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al potențialului existent”.

Ținînd seama și de situația de pe piața internațională a materiilor prime și energetice și de nivelul general de dezvoltare la care am ajuns, planul pune un accent deosebit pe dezvoltarea bazei de materii prime, a resurselor energetice interne, precum și pe dezvoltarea mai puternică a agriculturii, sectoare considerate ca fiind hotărîtoare pentru dezvoltarea economico-socială a țării noastre, pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, orientarea generală a planului cincinal privind trecerea la dezvoltarea economică intensivă impune creșterea în ritmuri susținute a producției industriale, adîncirea gradului de prelucrare a materiilor prime și materialelor, valorificarea superioară a acestora în toate sectoarele economiei naționale. Cît privește orientările structurale ale producției industriale intervin, de asemenea, o serie de accente noi. Fără a intra într-o analiză de detaliu subliniem doar că industria chimică va înregistra în continuare cel mai ridicat ritm de dezvoltare, că se constată o tendință de accelerare a dezvoltării industriei alimentare și ușoare și de apropiere a ritmurilor acestor două ramuri producătoare de bunuri de consum de ritmurile unor ramuri ale industriei grele.

Făcînd o riguroasă analiză asupra direcțiilor de dezvoltare și a sarcinilor principalelor ramuri ale economiei naționale, secretarul general al partidului a insistat în mod deosebit asupra laturilor calitative ale activității economice. A fost subliniat în acest sens că normele de consumuri materiale și energetice trebuie considerate ca maxime, că ele sînt încă mai mari decît în alte țări. De asemenea, se subliniază în Expu-

ner, pentru a ne ridica la nivelul țărilor dezvoltate, trebuie luate toate măsurile, concentrate toate forțele, pentru realizarea în acest cîcinal a unei puternice creșteri a productivității muncii în toate ramurile economiei, cu atât mai mult cu cît în unele sectoare nivelul productivității muncii este încă simțitor mai mic. „Să facem totul pentru sporirea rapidă a productivității muncii — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — fiind conștienți că, în întrecerea istorică dintre socialism și capitalism, socialismul trebuie să-și afirme superioritatea printr-o mai înaltă productivitate a muncii sociale, prin desfășurarea largă a creației științifice și tehnice, prin obținerea unei eficiențe economice crescute, prin valorificarea mai deplină a inițiativei maselor, a energiei, competenței și aptitudinilor tuturor celor ce muncesc”.

Sub același semn al calității, al creșterii eficienței se află și dezvoltarea comerțului nostru exterior. Creșterea lui mai rapidă decît a produsului social și a venitului național semnifică o participare din ce în ce mai activă a țării noastre la circuitul economic mondial, iar faptul că exportul va crește în ritmuri net superioare importului va asigura echilibrul balanței de plăți precum și restituirea creditelor scadente în această perioadă. Semnificativ pentru noua calitate a economiei românești este și faptul că circa 27% din sporul exportului în 1985 față de 1981 se va realiza pe seama îmbunătățirii structurii și a creșterii gradului de valorificare a produselor.

Din analiza întreprinsă de secretarul general al partidului asupra obiectivelor României în următorii cinci ani se evidențiază cu putere, o dată mai mult, că dezvoltarea generală a societății noastre, a forțelor de producție, creșterea avuției naționale, a venitului național, sînt subordonate țelului suprem al politicii partidului nostru comunist, ridicarea nivelului de trai, a bunăstării generale a poporului, edificarea unei societăți în centrul căreia se află omul.

Creșterea anuală a produsului social cu peste 6% și a venitului național cu peste 7% va asigura mijloacele necesare atît pentru dezvoltarea forțelor de producție, cît și pentru ridicarea în continuare a nivelului de trai. Pentru asigurarea unei creșteri a retribuției reale cu circa 16%, așa cum s-a stabilit la cel de al XII-lea Congres al partidului și ținînd seama de o creștere a prețurilor cu circa 8% pe întregul cîcinal, retribuțiile nominale vor crește cu circa 25%. Pe această bază, și odată cu sporirea producției, îndeosebi la produsele de bază, sporesc și consumurile populației la principalele bunuri alimentare și nealimentare. De asemenea, cheltuielile social-culturale ale statului vor crește pînă în 1985 cu peste 20% iar, după generalizarea în acest an a săptămîinii de lucru de 46 de ore, se va trece, pînă la sfîrșitul cîcinalului, la săptămîina de lucru de 44 de ore. Sînt obiective pe care le găsim detaliate în profunzime în Programul special consacrat creșterii nivelului de trai și a calității vieții și care ne dau, ca și realizările de pînă acum, convingerea fermă că tot ceea ce realizăm ne este destinat în întregime, cu bunăstarea generală a poporului, făurirea unei vieți tot mai îmbelșugate, depînd numai și numai de munca poporului, de rodnicia activității noastre.

Întreaga expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu se constituie într-o inflăcărată pledoarie, în spiritul revoluționar care îi este propriu, pentru noi, pentru promovarea fermă în viață a ceea ce servește mersului înainte al societății, pentru eliminarea din gîndirea și practica socială a oricărei închistări, a tot ceea ce este perimat și nu mai corespunde noilor etape de dezvoltare. „Trăgînd învățăminte din activitatea trecută, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, atît din ceea ce este bun, cît și din lipsuri să acționăm în spiritul cerințelor dezvoltării sociale; să nu ne fie teamă să înlăturăm acele teze și noțiuni care nu mai corespund noilor condiții istorice și sociale”. Și, reluînd aceeași prețioasă idee: „Nu de înnoire trebuie să ne temem, ci de stagnare în gîndire, de păstrarea formelor învechite! Pericolul pentru socialism nu constă în căutarea noului, ci în păstrarea vechiului!”

Conștient în această viziune înalt revoluționară asupra dezvoltării societății, secretarul general al partidului analizează în expunerea sa un complex de probleme de cea mai mare importanță teoretică și practică. Diferitelor aspecte ale conducerii societății, prin prisma unui spirit profund democratic, umanist, căutării unor forme noi, cît mai adecvate asigurării participării maselor populare la conducerea societății li se consacră un spațiu important. De altfel, expunerea secretarului general al partidului cuprinde un adevărat program de măsuri practice, concrete, care vor determina o nouă și considerabilă adîncire a democrației noastre socialiste, o puternică extîndere, prin noi forme, noi competențe și atribuții conferite sistemului de organisme democratice de care dispunem, a participării directe a oamenilor muncii la conducerea tuturor domeniilor de activitate la toate nivelurile ierarhice. În același context, secretarul general a făcut o temeinică analiză, materialist dialectică și istorică, asupra raportului dintre dictatura proletariatului și democrația socialistă, demonstrînd că în condițiile

actuale statul nostru nu mai poate fi considerat ca un stat al dictaturii proletariatului, ci un stat al democrației socialiste, concept care reflectă noua calitate pe care a dobîndit-o în procesul edificării noii orînduirii

Totodată, sesizînd unele carențe în planificarea și conducerea activității economico-sociale, unde s-au manifestat fenomene de superficialitate și birocrațism, faptul că s-a acționat cu timiditate în introducerea noului mecanism economic, în folosirea acțiunii legilor economice obiective, secretarul general al partidului a precizat că în noua etapă este necesară îmbunătățirea planificării și conducerii tuturor domeniilor de activitate, creșterea rolului centralelor și întreprinderilor în elaborarea planului, crearea condițiilor pentru participarea cît mai largă a clasei muncitoare, a tuturor categoriilor sociale, la planificarea și conducerea diferitelor sectoare de activitate. În planificare, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să se țină seama într-o mai mare măsură „de rolul pieței, al cererii, aceasta fiind o condiție esențială pentru desfășurarea cu maximum de eficiență a întregii activități economice”. Faptul că legea valorii și alte legități economice continuă să acționeze în socialism impune luarea lor în considerație în planificare și conducere, ca și în alte procese economice ca stabilirea prețurilor, a prețului de cost și de producție, a rentabilității și beneficiilor. Totodată, participarea tot mai intensă a țării noastre la circuitul economic mondial face necesar ca în stabilirea planului, a obiectivelor pentru fiecare etapă, să se țină seama de tendințele generale care se manifestă în lume, pentru a preveni și înlătura influențele unor fenomene negative și a asigura astfel dezvoltarea stabilă, armonioasă a întregii economii.

Iată deci, coordonatele esențiale ale procesului de perfecționare a planificării și conducerii activității economico-sociale, conturate de secretarul general al partidului, proces care, ca și aplicarea fermă a autoconducerii muncitorești și autogestivității, a noului mecanism economico-financiar — a cărui esență constă tocmai în realizarea producției la cel mai înalt nivel calitativ, cu maximum de rentabilitate și beneficii — ridică răspunderi deosebite atît în fața cadrelor din economie, cît și a celor care se consacră cercetării economice, sau acelor care pregătesc viitoarele cadre de economiști. De altfel, referindu-se la acest aspect, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în expunerea sa „necesitatea unei preocupări mai mari pentru ridicarea nivelului cadrelor care lucrează în planificarea și conducerea economiei, a organizării mai bune a ridicării cunoștințelor întregului nostru activ de partid și de stat. Să avem permanent în vedere că numai prin înțelegerea legilor obiective, a necesităților și cerințelor dezvoltării economice și sociale, într-o etapă sau alta, se poate asigura o conducere justă, se pot evita o serie de greșeli, vom putea progresa în toate domeniile”

În deplin consens cu politica de construire a noii orînduirii, de progres și bunăstare a poporului promovată cu consecvență de Partidul Comunist Român, se află și politica internațională a partidului și statului nostru consacrată păcii, edificării unei noi ordini internaționale, a unei lumi mai bune și mai drepte. Înfăptuirea cu succes a marilor programe de înflorire economică și socială pe care ni le propunem, spunea secretarul general al partidului, este strîns legată de asigurarea unui climat de pace, securitate și colaborare în întreaga lume. Făcînd o riguroasă analiză a situației pe plan internațional, în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu se concluzionează că în lumea de azi se confruntă două tendințe diametral opuse: pe de o parte tendința politicii de destindere și independență, de colaborare și pace, iar pe de altă parte, tendința politicii imperialiste de forță, dominație, război, de încălcare a libertății și independenței popoarelor. Și, deși încordarea vieții politice internaționale pune tot mai grav în pericol libertatea și independența popoarelor, existența și viitorul omenirii, din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu se desprinde încrederea în posibilitatea popoarelor, a forțelor înaintate, ca prin unitate și conlucrare să oprească agravarea în continuare a situației internaționale, să determine reluarea și continuarea politicii de destindere, colaborare și pace, pentru soluționarea tuturor problemelor pe calea pașnică a tratativelor. Aceasta este, de altfel, și substanța Apelului pentru pace adresat tuturor popoarelor de Congresul consiliilor oamenilor muncii, în care sînt reluate cuvintele rostite de la înalta tribună a Congresului de către președintele României socialiste: „În miinile popoarelor stă pacea, stă însăși civilizația noastră! Avem deplina convingere că popoarele vor ști să impună pacea și independența tuturor națiunilor”.

(Continuare în pag. 17)

O nouă și elocventă mărturie a prețuirii internaționale
a contribuției președintelui României la cauza păcii,
înțelegerii și colaborării între popoare

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU I-A FOST CONFERITĂ DISTINCȚIA „OM AL ANULUI 1980 — PENTRU PACE”

Cu sentimentul împlinirii și al unor noi deschideri am fost cu toții martori, în ultimele zile de iunie, la evenimente de o deosebită însemnătate în viața politică și economico-socială a țării. Congresul oamenilor muncii a constituit o nouă și puternică manifestare a democrației noastre socialiste, evidențiind încă o dată rolul determinant, hotărâtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în conceperea și conducerea amplului proces de adâncire a democrației socialiste, în perfecționarea necontenită a întregii activități economico-sociale a țării.

Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea Consiliului Național al Oamenilor Muncii a coincis în chip fericit și semnificativ cu conferirea distincției „Om al anului 1980 — pentru pace”, o nouă și elocventă expresie a înaltei considerații și prețuirii de care se bucură în lume activitatea prodigioasă pe care președintele României o desfășoară în slujba păcii, înțelegerii și colaborării internaționale. Înalta distincție a fost acordată președintelui României socialiste pentru aportul său remarcabil la promovarea cauzei nobile a păcii și prieteniei între țări și popoare, la întărirea încrederii și dezvoltarea conlucrării rodnice între națiuni, de către un juriu al Adunării pentru integrare națională din India —

juriu format în principal din membri ai Parlamentului indian —, pe baza unui amplu vot popular organizat de revista „International Reporter”.

De altfel, înmînarea înaltei distincții a avut loc la numai puțin timp după apariția, în India, a volumului „România și președintele Ceaușescu”, fapt care, împreună cu rezultatele amplului vot de opinie organizat de revista „International Reporter” și decizia juriului Adunării pentru integrare națională din India, a dat o nouă dimensiune recunoașterii internaționale a contribuției pe care România, președintele ei o aduc la apărarea păcii în lume. Sint pline de semnificații, în acest sens, cuvintele adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu la festivitatea înmînării înaltei distincții: „Dacă și alte țări și alți conducători ar manifesta, la fel ca România și președintele Ceaușescu, același interes față de Națiunile Unite și față de activitățile acestora în favoarea păcii mondiale, în cadrul și în afara organizației, există toate motivele să credem că lumea ar fi capabilă să evite războiul și să trăiască în pace, în ciuda marilor probleme cu care este confruntată”.

Înalta recunoaștere acordată activității șefului statului român survine într-o perioadă caracterizată prin intensificarea cursei înarmărilor, creșterea cheltuielilor

cu destinație militară — fonduri deturnate de la destinația lor firească de a servi dezvoltării și asigurării unor condiții mai bune de trai pentru populația globului —, când simțim martorii tot mai multor conflicte armate în diferite părți ale lumii, manifestărilor politicii de forță, fenomene de natură să contribuie la agravarea încaierării și tensiunii în lume, la periclitarea păcii mondiale, a libertății și independenței tuturor națiunilor lumii. În aceste momente de mare răspundere pentru viitorul omenirii asistăm, însă, la acțiuni tot mai hotărâte și mai energice din partea popoarelor pentru stăvilirea politicii de forță, împotriva imperialismului și neocolonialismului, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, de independență și pace. Conștientă de răspunderile care îi revin în acest context, România — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântul de răspuns adresat membrilor delegației indiene — este vital interesată într-o politică de colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială. Simțem conștienți că numai în condiții de pace, alături de poporul român, cit și celelalte națiuni ale lumii își pot concentra forțele spre dezvoltarea economico-socială, pentru a-și ridica astfel nivelul de viață materială și spirituală.

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

Cincinalul 1981-1985

ADÎNCIREA PROCESULUI DE DEZVOLTARE INTENSIVĂ A ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

PLANUL CINCINAL pe perioada 1981—1985, dezbătut și aprobat recent de Congresul consiliilor oamenilor muncii, de plenara C.C. al P.C.R. și adoptat de Marea Adunare Națională, se înscrie ca o etapă de mare însemnătate pentru progresul economiei naționale, pentru creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului. Prevederile planului relevă dezvoltarea în continuare dinamică a economiei. Creșterea susținută a producției industriale și agricole (cu ritmuri medii anuale de 8,8% pentru producția netă industrială și 7,6% pentru cea globală, și respectiv 4,5—5,0% pentru producția agricolă), un volum de investiții de 1200 mld. lei, cu peste 267 mld. lei mai mare decât cel din cincinalul trecut, ca și un comerț exterior dinamic (un ritm mediu anual de creștere de 11,9%) urmăresc să asigure resursele pentru sporirea pe mai departe a bunăstării oamenilor muncii — retribuirea nominală și reală urmînd să crească pe cincinal cu 24,8% și respectiv 15,5%, veniturile țărănimii cu 18%, desfacerile de mărfuri cu amănuntul cu 26,6%, iar prestările de servicii cu 76%. Așa cum sublinia secretarul general al partidului la Congresul consiliilor oamenilor muncii, înlăptuirea prevederilor planului de creștere armonioasă a forțelor de producție, de perfecționare a relațiilor sociale, de sporire a nivelului de trai asigură realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, a obiectivului strategic fundamental de trecere a României la sfîrșitul acestui cincinal în rîndul țărilor cu un grad mediu de dezvoltare economică.

Temeiurile acestei strategii sînt constituite de trecerea la o nouă calitate în conducere și planificare, în întregă activitate economico-socială; de aplicarea largă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, dezvoltarea puternică a științei și învățămîntului, de ridicarea nivelului profesional, științific și cultural al tuturor oamenilor. Se asigură astfel premise esențiale pentru sporirea productivității, a eficienței în economie, pentru reducerea pronunțată a consumurilor materiale și energetice ca o trăsătură hotărîtoare a amplificării competitivității produselor românești pe piața mondială. În fapt, este vorba de trecerea de la dezvoltarea extensivă — tip de progres bazat pe un consum material și de forță de muncă proporțional cu anvergura dezvoltării, la dezvoltarea intensivă — tip de pro-

gres bazat, la același nivel al dezvoltării, pe un consum material și de forță de muncă cît mai redus, ceea ce presupune o puternică și continuă sporire a creativității, inventivității, a consumului de inteligență și spiritualitate.

Pregnanța elementelor calitative

FELUL ÎN CARE SE CONCRETIZEAZĂ în acest cincinal corelațiile de maximă sinteză între efortul investițional și dinamica produsului social și venitului național pune semnificativ în lumină această profundă mutație prevăzută pentru anii 1981—1985 în economia țării (vezi tabelul). Datele prezentate relevă pentru cincinalul 1981—1985 — și mai ales comparativ cu cincinalul anterior — numărul cel mai mic de unități de creștere a investițiilor necesare pentru a obține creșterea cu o unitate a produsului social și venitului național — ceea ce pune în evi-

re generate de criza mondială de materii prime și energie, ale unei concurențe tot mai acerbe manifestate pe piața mondială. Dar să urmărim mai îndeaproape cîteva din elementele care susțin creșterea cu precădere intensivă a economiei românești în actualul cincinal.

Prioritățile cincinalului în curs sînt concretizate în dezvoltarea mai accentuată a bazei de materii prime, a resurselor energetice, precum și în dezvoltarea mai puternică a agriculturii. Așa cum sublinia secretarul general al partidului la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., producția de țigete, cărbune, alte minereuri, cea din agricultură trebuie sporită în mod nelimitat, țînînd seama că ea reprezintă o bază solidă pentru dezvoltarea industriei, a economiei, pentru creșterea nivelului de trai. Se are în vedere creșterea gradului de constituire din țară a necesarului material al dezvoltării — prevenindu-se în mai mare măsură importurile cu prețuri galopante, mai ales la țigete, dar

Repere ale efortului investițional necesar pentru creșterea produsului social și a venitului național — în % —

Indicatorii	Dinamică			Dinamică investiții	Dinamică investiții
	Inves- tiții *)	Produs social	Venit național		
Perioada				Dinamică produs social	Dinamică venit național
1971—1975	165	165	171	1.000	0.965
1976—1980	167,5	139,6	141,5	1.200	1.183
1981—1985	128,8	134,3	141,1	0.960	0.913

*) Dinamică pe cincinale.

dență atît sporirea eficienței investițiilor, cît și a eficienței de utilizare a potențialului material și uman deja existent.

O asemenea orientare de intensificare a economiei — pornind de la înseși realizările însemnate obținute în dezvoltarea economico-socială a țării și solicitînd acțiunea conjugată a unor mutații structurale, a unor factori și pirghii economico-sociale, de implicare mai puternică a maselor, de amplificarea a responsabilității și satisfacțiilor fiecărui om al muncii în procesul dezvoltării calitative a economiei — se înscrie ca o caracteristică generală a întregului plan. Ea asigură elemente vitale pentru progresul economiei, al bunăstării, în condițiile restricțiilor seve-

și la cărbune cocsificabil, minereu de fier, metale neferoase, bumbac ș.a., se urmărește asigurarea resurselor agricole pentru un consum al populației tot mai pretențios, diversificat, cu parametrii nutritivi ridicați.

Ca urmare, față de cincinalul trecut, industria extractivă ca și sectoarele intensive ale agriculturii înregistrează o accentuare a ritmului de creștere, proces complex, fundamentat de ample acțiuni și măsuri. Se urmărește intensificarea activității geologice pentru descoperirea și punerea în valoare de noi substanțe utile, accentuarea elaborării tehnologiilor menite să permită exploatarea cît mai economică a tuturor zăcămintelor ce le avem, utilizarea corespunzătoare a minereurilor, a produ-

selor din zăcăminte în industrie, în toate sectoarele economiei. „Este necesar să trecem cu hotărâre la realizarea în țară a materialelor pentru electronică, energie nucleară, aviație și alte materiale speciale” — sublinia secretarul general al partidului. În sectorul energiei este prevăzută accentuarea producerii energiei pe bază de cărbune și resurse hidro, reducându-se treptat consumul de produse petroliere și gaze; se urmărește construirea de centrale pe șisturi bituminoase, realizarea primei centrale atomoelectrice, creșterea gradului de utilizare a energiilor neconvenționale etc.

Asigurarea necesarului material și energetic al dezvoltării, întregul proces al creșterii economiei sînt concepute în condițiile adîncirii gradului de prelucrare a materiilor prime și materialelor, sporirii randamentului în activitate, valorificării superioare a potențialului în toate sectoarele economiei. În sectorul energetic se au în vedere măsuri pentru perfecționarea condițiilor de exploatare a centralelor electrice pe cărbune și creșterea randamentului lor: este concepută reducerea severă a consumurilor energetice în întreaga economie, realizîndu-se o diminuare sensibilă a acestora la unitatea de venit național. În întreaga industrie crește ponderea activităților complexe ce valorifică mai bine resursele, asigură consumuri energetice reduse.

Astfel, în construcția de mașini și în industria chimică și de prelucrare a țefeiului — cu ritmuri medii anuale de creștere de 8,8% și respectiv 10,2% — deversînd pronunțat ritmul de creștere pe ansamblul industriei — se urmărește accentuarea dezvoltării electronicii și microelectronicii, a mijloacelor de automatizare și conducere a producției, respectiv realizarea de noi produse superioare din mase plastice, fire și fibre chimice, dezvoltarea chimiei fine, realizarea materialelor speciale pentru electronică și alte sectoare de activitate. Sînt produse care contribuie la promovarea progresului tehnic în întreaga economie, la realizarea unor exporturi avantajoase. Pe fondul acestor condiții a fost posibil să se opereze reduceri substanțiale ale consumurilor materiale și energetice practicate în economie. Cu un rol însemnat în acest sens acționează continuarea la un nivel superior a acțiunii de tipizare a produselor, reducîndu-se în toate sectoarele numărul prea mare de produse și subproduse.

Ca o componentă fundamentală a valorificării mai bune a potențialului, a asigurării, în condiții raționale, a bazei de materii prime și energie a țării, se înscrie refolosirea materialelor, precum și recondiționarea pieselor și subansamblelor. Faptul că echilibrul material al dezvoltării este conceput în condițiile în care, în toate sectoarele, pînă la 50% din necesarul de materiale, piese și subansamble urmează să se constituie astfel, implică, la toate nivelele, acțiuni hotărîte în scopul colectării la timp a acestor materiale, elaborării tehnologiilor de redare a lor în folosință. Sînt măsuri care trebuie desfășurate concomitent, eliminîndu-se cît mai grabnic situațiile în care — în pofida prevederilor legiuitorului — unele sorturi de materiale nu sînt colectate pentru că la momentul oportun nu există ambalaje, mijloace de transport și spații corespunzătoare de de-

pozitare, sau sînt colectate, dar eforturile respective sînt compromise ca urmare a faptului că tehnologiile de utilizare și valorificare a acestora nu sînt încă puse la punct.

Antrenare deplină în procesul dezvoltării intensive

ÎN PLANUL măsurilor concrete care trebuie întreprinse în fiecare întreprindere și unitate economică, este necesar ca normele de consumuri materiale și energetice să fie privite ca maxime. Nu este permisă nici o depășire a acestora, echilibrul material al planului fiind cu strictețe calculat pornind de la aceste norme. În schimb, se impune o permanentă acțiune pentru perfecționarea tehnologiilor și innoirea produselor pe baza unor consumuri materiale cît mai mici. Multe din normele stabilite sînt încă mult mai mari decît cele din alte țări, ceea ce, pornind de la înseși condițiile de dotare tehnică ridicată din unitățile noastre, de la posibilitățile dovedite de numeroasele cadre tehnice, economice, de muncitorii din unități, indică mari rezerve de reducere în continuare a consumurilor, de creștere a performanțelor tehnice și economice ale produselor. Numai în asemenea condiții, prin utilizarea mai bună a mașinilor și instalațiilor, printr-o organizare superioară, o ordine și disciplină desăvîrșită, se poate realiza sporirea eficienței, asigurarea competitivității ridicate a produselor românești pe piața mondială, creșterea puternică a exportului. Sînt imperios necesare asemenea acțiuni intrucit, alături de accentuarea cooperării în producție, inclusiv sub forma unor întreprinderi și societăți mixte, cu toate statele — sporirea exportului asigură constituirea resurselor valutare necesare importurilor, restituirii creditelor contractate și lichidării datoriei externe a țării.

O expresie însemnată a caracterului intensiv al dezvoltării în actualul cincinal o constituie sporirea accentuată a productivității muncii, calea prin care se obține partea covîrșitoare a sporului de producție. Amplificarea productivității, a eficienței nu este reflectată doar de ritmul mediu anual de 7% cu care acest indicator este prevăzut să crească în industrie — nivel apropiat de cel din cincinalul trecut, dar pornind de la o bază de raportare considerabil mai mare — ci și de faptul că în actualul cincinal, deși este concepută o creștere a numărului de personal de peste 600 mii oameni și deși ritmurile de creștere ale economiei se mențin în continuare ridicate, față de cincinalul trecut sporul de personal este cu circa 40% mai redus. Utilizarea mai bună a forței de muncă în industrie, agricultură, în întreaga economie, trecerea muncitorilor la lucru la mai multe mașini, mecanizarea tuturor lucrărilor agricole, creșterea gradului de automatizare și introducerea roboților industriali sînt principalele acțiuni chemate să asigure sporirea productivității, creșterea randamentului în activitate al fiecărui om al muncii.

Înfăptuirea ritmurilor și nivelelor acestui cincinal este hotărîtor condiționată de realizarea exemplară a sarcinilor de către fiecare unitate din economie. Ca o pirgare esențială pentru ri-

dicarea la cote superioare a activității din unități, pentru îndeplinirea exemplară a planului, se constituie acțiunea noului mecanism economico-financiar. Aceasta asigură antrenarea mai puternică a fiecărui om al muncii, a responsabilității sale în procesul de conducere și desfășurare a activității, premise esențiale pentru funcționarea tuturor sectoarelor pe principiul autoconducerii și autogestunii, pentru obținerea beneficiilor — pentru creșterea astfel a venitului național și avuției naționale. În același sens, stimulînd valorificarea superioară a potențialului material, acționează măsurile de actualizare a prețurilor, astfel încît acestea să reflecte în mod real cheltuielile de producție, să reflecte creșterea costurilor materiilor prime și energetice importate din străinătate.

De o mare importanță se vădesc măsurile urmîrind să permită mărirea gradului de cointeresare materială în producție a fiecărui om al muncii. Pentru că, în fapt, repartiția egalitară pentru o activitate inegală cantitativ și calitativ; utilizarea cu larghețe a personalului muncitor pentru lucrări solicitînd în realitate un efort de muncă mai redus: participarea la împărțirea beneficiilor fără o participare corespunzătoare la producerea lor — inadverdențe manifestate în bună măsură în actualul sistem de retribuție — nu sînt de natură să stimuleze preocuparea pentru sporirea productivității, pentru o activitate calitativ superioară. Tocmai de aceea, secretarul general al partidului solicita eliminarea neîntîrziată a acestor neajunsuri, necesitatea stimulării prin toate mijloacele și în primul rînd prin venituri mai mari a interesului pentru o muncă de calitate, desfășurată în condiții superioare de productivitate, eficiență, creativitate.

Știința, pregătirea profesională, factori ai progresului economiei

ȘTIINȚA, activitatea de cercetare, de ridicare continuă a nivelului profesional al personalului sînt puternic implicate în procesul de intensificare al dezvoltării economiei românești în acest cincinal. În acest scop planul asigură premise însemnate pentru o mai bună orientare a activității de cercetare pe probleme și grupe de probleme, pentru scurtarea duratei de cercetare și de trecere de la faza de laborator sau pilot, la faza industrială, pentru formarea unor grupe de cercetare pe produse care să lucreze direct în unitățile productive, pentru o mai bună integrare între știință, învățămînt, producție. Totodată, activitatea de calificare, de reciclare a cadrelor, de ridicare a nivelului profesional și tehnic al muncitorilor, maiștrilor, inginerilor și celorlalți specialiști condiționează hotărîtor îndeplinirea exigențelor de economicitate, de productivitate, de calitate ale dezvoltării în acest cincinal. „Să fie bine înțelese, arată astfel secretarul general al

dr. Dan POPESCU

(Continuare în pag 7)

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

Utilizarea deplină și eficientă a capacităților de producție (I)

UNUL DIN FACTORII importanți de sporire accelerată a productivității muncii îl reprezintă utilizarea la parametrii cît mai ridicați a tuturor capacităților de producție de care dispune actualmente economia națională. Ținînd seama de înaltul nivel tehnic de dotare cu mașini, utilaje și instalații a întreprinderilor noastre, intensificarea preocupărilor pentru deplina lor folosire poate asigura nu numai sporirea accentuată a rodniciei muncii, ci și creșterea producției fizice și nete, reducerea sistematică a cheltuielilor materiale și a costurilor pe unitatea de produs. „În prezent, sublinia la cel de al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii tovarășul Nicolae Ceaușescu, dispunem, în linii generale, de o bază puternică tehnico-materială... De aceea, în acest cincinal vom acționa nu atît pentru crearea de noi unități economice, ci pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al potențialului existent, completînd dotarea din unele sectoare, cît și pentru folosirea la întreaga capacitate a mijloacelor de care dispunem”.

Cu potențialul existent — producție superioară

CINCINALUL CARE A TRECUT a marcat o etapă importantă în procesul de dezvoltare și modernizare a bazei tehnice a industriei. În ultimii 5 ani au fost puse în funcțiune peste 2.260 capacități industriale, concomitent cu modernizarea și reutilizarea unui număr

însemnat de întreprinderi, secții și ateliere. Peste 2/3 din valoarea totală a fondurilor fixe productive existente au o vechime sub 10 ani, ceea ce atestă caracterul modern al industriei noastre.

Nivelul capacităților medii de producție a înregistrat o dinamică ascendentă, fiind cu circa 60% mai mare în 1980 față de anul 1975, în condițiile realizării unei încărcări superioare a dotărilor tehnice din unitățile productive. Dinamica mai accentuată a capacităților de producție în industria metalurgică, constructoare de mașini și chimie a avut ca efect sporirea în 1980 a ponderii acestor ramuri la peste 50% din totalul capacităților pe ansamblul industriei socialiste. De asemenea, este de reținut faptul că participarea acestor ramuri la crearea producției globale industriale în 1980 a fost de peste 54%. Pe ansamblul industriei, în 1980, 35% din sporul de capacitate s-a obținut prin creșterea performanțelor fondurilor fixe productive existente la începutul anului și 65% prin punerea în funcțiune de noi capacități. Ponderi mai mari (50—55%) din sporul total de capacitate obținut pe seama îmbunătățirii utilizării acestora au fost înregistrate la unitățile M.I.U. și M.I.C.M.

În ce privește gradul de utilizare a capacităților de producție — calculate unitar, pe întreaga industrie, corespunzător unui fond de timp de trei schimburi pe zi — acesta reprezenta la nivelul anului 1980 peste 85% la M.I.M. și M.I.C.M. și peste 90% la M.E.F.M.C. și M.I.U.

Trecerea la realizarea sarcinilor de plan pe 1981 marchează o etapă nouă, calitativ superioară, în dezvoltarea economico-socială a țării. O atenție deosebită se acordă în această perioadă folosirii cu eficiență sporită a fondurilor de investiții, acordîndu-se prioritate modernizării și reutilării unităților în funcțiune. Introducerea în planul de investiții a noi obiective este condiționată de utilizarea deplină a suprafețelor productive și capacităților de producție existente.

În acest an se prevede o creștere a capacităților medii anuale față de nivelul din 1980 cu peste 80 mld. lei pe ansamblul industriei (+7%). Localizată în principal în industria siderurgică (+28 mld. lei), construcțiilor de mașini (+16 mld. lei), chimică (+13 mld. lei), alimentară (+8 mld. lei), ușoară (+7 mld. lei). De remarcat că sporul de capacitate medie pe seama punerii în funcțiune de noi obiective de investiții reprezintă peste 35 mld. lei, cea mai mare pondere a sporului realizîndu-se pe seama îmbunătățirilor tehnologice și organizatorice ce se aduc capacităților existente.

Sarcini deosebite se ridică în domeniul îmbunătățirii gradului de utilizare a capacităților de producție, cu atît mai mult cu cît creșterea nivelului capacităților cu 7% trebuie să asigure un spor de producție marfă industrială de 8% față de realizările din 1980. În acest sens, se prevede ca în anul în curs gradul de utilizare a capacităților de producție să atingă, în medie pe industrie, 90,2%, comparativ cu 86,8% realizat în 1980, sarcini mai importante revenind Ministerului Industriei Chimice, pentru asigurarea creșterii gradului de utilizare de la 83,0% la 90,3%. Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, de la

84,4% la 90,1%, Ministerului Industriei Metalurgice, de la 86,6% la 89,4%.

Creșterea cu numai 1% a gradului de folosire a capacităților de producție poate avea ca efect obținerea — la nivelul anului 1981 — a unei producții suplimentare în valoare de peste 10 miliarde lei.

Sporirea gradului de folosire a potențialului industrial productiv este fundamentată prin prevederi corespunzătoare privind îmbunătățirea indicilor de utilizare extensivă și intensivă a principalelor instalații și utilaje tehnologice și a mașinilor-unelte de prelucrare a metalelor. Astfel, prin planul pe 1981 se prevăd indici de utilizare a fondului de timp disponibil de lucru superiori realizărilor înregistrate în 1980 la excavatoare cu roată cu cupe în carierele de lignit (de la 58,8 la 75%), instalații de turnare continuă a oțelului (de la 64,6 la 80%), instalații de laminare pentru țevi (de la 65,7 la 86%), linii de formare și turnare (de la 84,5 la 91%), instalații de fibre și fire sintetice (de la 93,7 la 99%) etc. Se are în vedere, de asemenea, atingerea în anul 1981 a unui indice mediu de utilizare a fondului de timp disponibil de lucru al mașinilor-unelte de 86,6% față de 84,7% realizat în 1980.

Planul stabilește, de asemenea, niveluri pentru indicii de utilizare intensivă, respectiv producțiile specifice (ore) pe unitate de volum, suprafață sau altă dimensiune caracteristică a capacității respective, la principalele instalații și utilaje tehnologice din domeniul extractiv, al metalurgiei, chimiei, materialelor de construcții și industriei ușoare.

Atingerea parametrilor proiectați

UNUL DIN PRINCIPALII FACTORI care frînează creșterea gradului de încărcare a capacităților de producție îl constituie întârzierile în atingerea parametrilor proiectați la unele dintre capacitățile noi puse în funcțiune. Din analizele efectuate a rezultat că acolo unde conducerea centralelor industriale și întreprinderilor s-au preocupat intens de respectarea termenelor de atingere a parametrilor proiectați rezultatele nu s-au lăsat așteptate. Așa este cazul cu turnăria de piese de fontă de la întreprinderea „Victoria” — Călan, capacitățile pentru produsele noi de sinteză organică pentru medicamente de la întreprinderea de medicamente București, fabrica de mobilă de la întreprinderea de prelucrare a lemnului Iași, secțiile de tras geamuri de la întreprinderea de geamuri din Scăeni și Mediaș etc., capacități care au realizat, în termenul stabilit, indicatorii de etapă prevăzuți pentru primul trimestru al anului în curs.

Trebuie însă să arătăm că la sfîrșitul trimestrului I a.c. un număr însemnat de capacități industriale importante, ai căror indicatori au fost aprobați prin decrete sau hotărîri ale Consiliului de Miniștri, aveau parametri încă nerealizați (instalația de brichetare cu lianți a lignitului de la întreprinderea minieră Căpeni, dezvoltarea și sistematizarea întreprinderii

mecanice „Ceahlău“ Piatra Neamț, fabrica de ciment de la Combinatul pentru lănci Hoghiz, fabricile de zahăr de la Întreprinderile pentru industrializarea sfeclei de zahăr Corabia și Roman etc.). Pe lângă aceste capacități cu stagi mai îndelungate în ce privește neatîngerea parametrilor proiectați, sînt și unele capacități care, deși încă nu au depășit termenele prevăzute în grafice, nu și-au realizat indicatorii prevăzuți pentru etapa trimestrului I 1981.

Măsurile luate începînd de la finele anului trecut de către ministere și centralele industriale au avut ca efect diminuarea numărului de capacități ai căror parametri aprobați nu se realizează la termenele prevăzute în grafice. Este necesar însă ca în continuare să se insiste pentru lichidarea principalelor cauze care conduc la depășirea termenelor de realizare a indicatorilor proiectați și care constau în principal în: neasigurarea structurii și calității materiilor prime prevăzute în documentațiile tehnice, dese modificări ale structurii sortimentale a producției determinate de cererile unor consumatori, funcționarea defectuoasă a unor utilaje și instalații achiziționate din țară sau importate etc. Este evident faptul că nerealizarea producțiilor aferente noilor capacități la termenele stabilite conduce la dezechilibrarea balanțelor materiale, nerespectarea contractelor economice încheiate cu unitățile din țară și partenerii externi, crearea unor goluri în producția altor întreprinderi etc.

Reviziile și reparațiile executate la termenele stabilite

O ALTĂ CAUZĂ care afectează folosirea deplină a capacităților de producție constă în opririle accidentale ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor provocate de defecțiuni mecanice și electrice. Neexecutarea la timp și de calitate corespunzătoare a reviziilor și reparațiilor capitale a redus substanțial potențialul productiv al fondurilor fixe într-o serie de domenii, la aceasta contribuind în mare măsură lipsurile în exploatarea și întreținerea mașinilor și utilajelor, deficiențele în aprovizionarea cu piese de schimb etc.

Prin planul pe 1981 sînt nominalizate utilajele și instalațiile tehnologice la care se execută lucrări de reparații capitale necesare conform normativelor de funcționare și întreținere, cu precizarea lunii în care începe execuția reparațiilor, duratei de imobilizare a utilajelor respective în reparații, valorii lucrărilor și executantului. Sînt prevăzute, totodată, lucrările de modernizare ce urmează a se efectua în cadrul reparațiilor capitale, în vederea îmbunătățirii parametrilor tehnico-economici a randamentelor, performanțelor, diminuării consumurilor energetice, de materii prime și materiale de bază, creșterii gradului de automatizare a proceselor tehnologice, toate aceste îmbunătățiri reflectîndu-se în sporirea capacității productive și a eficienței producției. Pe lângă sarcinile privind reparațiile capitale, planul prevede efectuarea, la principalele instalații și utilaje tehnologice, a reviziilor generale. În planul de reparații, un capitol important reprezintă producția de reparații capitale și modernizări la o serie de mașini și utilaje ce se execută de către întreprinderile specializate, cu defalcarea sarcinilor anuale pe trimestre și pe beneficiari.

Față de aceste sarcini, realizările pe trimestrul I 1981 nu sînt, din păcate, pe deplin satisfăcătoare, valoarea totală a reparațiilor capitale efectuate la utilaje reprezentînd doar 80%, din prevederile de plan. În timp ce M.E.E. și M.E.F.M.C. și-au depășit planul valoric de reparații, realizările M.A.I.A., M.I.C.M. și M.I.Ch. se situează la 63—74%. Din totalul de 296 utilaje și instalații tehnologice planificate pentru reparații capitale în trimestrul I a.c., aceste lucrări nu au fost începute la 37 utilaje, iar reviziile generale au fost amîinate la 19 instalații, din cele 61 prevăzute în plan. Aminarea termenului de executare a reviziilor și reparațiilor capitale poate duce pentru moment la obținerea unor avantaje aparente, concretizate prin cantități suplimentare de produse, dar pierderile ulterioare de producție — cînd durata și costurile reparațiilor vor fi mult mai mari — depășesc cu mult plusul de producție obținut.

Pentru reducerea substanțială a opririlor accidentale și implicit a numeroaselor pierderi de producție generate din aceste cauze este necesar să se pregătească din timp documentațiile, teh-

nologiile de execuție, materialele și piesele de schimb necesare executării lucrărilor de reparații, întocmai ca la executarea lucrărilor de investiții. În sectorul extractiv o atenție deosebită este necesară să fie acordată îmbunătățirii întreținerii excavatoarelor mari cu rotor cu cupe la care, dacă fondul de timp de lucru ar fi fost utilizat la nivelul planului, s-ar fi putut obține în anul 1980 o producție suplimentară de cca. 6 mil. tone lignit, echivalentul unui import de țefei în valoare de 250—300 milioane dolari. O eficiență sporită s-ar putea obține în această ramură prin asigurarea în mai mare măsură a execuției centralizate a unor reparații de utilaje speciale din dotarea exploatareilor de cărbuni, precum și organizarea unor ateliere de reparații și întreținere la exploatarea miniere. În industria metalurgică extinderea metodelor de reparații prin înlocuirea subansamblelor și pieselor de schimb cu altele recondiționate, la laminoare, poate avea efecte salutare în reducerea timpului de staționare pentru reparații. În industria constructoare de mașini apare eficientă dezvoltarea capacităților de producție pentru reparații în unități specializate, precum și lărgirea utilizării calculatoarelor electronice în munca de planificare, urmărire și folosire rațională a capacităților de reparații. Pentru repararea utilajelor de mare complexitate și precizie apare necesară crearea unor grupe de specialiști de înaltă calificare care să asigure execuția reparațiilor respective. La lucrările de revizii sau reparații, de volum mare, cum este cazul în industria chimică și metalurgică, încheierea de convenții între întreprinderi pentru înțăturare cu muncitori calificați în perioadele de execuție a reparațiilor poate conduce la creșterea calității și scurtarea duratei lucrărilor respective.

Sporirea siguranței în exploatarea mașinilor și utilajelor, scăderea numărului și duratei opririlor accidentale este desigur direct condiționată de permanenta îmbunătățire a tehnologiilor de execuție a reparațiilor, creșterea stocului de piese de schimb, prin recondiționarea acestora, elaborarea unor normative pentru recepția corespunzătoare a lucrărilor efectuate.

H. PINCAS
Z. CSIK

Dezvoltarea intensivă a economiei românești

(Urmare din pag. 5)

partidului, că fără a asigura ridicarea continuă a gradului de pregătire profesională și tehnică a tuturor cadrelor nu se poate realiza obiectivul trecerii la o nouă calitate în întreaga economie și viață socială, nu se poate obține un nivel tehnic superior al producției. Profesionalismul, pregătirea, capacitatea de a înțelege și a discerne tehnic și economic, valorificarea deplină a acestei capacități se înscriu, deci, pe primul plan al activității. Cu atît mai mult într-o perioadă în care pentru economia românească progresul înseamnă nu

vorbe, nu preocuparea de a găsi justificări potrivite în raport de neajunsurile manifestate, nu tărăgăneală și apatie — cum se mai întîmplă uneori — ci saltul general la o nouă calitate. O muncă superioară concepută și desfășurată, cu rezultate concrete, fizice, cît mai înalte.

ATÎT ÎN PLANUL PREVEDERILOR, al fundamentării, cît și în planul pirghiilor și mecanismelor economico-financiare și sociale, există toate condițiile pentru realizarea întocmai a sarcinilor acestui cincinal. Esențială în acest sens devine acum munca stărui-

toare, perseverență, consacrată de fiecare realizării ritmice, la nivelele prevăzute, a tuturor obiectivelor, obținerii economiilor materiale și energetice planificate și sporirii, prin toate mijloacele, a eficienței în activitate. În condițiile de dificultate generate de criza mondială de materii prime și energie, de situația economică și politică mondială de o complexitate fără precedent, apare mai limpede ca oricînd că înfăptuirea obiectivelor sociale ale acestui cincinal, a obiectivelor de creștere a bunăstării materiale și spirituale a poporului, depinde nemijlocit, hotărîtor, de obținerea rezultatelor prevăzute pentru dezvoltarea pronunțat calitativă și intensivă a economiei românești.

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

Reducerea consumurilor energetice — orientare fundamentală a politicii partidului de sporire a eficienței economice

EPOCA MODERNĂ și, implicit, marea industrie este inestructibil legată de producerea pe scară largă — și utilizarea în cele mai diverse domenii — a energiei electrice. Sesizând interdependența puternică ce se stabilește în procesul făuririi bazei tehnico-materiale a socialismului, între dezvoltarea industriei și resursele energetice, partidul nostru a inclus, ca un obiectiv prioritar, încă din primele planuri elaborate, lărgirea continuă a bazei energetice proprii.

Tendințe în dimensionarea consumurilor

CONCOMITENT cu asigurarea resurselor energetice, partidul situează în centrul politicii economice orientarea privind utilizarea cu eficiență cât mai înaltă a energiei, gospodărirea cu înalt spirit de răspundere a tuturor agenților energetici atrași în circuitul economic. Preocuparea pentru utilizarea economică a energiei se înscrie ca o componentă firească în concepția generală a partidului nostru de valorificare cu înalt randament a resurselor materiale, umane și financiare ale țării, ca o condiție a sporirii avuției sociale. În expunerea sa la cel de al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii secretarul general al partidului s-a oprit asupra acestei chestiuni, relevând cu insistență **condiționarea hotărâtoare dintre progresul pe mai departe al economiei românești și obținerea unor consumuri materiale și energetice cât mai mici.**

Evaluarea tuturor implicațiilor pe care diminuarea absolută a resurselor de hidrocarburii existente pe plan mondial, sporirea în ritmuri galopante a prețurilor, instabilitatea în ce privește sursele de aprovizionare și siguranța acestei aprovizionări pe un termen mai îndelungat le au asupra dezvoltării economiei implică un efort deosebit de mare, o abordare concertată multidisciplinară. Dificultatea problemelor — probleme care se cer, de altfel, soluționate în funcție de condițiile concrete ale fiecărei țări — rezidă, în

principal, în faptul că dezvoltarea în continuare a economiei necesită sporirea efectivă a cuantumului de resurse energetice atrase în circuitul productiv. Totodată, orice proiect de reducere a dependenței energetice trebuie să pornească de la premisa că, într-o proporție covârșitoare, tipul de industrie pe care îl cunoaștem se bazează ca principiu tehnologic pe energia electrică, în timp ce dezvoltarea altor tehnologii energetice se află, comparativ cu electricitatea, într-un stadiu incipient. Tocmai în acest spirit „Programul-directiv de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei”, aprobat la cel de al XII-lea Congres al partidului, stipulează, ca una din căile de atingere a obiectivului energetic fundamental: asigurarea, la finele acestui deceniu, a independenței energetice a României, lărgirea continuă a bazei energetice naționale. În această optică se urmărește îmbunătățirea structurii economiei, valorificarea tuturor surselor hidroelectrice (inclusiv a apelor cu debite mici), convertirea energiei eoliene, a biomasei etc. în agent energetic utilizabil în procesele tehnologice.

O cale de însemnătate covârșitoare în asigurarea resurselor energetice necesare economiei și asupra căreia în documentele de partid, în cuvântările secretarului general al partidului se revine cu stăruință, o constituie **reducerea substanțială**, continuă și în toate domeniile de activitate, a consumurilor energetice. Criteriul minimizării consumurilor energetice dobîndește, în actuala conjunctură mondială, calitatea de reper fundamental în dimensionarea și evaluarea oricărei activități — atît la nivel macro cît și microeconomic. Problema nu își găsește însă un răspuns imediat și simplu. Cercetarea economică, ca și cea tehnologică, își află un larg domeniu de investigație, avînd în vedere că energia parcurge drumuri adesea lungi și extrem de sinuoase atît de la producere și pînă la utilizare, cît și, ulterior, în procesul încorporării sale în produse. Contribuie la această diversitate de aspecte specificul proceselor de producție ale fie-

cărei ramuri de activitate, al fiecărei activități în parte, explicabile de altfel, ce caracterizează gradul de elaborare a unor indicatori statistico-economici și tehnici capabili să exprime, fidel și, totodată, operativ, informații precise cu privire la consumul energetic pe produs.

Într-un plan sintetic, indicatorul cel mai expresiv îl constituie consumul de energie pe care îl necesită obținerea unei unități de venit național. În direcția sporirii nivelului de eficiență cu care este utilizată energia la nivelul economiei românești s-au obținut, în ultimii ani, succese importante. Astfel, după cum se desprinde din datele tabelului nr. 1, în perioada 1974—1977 valoarea indicatorului „consum de energie electrică pentru 1 000 dolari venit național” s-a redus în România cu peste

Tabelul nr. 1

Consum de energie electrică pe o mie de dolari venit național (kWh/1 000 dolari)

Țara	1974	1977
Franța	690	637
R.F.G.	899	703
Anglia	1 453	1301
R.D.G.	1 402	...
R.S.C.	1 279	...
România	2 221	1660

25%. În perioada menționată nivelul aceluiași indicator s-a redus în Marea Britanie cu 10%, în Franța cu 8%, în R.F.G. cu 20%. Dar și în condițiile acestor importante reduceri, România consumă la 1 000 dolari venit național de 2,6 ori mai mulți kWh decît Franța, de 2,4 ori mai mulți kWh decît R.F.G., de 1,3 ori mai mulți kWh decît Marea Britanie, fapt care pune în evidență însemnatele rezerve care mai există, care se cer valorificate. Este limpede deci că, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii, „avînd în vedere consumul ridicat de energie primară și electrică trebuie să facem totul pentru a limita și reduce consumul de energii primare și electrice... Trebuie să facem totul ca, la acest consum, să obținem o creștere

mai puternică a producției industriale și agricole, a produsului social și național”.

Industria, domeniu prioritar de acțiune

DIN ACEASTĂ OPTICĂ LARGĂ, de amplă deschidere — cea a creșterii eficienței cu care este consumată energia la nivelul complexului economic național — se cere privity și orientarea strategică promovată de partid privind îmbunătățirea structurii economiei. Efectele majore, dar în același timp complexitatea procesului de restructurare a economiei — și în primul rând a industriei, care absoarbe circa 63% din totalul energiei electrice consumate — în funcție de criteriul minimizării consumului energetic apar deosebit de limpede urmărind datele tabelului nr. 2. Se vedește, astfel, că structura industriei noastre, care a fost concepută în condițiile energiei ieftine și abundente, trebuie să se adapteze rapid noilor condiții. Căci, subramuri industriale a căror dezvoltare accentuată a fost considerată cu deplin teamei drept expresie a caracterului modern, avansat al unei economii, sînt astăzi supuse, din perspectiva criteriului energetic, unor judecăți diferite.

În cadrul industriei se detașează ca mari consumatori ramurile chimiei, metalurgiei feroase și neferoase etc. Aceste ramuri sînt caracterizate prin indicii de consum de energie electrică la o mie de lei producție globală industrială cu valori ridicate. Chimia, de exemplu, consuma în anul 1979 cca. 140 kWh pentru a obține o producție globală de o mie de lei, metalurgia feroasă consuma în același an cca. 76 kWh pentru a obține o producție globală industrială la o nivel similar, în timp ce metalurgia neferoasă consuma cca. 194 kWh pentru a obține același rezultat. Comparativ cu aceste ramuri, valorile corespunzătoare înregistrate în anul 1979 în construcția de mașini sînt de cca. 19 kWh, industria textilă cca. 21 kWh, iar în industria alimentară de cca. 12 kWh. Necesitatea reorientării producției industriale este încă și mai clar pusă în evidență dacă avem în vedere nu numai ponderea consumului de energie electrică a ramurii în total consum industrial de energie electrică, dar în egală măsură aportul fiecărei ramuri la crearea producției globale industriale. În tabelul nr. 2 sînt date valorile menționate pentru anul 1979.

Se poate astfel constata că chimiei îi revine cca. 23% din totalul energiei electrice consumată în industrie în anul 1979, dar că ea participă cu numai 8,7% la formarea producției globale industriale. De asemenea, metalurgia (feroasă și neferoasă) are o pondere mai mare în consumul de energie electrică pe total consum industrial comparativ cu participarea ei la formarea producției globale industriale. Pentru fiecare din ramurile construcțiilor de mașini, textilă și alimentară ponderea consumului de energie electrică în total consum industrial de energie electrică este mai mică decît ponderea participării acestor ramuri la formarea producției globale industriale.

Interpretarea acestui nou tablou în care sînt puse față în față consumul de energie al fiecărei subramuri și aportul său la crearea producției globale ne

permit să înțelegem complexitatea deosebită pe care o implică materializarea orientării de mare actualitate a partidului privind reducerea ponderii ramurilor energointensive și dezvoltarea mai accentuată a celor mic-consumatoare, care permit valorificarea superioară a resurselor. O atare restructurare, care în plan teoretic și operațional a fost considerabil clarificată și îmbogățită în intervalul de timp ce a trecut de la lucrările Congresului al XII-lea, trebuie să urmărească: evitarea pe cît posibil a risipei de mijloace de producție pe care le implică, de regulă, orice acțiune de restructurare, avînd în vedere că în unitățile productive din fiecare ramură este înmagazinat un volum uriaș de muncă socială; imbinarea criteriilor eficienței imediate cu cele de perspectivă; sesizarea tendințelor din economia mondială, asigurarea bazei materiale și financiare necesare dezvoltării ramurilor eficiente

Tabelul nr. 2

Ponderea consumului de energie electrică a unor ramuri în consumul total industrial de energie electrică și participarea aceluiași ramuri la crearea producției globale industriale

Ramura	Ponderea consumului de energie electrică a ramurii în total consum industrial de energie electrică %	Aportul ramurii industriale la formarea producției globale industriale %
	1979	1979
Chimie	23,1	8,7
Metalurgie feroasă	11,1	7,7
Metalurgie neferoasă	11,8	3,2
Construcții de mașini	12,5	34,0
Textilă	3,4	8,3
Alimentară	3,0	13,6

din punct de vedere energetic, pentru ca această schimbare în opțiunile dezvoltării să nu afecteze procesele de creștere a economiei etc.

Responsabilitatea deosebită pe care și-o asumă partidul în adaptarea structurii economiei naționale la criza energetică mondială este și mai clar subliniată de faptul că, în întreaga lume, statele se află într-o competiție acerbă și că resortul principal care asigură succesul îl reprezintă clarviziunea, operativitatea, nivelul de tehnicitate al economiei.

Promovarea consecventă a progresului tehnic constituie o orientare cu efecte pozitive în ce privește reducerea consumurilor energetice, atît sub aspectul creșterii randamentelor, cît și diminuarea efectivă a consumurilor energetice pe unitatea de produs. Importanța valorificării plene a acestei posibilități de economisire a energiei se vedește și din faptul că, pentru anumite produse, consumurile specifice sînt încă foarte ridicate comparativ cu cele similare de pe plan internațional, înregistrîndu-se, totodată, diferențe sensibile chiar și între anumite unități din țară. Astfel, pentru obținerea aluminiului, produs recunoscut prin caracterul sau energointensiv (care are un consum specific de cca. 14 900 kWh/tonă),

a oțelului electric (care are un consum specific de cca. 779 kWh/tonă), a carbidului (care are un consum specific de cca. 3 010 kWh/tonă) și a sodei caustice electrolitice (care are un consum specific de cca. 3 373 kWh/tonă) s-a consumat în 1979 cca. 19% din totalul energiei electrice destinate industriei. Generalizarea proceselor tehnologice moderne numai la aceste produse ar conduce la importante economii de energie. De exemplu, modernizarea halelor de electroliză a aluminiului ar asigura reducerea consumului specific cu cca. 400 kWh/tonă, iar aplicarea în practică a unui nou procedeu de obținere a acestui produs, procedeu care în anul 1979 se afla în faza de cercetare pilot, ar conduce la consumuri specifice estimate a fi mai mici cu cca. 25% față de cele actuale.

O importanță tot atît de mare în politica de economisire a resurselor energetice o are și asigurarea recuperării surselor energetice secundare, între care un loc important ocupă gazele evacuate din cuptoarele electrice și utilizarea acestora la preîncălzirea fierului vechi din încărcătura șarjelor. Numai această acțiune permite reducerea consumurilor specifice cu cca. 50 kWh/tonă. De asemenea, este necesar să se acționeze cu răspundere pentru respectarea neabătută a normelor de consum la energie, combustibil, materii prime și materiale și să se acționeze, în continuare, cu toată fermitatea pentru reducerea consumurilor. Rezultă cu claritate că normele de consumuri specifice reprezintă valori maxime de încadrare în limitele stabilite, reducerea lor continuă constituind o sarcină de primă importanță a economiei românești.

În materializarea orientării privind reducerea cît mai substanțială a consumurilor de energie pot fi utilizate cu rezultate bune și alte căi. Astfel, lucrările de mică mecanizare și modernizare a unor procese necesită mijloace financiare relativ reduse și pot fi însoțite de economii însemnate de energie. Dotarea mașinilor și utilajelor cu reglatoarele de sarcină permite creșterea eficienței exploatații acestora prin optimizarea consumurilor de energie electrică în funcție de sarcina de încărcare. Întreținerea atentă a mașinilor și utilajelor asigură, la rîndul său, funcționarea corespunzătoare a acestora, oglindită în bilanțurile energetice optime pentru fiecare utilaj.

Toate aceste eforturi, desfășurate în plan tehnic, economic, organizatoric trebuie să se materializeze în ridicarea continuă a eficienței cu care este consumată energia. Reducerea cu 40% a consumului de energie electrică la o mie de lei producție globală industrială pînă în 1985 și de cca. 2,6 ori în anul 2 000 față de anul 1980, niveluri prevăzute în Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei, reprezintă pentru întregul nostru popor sarcini mobilizatoare. Ele constituie, alături de amplele programe, măsuri și acțiuni concrete inițiate de partid, cu aportul hotărîtor de originalitate și inventivitate al secretarului său general, o expresie de netăgăduit a politicii realiste, patriotice promovată cu consecvență de partid în anii construcției socialiste.

dr. Emil COSTIN

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

RIDICAREA CALITĂȚII PRODUCȚIEI: OBIECTIVE, MĂSURI, RESPONSABILITĂȚI

REALIZAREA unei calități ridicate, sporirea continuă a nivelului performanțelor produselor în condițiile reducerii costurilor de fabricație reprezintă o cerință de bază a creșterii competitivității și eficienței, pentru înfăptuirea căreia în toate întreprinderile sînt necesare eforturi organizatorice și de creativitate sporite, mobilizarea amplă a valorosului potențial tehnic și uman disponibil al economiei. Așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea făcută la deschiderea lucrărilor celui de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii, în fiecare unitate economică atenția se cere concentrată spre obținerea unei producții de înaltă calitate, situată la un nivel tehnic competitiv cu cele mai bune realizări similare de pe plan mondial, și care concomitent să asigure o valorificare superioară a materiilor prime și materialelor, să corespundă pe deplin cerințelor partenerilor noștri și să fie realizată în condiții de eficiență sporită.

Pentru realizarea acestor obiective, preocupările specialiștilor, ale tuturor oamenilor muncii sînt orientate spre utilizarea acelor pirghii și instrumente de acțiune care să permită ridicarea performanțelor produselor în condițiile economisirii resurselor materiale și umane utilizate, înfăptuirea aceluși echilibru optim pe baza căruia reducerea cheltuielilor aferente fabricației să nu afecteze calitatea produselor ci, dimpotrivă, să se realizeze în condițiile înregistrării unor substanțiale sporuri de calitate, eficiență și competitivitate. **Printre mijloacele care stau la îndemina specialiștilor din unitățile economice pentru realizarea simultană a celor două comandamente majore — sporirea calității și reducerea costurilor — deosebit de eficientă este aplicarea gestiunii calității produselor, sistem complex de abordare a problemelor calității în întreprindere, care are la bază principiul că printr-o creștere relativ redusă a cheltuielilor cu prevenirea apariției defectelor de calitate se obține o diminuare a costurilor cu identificarea lor și o scădere substanțială a celor datorate defectelor de calitate și remedierii lor, în așa fel încît pe ansamblu cheltuielile totale cu calitatea se reduc considerabil.**

Dat fiind că din investigațiile noastre rezultă că, față de eficiența ridicată pe care o determină în practica productivă din țara noastră și din alte țări implementarea acestei metode, ea este încă prea puțin utilizată, „Revista economică” își propune să continue și să-și amplifice preocupările desfășurate pînă acum pe o perioadă îndelungată de timp în sprijinul extinderii gestiunii calității cu o acțiune consecventă de prezentare și generalizare a experienței pozitive acumulate în întreprinderi, de intervenție activă în vederea înlăturării obstacolelor din calea aplicării sale pe scară largită. În acest cadru, prezentăm în continuare un studiu efectuat la întreprinderea „Electroaparataj” din Capitală, privind posibilitățile de aplicare cu eficiență ridicată a gestiunii calității produselor, care vine să demonstreze că abordarea în această optică face posibilă ridicarea stăchetei calității produselor concomitent cu sporirea economiilor.

Performanțe superioare, economii sporite

ÎNTEPRINDEREA „Electroaparataj”, unitate de frunte a industriei noastre electrotehnice, produce o gamă largă de aparataj electric de joasă tensiune de înaltă calitate și fiabilitate: intrerupătoare automate, contactoare, microîntrerupătoare, apa-

rată electric pentru locomotive și vagoane, electro-magneți, lămpi, selectoare, manipuloare ș.a. Aplicarea gestiunii calității produselor a început în această unitate economică experimental, în 1978, într-o primă fază în care s-au întreprins acțiuni de studiu ale conținutului și sferei sale de cuprindere, fiind elaborate metodologia propriei și metode specifice de lucru și trecîndu-se apoi la efectuarea de încercări de introducere în practică a acestui mod de îmbunătățire a caracteristicilor tehnico-funcționale a produselor realizate: au urmat în continuare alte etape de îmbunătățire continuă a rezultatelor obținute atît pe linia ridicării calității, cit și a reducerii costurilor. Interesul pe care centrala industrială de resort (C.I.E.T.A.) l-a manifestat de la început față de această metodă, precum și sprijinul susținut acordat întreprinderii „Electroaparataj” în definirea precisă a scopului urmărit prin aplicarea gestiunii calității, în stabilirea și urmărirea derulării acțiunii de implementare, a forțelor și mijloacelor angrenate, a modalității de utilizare a datelor, în evidențierea dificultăților apărute și a unor propuneri de extindere a sa, a făcut ca în scurt timp în anii care au urmat să se obțină rezultate demne de interes. În acest an preocupările pe această linie au fost continuate și amplificate, analiza evoluției nivelului calității și a structurii costurilor aparatajului electric de joasă tensiune produs punînd în evidență în primele luni din 1981 următoarele aspecte:

1 performanțele produselor fabricate au fost sporite față de anul și cincinalul trecut fapt reflectat în creșterea cu circa 50% a exportului în semestrul I 1981, față de perioada cores-

Influența aplicării gestiunii calității asupra costurilor

	Costuri cu prevenirea apariției defectelor	Costuri cu identificarea defectelor	Costuri pentru remedierea unor deficiențe de calitate	Costuri totale ale calității
Nivelul costurilor înaintea aplicării gestiunii calității	100	100	100	100
Nivelul costurilor în trim. I 1981, după aplicarea gestiunii calității față de situația anterioară	108	74	95	80

punzătoare din 1980, în depășirile realizate la indicatorul pondere a produselor noi și modernizate în totalul producției realizate

2 ponderea cheltuielilor cu prevenirea apariției defectelor de calitate în totalul costurilor pentru calitate este în creștere cu circa 8 puncte în acest an față de anul 1977, anterior aplicării gestiunii calității (tabelul). Analiza acestei categorii de costuri arată că în primele luni ale acestui an **principalele elemente de cheltuieli** cu pondere mai mare în totalul costurilor pentru prevenirea apariției defectelor sînt, în ordinea mărimii,

următoarele: ● **dotarea întreprinderii cu aparate de măsură și control și standuri de probă, și ● verificarea calității proiectării** constructive și tehnologice a produselor. Sporirea acestor categorii de cheltuieli demonstrează că în întreprindere s-au depus eforturi sporite pentru ca încă din faza previzională, înainte de introducerea în faza de fabricație a produselor și înainte de controlul final, să se asigure un nivel calitativ corespunzător.

Astfel, este adevărat că s-a acordat și se acordă în continuare în 1981 o atenție deosebită și s-au cheltuit mai multe fonduri pentru verificarea calității proiectării, perfecționarea pregătirii constructive și tehnologice a produselor, dotarea cu aparatură de control; tot atât de adevărat este însă și faptul că aceste acțiuni au determinat diminuări ale deficiențelor de calitate în fabricație și deci ale costurilor cu identificarea defectelor, precum și a celor cu remedierea unor deficiențe de execuție. La categoria de produse întrerupătoare, de exemplu, verificarea, și pe această bază îmbunătățirea calității soluțiilor constructive și tehnologice proiectate inițial (prin revizuirea sistemului de prindere a tamburului-contact la cutia cu întrerupător de comandă sau prin realizarea capacului cu bușe incastrate pentru fixarea dispozitivului de acționare cu motor în scopul obținerii interschimbabilității la unele întrerupătoare automate de pilot), precum și dotarea cu standuri de probă (pupitre de reglaj termic, electromagnetic, de străpungere) și A.M.C.-uri (simulatoare, multimetre, osciloscop) au făcut ca prin sporirea pe această cale a cheltuielilor cu prevenirea cu circa 6 puncte, cheltuielile cu identificarea defectelor să poată fi diminuate cu peste 15 puncte, iar cele datorate defectelor și remedierii lor cu mai mult de 5 puncte.

În ceea ce privește ponderea cheltuielilor efectuate cu calificarea personalului, deși în această direcție în întreprindere s-au depus eforturi sporite în ultimii ani și s-a realizat în mod cert o creștere sensibilă a nivelului de pregătire profesională, se poate aprecia că nu au fost mobilizate încă toate posibilitățile și că acest element de cheltuieli rămâne în continuare o sursă departe de a fi epuizată de sporirea a calității întregii producții;

3 ponderea cheltuielilor cu identificarea deficiențelor de calitate a scăzut cu circa 25 de puncte, iar a celor datorate remedierii defectelor de calitate cu peste 5 puncte față de anul anterior aplicării gestiunii calității. Dacă în unele secții ale întreprinderii, la anumite operații tehnologice, s-au mai înregistrat în trimestrul I a.c. rebuturi și remanieri, trebuie arătat că, cu toate eforturile depuse în întreprindere, ele s-au menifestat, alături de alte elemente de cheltuieli din această ultimă categorie de costuri datorită în principal următoarelor cauze:

- nerespectarea de către unii furnizori de materii prime și materiale a clauzelor contractuale privind specificul unor materiale solicitate de întreprinderea „Electroaparataj” prin specificații (de exemplu sîrmă), problema pentru rezolvarea căreia în întreprindere se acționează în acest an și pentru urmărirea mai consecventă a precizării în contractele economice încheiate cu unitățile producătoare a condițiilor tehnice de recepție a materiei prime și materialelor aprovizionate,
- anumite întârzieri în realizarea unor depozite de materiale și semifabricate care sînt prevăzute a fi finalizate cit mai operativ în acest an,
- existența în anul trecut a unor probleme incomplet clarificate privind sistemul de asigurare a calității, pentru rezolvarea cărora în acest an s-a trecut la revizuirea regulamentelor de organizare și funcționare a sarcinilor de serviciu la toate nivelurile de conducere și execuție, pentru cuprinderea de atribuții și răspunderi cit mai clare în legătură cu controlul respectării disciplinei tehnologice etc.;

4 costurile totale ale calității în întreprindere au fost diminuate cu circa 20 de puncte față de anul anterior aplicării gestiunii calității (tabelul) și aceasta, datorită, așa cum am arătat, sporirii relativ reduse a cheltuielilor cu prevenirea apariției defectelor de calitate, factor capabil să determine diminuarea celorlalte categorii de costuri ale calității și obținerea de economii.

Soluții pentru înlăturarea obstacolelor în calea generalizării gestiunii calității

ÎN SCOPUL creșterii eficienței în utilizare, al extinderii aplicării gestiunii calității produselor, și plecînd de la constatarea că dimensiunile folosirii în economie a acestei metode sînt încă mult prea restrînse față de avantajele însemnate pe care le oferă, apare necesară evidențierea principalelor obstacole care stau în prezent în calea atingerii acestor obiective și a unor propuneri concrete privind posibilitățile de înlăturare a lor.

Din analiza întreprinsă au rezultat, în acest sens, în principal, următoarele aspecte:

- **limitarea fluxului etapelor a căror parcurgere le presupune aplicarea eficientă a gestiunii calității numai la întocmirea bilanțului calității fără corelarea lui cu evidențierea cauzelor și a remediilor diminuează considerabil eficiența în aplicare.** În contextul analizei întreprinse se cere relevant că unele întreprinderi din cadrul C.I.E.T.A. care au aplicat această metodă au parcurs numai prima etapă referitoare la colectarea datelor și întocmirea bilanțului calității și numai o parte (întreprinderile „Electroaparataj”, „Electromagnetica”, I.P.T.E. Alexandria și I.A.E.M. Timișoara) au trecut la interpretarea acestor date în vederea luării măsurilor necesare pentru reducerea costurilor aferente remedierii deficiențelor de fabricație. Este adevărat că centrala industrială de resort a întocmit programe pentru introducerea experimentală și urmărirea pe calculator a bilanțului calității, astfel încît fiecare întreprindere raportează trimestrial cuantumul costurilor calității pe categorii de cheltuieli; totuși, avînd în vedere că întocmirea bilanțului, deși condiționează trecerea la o etapă următoare, reprezintă numai o acțiune premergătoare gestionării efective și optimizării costurilor calității, apare necesară o sporire a eforturilor în vederea înlăturării abordării fragmentare și în mod izolat a diferitelor elemente componente ale gestiunii calității — peste tot unde o asemenea practică se mai manifestă — în favoarea unei abordări sistematice, unitare;

- **trecerea întregului complex de sarcini și responsabilități pe care le necesită aplicarea gestiunii calității în sarcina compartimentului de control tehnic de calitate, celelalte compartimente fiind mai puțin informate și antrenate, îngreunează considerabil sarcina și așa destul de dificilă a implementării operative și eficiente într-o întreprindere a unui mod nou de abordare a relației calitate-costuri.** Și la întreprinderea „Electroaparataj”, deși de la început s-a acționat pentru depășirea unor dificultăți de această natură și s-au obținut rezultate considerabile pe linia colaborării în aplicarea gestiunii, totuși se poate aprecia în continuare ca utilă întărirea conlucrării intercompartimentale în special în ce privește întocmirea unui buget previzional eficient;

- **trecerea mai operativă de la întocmirea bilanțului costurilor calității numai pe întreprindere la elaborarea acestuia și pe produsele de bază fabricate, în special în întreprinderile care au acumulat o anumită experiență, ar permite, inclusiv la „Electroaparataj”, evidențierea mai clară a rezervelor de reducere în continuare a costurilor calității, posibilitatea diminuată în prezent de mascarea unor anumite elemente de cheltuieli datorită evidențierii globale a costurilor;**

- **perfecționarea și tipizarea sistemului actual de evidență primară a costurilor calității, și în general a sistemului informațional economico-financiar actual privind calitatea produselor, dat fiind că acesta nu definește și nu prezintă nemijlocit și unitar în toate întreprinderile costurile calității cu toate elementele lor componente se conturează ca fiind cerința de bază în extinderea și aplicarea eficientă a gestiunii calității.** În cadrul C.I.E.T.A., de exemplu, este adevărat că din datele culese și prelucrate pe calculator la nivel de centrală se face trimestrial o apreciere a rezultatelor obținute de diferitele întreprinderi privind modul de gestionare a costurilor calității. Nu este mai puțin adevărat însă și faptul că intrucît coeficienții procentuali de evidențiere a activităților diferă de la o întreprindere la alta, aceștia fiind stabiliți în funcție de situațiile proprii existente în fiecare unitate, atît rezultatele obținute cit și aprecierile finale au un coeficient anumit de relativitate, din această cauză neputîndu-se face comparații pe ansamblu între rezultatele obținute de diverse întreprinderi, ci numai în cadrul aceleiași unități comparativ cu alte perioade anterioare.

În acest context se impune cu evidență necesitatea ca în cadrul ministerelor și centralelor industriale să se acorde o atenție sporită elaborării unei metodologii care să asigure o interpretare unitară a tuturor elementelor care intervin în bilanțul calității, în repartizarea costurilor pe cele trei categorii capabile să acordeze diferite opțiuni care există în întreprindere atît în ce privește structura costurilor calității cit și includerea acestora în diferitele categorii. În acest sens, revenim la propunerea de sporire a operativității în finalizarea și aplicarea unităților industriei constructoare de mașini a normei metodologice a Institutului Central pentru Construcția de Mașini care cuprinde nomenclatorul privind costurile calității, repartizarea lor pe categorii, metodologia unitară de aplicare, analiză și interpretare a lor, precum și răspunderile și atribuțiile în luarea deciziilor în această problemă.

Bogdan PĂDUR

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

Cai de creștere
a eficienței
comerțului
exterior

Structuri competitive de export

PENTRU activitatea de comerț exterior cinci ani (1981-1985, al dezvoltării calitative a întregii activități economice-sociale va însemna orientarea tot mai hotărâtă spre căile de creștere intensiva a exporturilor, promovarea cu fermitate a principiului echilibrului calitativ la nivelul unității economice, centrală, ramură și pînă la nivelul economiei naționale, intensificarea cooperării economice internaționale.

Pe planul producției de export obiectivele noi calitative subliniate în expunerea secretarului general al partidului, torarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cinci ani (1981-1985 se referă la valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în vederea realizării unei producții competitive la nivel mondial, elaborarea de noi tehnologii și inovarea producției la nivelul cerințelor de revoluția tehnico-stimulată mondială, continuarea specializării producției de export în unitățile actuale și crearea de noi capacități specializate pentru export. Pentru a evidenția însemnătatea și dimensiunile reale ale acestor orientări în dezvoltarea economică concretă de ramură ne-am oprit la producția de mașini-unelte, construcțiile de mașini fiind — cu începere din anul 1975 — cea mai importantă grupă de mărfuri (ca pondere) în structura comerțului nostru exterior.

Program de export axat pe cerințele viitorului

DACA în anul 1980 industria construcțoare de mașini de ținea o pondere de peste 34% din producția industrială a țării. Pentru perioada actualului cinci ani se prevede creșterea la 37,5% a acestei ponderi în anul 1985, iar potrivit unor prognoze de ramură¹⁾ în anul 2000 aceasta pondere va fi de 45%. În 1980 ponderea construcțiilor de mașini în exportul țării era de 25%, urmînd ca și în perioada actualului cinci ani ritmul de creștere al exportului în ramura să deașeze ritmul de creștere a producției, menținîndu-și astfel locul de frunte în structura comerțului nostru exterior. Una din subramurile construcțiilor de mașini care în cinci ani trecut a înregistrat ritmuri din cele mai alerte de creștere a fost industria de mașini-unelte — ritm mediu anual de creștere de peste 20%. Numai în anul 1980 producția de mașini-unelte a crescut cu 47% față de 36% me-canica fină și optica, 27% electronica industrială etc. Aceasta a făcut ca România să se înscrie azi printre principalii producători mondiali de mașini-unelte (vezi tabelul). Tabelul evidențiază creșterea continuă a producției și exportului, ceea ce denotă nivelul tehnic ridicat, competitivitate acestor produse.

Cele 19 întreprinderi producătoare de mașini-unelte cîte în sumează azi această puternică subramură a construcțiilor de mașini-unelte, mecanica fină și scule, care dispune de biroul său instituțional de proiectare în cinci ani recent în țară, așa cum arată datele statistice, s-a realizat un salt calitativ important în producția de mașini-unelte românești, prin-

consolidarea fabricației de mașini-unelte grele și a mașinilor-unelte cu comandă numerică.

Prin alocarea unor importante fonduri de investiții pentru modernizări și dezvoltări de noi capacități, în cadrul întreprin-

Anul	Producția	Exportul
	%	%
1955	4,0	—
1960	12,0	—
1965	15,0	—
1970	31,0	32,5
1975	143,0	35,4
1976	169,0	13,2
1977	212,0	11,0
1978	294,0	13,1
1979	403,6	14,9

Sursa: L'attribution des machines — outils roumains sur les marches internationaux, „Camera de comerț și industrie a R. S. România”, 1980

derilor: I.M.U.A.B. București, „Întărire”, — Oradea, Întreprinderea de mașini-unelte Bacău, Întreprinderea mecanică Roman, ca și prin construirea de noi întreprinderi ca: Întreprinderea de utilaj greu Craiova (pentru freze portal grele și strunguri paralele grele), Întreprinderea de mașini-unelte pentru prese și forje Tirgu Jiu (pentru prese mecanice și hidraulice de la 160 t. f. pînă la 630 t. f.), Întreprinderea de mașini-unelte și agregate speciale Iași (pentru elemente tipizate și mașini speciale), Întreprinderea de mașini-unelte, accesorii și mașini speciale). Întreprinderea de mașini-unelte, accesorii și mașini speciale). Întreprinderea de mașini-unelte grele și hidraulice de la 160 t. f. pînă la 630 t. f.), Întreprinderea de mașini-unelte și agregate speciale Iași (pentru elemente tipizate și mașini speciale), Întreprinderea de mașini-unelte, accesorii și mașini speciale).

De remarcat faptul că mașinile-unelte grele sînt indispensabile în execuția utilajelor și instalațiilor energetice și termoelectrice. În deceniul actual toate țările europene vor dispune de centrale electrice nucleare sau vor avea programe avansate de dotare la nivelul anului 1985 centralele nucleare vor furniza 28% din energia electrică, centralele termice 61%, iar cele hidroelectrice 11%, ceea ce implică o cerere în creștere de mijloace de producție pentru realizarea acestor obiective. Preocupările de inovare a nomenclaturii de fabricație și respectiv export în proporție de peste 70% în cinci ani trecut au condus la restructurarea producției centralei în favoarea mașinilor-unelte moderne, cu randamente ridicate, excludîndu-se comanda numerică la tot mai multe mașini-unelte ca și programarea complexă cu ajutorul calculatoarelor.

Voluntăți exportului a crescut în intervalul 1976-1980 de peste 3 ori, din care peste 40% îl constituie exportul de devize libere. Pe relația devize libere principalii parteneri către care se îndreaptă 75% din export sînt țări cu o producție proprie meri și cooperarea în producție cu mașini-unelte — țări precum: Italia, Franța, cea ce vorbeste elocvent despre calitatea mașinilor-unelte românești. Se dezvoltă, de asemenea, ascendent comerțul și cooperarea în producție cu mașini-unelte — țări precum: R.D. Germana, Cehoslovacia, Ungaria ș.a. Amplasarea pe care au căpatat-o acțiunile de cooperare și specializare în producție au evidențiat de fapt că în ultimii 5 ani circa jumătate din volumul schimburilor noastre de mașini și utilaje cu țările socialiste, s-au efectuat pe baza convențiilor de specializare și cooperare în producție, a acordurilor comerciale pe termen lung.

Mașinile-unelte românești sînt bine cunoscute și în celelalte continente — Africa, Asia, America Latină — printre partenerii statornici fiind: Argentina, Brazilia, Egipt, Grecia, Iran, Turcia și multe alte țări.

Ce presupune o strategie ofensivă

DEZVOLTAREA preconizată a subramurii de mașini-unelte în cinci ani actual va face ca România să se situeze, la nivelul anului 1985, printre primii producători mondiali de mașini-unelte. Corespunzător acestei creșteri va sporii și contribuția sa la expansiunea exporturilor și a cooperării economice internaționale a României. (Încă în 1980 întreprinderi ca M.U.A.B.-București dădeau la export 70% din producția țării). Dacă ar fi să extrapolăm numai procentul ritmului de creștere la export a producției marfa pe întreaga țară a construcțiilor de mașini de circa 40% la nivelul anului 1980,

rezultă necesitatea creșterii de câteva ori a exportului, având în vedere dinamica pe care o va înregistra producția.

O problemă de maximă responsabilitate și, în același timp, decisivă pentru viitorul acestei industrii este: cu ce produse vom întâmpina viitorul? Dacă avem în vedere că ponderea covârșitoare a comerțului mondial cu mașini, utilaje și mijloace de transport (circa 87%), este concentrată în țările capitaliste dezvoltate, rezultă de aici efortul pe care o țară în curs de dezvoltare trebuie să-l facă pentru a se alinia competiției internaționale. Această structură pe grupe de țări a schimburilor internaționale se datorește în primul rând opțiunilor pe care aceste state le-au făcut în cheltuielile de cercetare-dezvoltare. Astfel, în ultimii 10 ani cheltuielile de cercetare pentru principalele subramuri ale construcției de mașini (bunuri de investiții, mașini electrice, industria aerospațială și cea de automobile) au absorbit între 76—92% din cheltuielile de cercetare-dezvoltare ale Franței, R.F. Germania, Italiei, Japoniei, Angliei, S.U.A. etc.

Studiul „Proгноza industriei construcțiilor de mașini”¹⁾, elaborat sub conducerea ing. Ion Crișan, în capitolul consacrat strategiei de dezvoltare a ramurii pe plan mondial identifică pentru țările în curs de dezvoltare două strategii alternative de dezvoltare a construcțiilor de mașini:

1. O strategie având ca obiectiv satisfacerea cât mai completă a necesarului propriu prin producerea unei game cât mai largi de produse, cu efort valutar pentru transfer de tehnologie minim.

2. O strategie „ofensivă” de pătrundere pe piețele externe cu un nomenclator selectiv de export, structurat pe baza prognozelor tehnologice și de piață, producătorul menținându-se în avangarda progresului tehnic prin programe de cercetare-dezvoltare „ofensive”, care să-i asigure condiții de maximă competitivitate, vizând obținerea unui aport valutar maxim.

Dacă prima strategie este caracteristică etapei de dezvoltare extensivă a economiei, de formare a structurilor industriale, cea de-a doua corespunde unui stadiu mai avansat, de dezvoltare intensivă a economiei, cînd „aportul valutar maxim” se poate obține prin dobîndirea unor avantaje comparative în comerțul internațional al grupei respective de produse. Pentru țara noastră, care abia la nivelul anului 1985 își propune să atingă stadiul de țară cu dezvoltare economică medie, pot prezenta interes ambele variante de dezvoltare, prima pentru completarea necesarului intern de mijloace de producție, cea de-a doua pentru dezvoltarea producției de export.

În acest sens capătă o deosebită semnificație orientările privind realizarea planului de dezvoltare economico-socială pentru perioada 1981—1985, prin accentul pus pe specializarea unităților de producție pentru export. „Este necesar — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — la recentul Congres al Consiliilor oamenilor muncii — să realizăm o mai bună specializare a întreprinderilor pentru export și să organizăm noi capacități de producție, îndeosebi pentru export”.

Dar, pentru ca această specializare organizatorică a producției de export să se transforme în „aport valutar”, este necesară și o modificare de optică — corespunzătoare strategiei secunde, „ofensive”, la nivelul tuturor funcțiilor întreprinderii specializate pentru export, centralei industriale, ca și în îndeplinirea funcțiilor conducerii în aceste unități (planificare-proгноză, organizare a producției, muncii, implementarea programelor și control). Astfel, începînd cu elaborarea prognozei tehnologice și de marketing pentru fundamentarea planurilor de cercetare-dezvoltare trebuie făcute opțiuni bine delimitate privind programul de export actual și viitor în întreprinderile specializate pentru export, potrivit obiectivului „aport valutar maxim”. Forța de cercetare-dezvoltare aferentă acestei producții trebuie să atingă prin dimensiuni „masa critică” capabilă să genereze inovația și să mențină pe producătorul specializat pentru export la nivelul competitivității mondiale. Procesul de înnoire trebuie să fie stimulat și nu îngrădit prin indicatorii economico-financiarți repartizați acestor unități²⁾.

În îndeplinirea funcției comerciale, ca și în întreaga activitate de conducere a acestor unități trebuie avută în vedere indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu care arată: „Se impune să ținem într-o măsură mai mare seama în planificare de rolul pieței, al cererii, aceasta fiind o condiție esențială pentru desfășurarea cu maximum de eficiență a întregii activități economice”.

Pentru a scurta ciclul prognoză tehnologică-dezvoltare în prezent asistăm la procesul de integrare organizatorică între prognoza tehnologică și planificarea produselor noi în structuri de tipul „systems engineering”. (tehnologia sistemelor), care îmbină eficiența concepției sistemice în rezolvarea tehnologică a

Expoziție de mașini-unelte românești la Torino

RECENT a fost inaugurată la sediul firmei „SIGMU” din Torino, în prezența conducătorilor Centralei industriale de mașini-unelte, mecanică fină și scule — CIMUMFS — din București și ai firmei italiene, o expoziție permanentă de mașini-unelte de fabricație românească. Expoziția are drept scop prezentarea noilor tipuri de mașini-unelte românești utilizatorilor potențiali de pe piața italiană. În expoziție sînt prezentate o serie de mașini-unelte modernizate, de mare productivitate, competitive cu produsele similare realizate de firmele din țările cu tradiție în fabricația de mașini-unelte, ca de exemplu: mașini de frezat pentru sculărie tip UWF-500, strunguri carusel cu suporturi verticale cu curse mărite și cu îndezare automată a turelei port-sculă, mașini orizontale de alezat și frezat supraînălțate, cu dispozitiv automat de prindere a sculei etc.

Firma italiană și CIMUMFS au convenit ca în această expoziție să fie permanent prezentate cele mai recente realizări ale producătorilor români de mașini-unelte și scule. În acest scop se are în vedere realizarea în cadrul expoziției a unui sector special în care să fie expuse sculele realizate de întreprinderile din Rîșnov și Brașov, precum și cele executate de Întreprinderea de mecanică fină din București (ca burghie, capete de frezat scule de mină, scule cu diamante, aparatura de măsură și de control, aparatură de control activ etc.).

unei funcțiuni (necesități economice) cu viteze de reacție în asimilare.

Analiza comparată a sistemelor de mașini ce îndeplinesc funcții diferite (finalități economice diferite) permite identificarea subsistemelor cu funcționalitate comună, cu soluții tehnice tipizate, modularizate și reintegrarea acestor module după noi scheme, asigurîndu-se flexibilitatea ofertei, promptitudinea, eficiența.

Oferta pachet (integrată) de utilaje, mașini plus servicii ingineresti de analiză și proiectare a funcției unui sistem industrial, care să răspundă cât mai exact condițiilor concrete de exploatare constituie în prezent o altă caracteristică a strategiei ofensive de penetrare pe piața internațională de mașini-unelte consultigul fiind avanpostul pătrunderii pe noi piețe.

O altă cale de creștere a participării țării noastre la diviziunea internațională a muncii, subliniată cu tărie în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de al II-lea Congres al Consiliilor oamenilor muncii, o constituie **extinderea cooperării economice internaționale**.

Specializarea internațională în fabricația de sisteme industriale formate din subsisteme modularizate nu exclude, ci dimpotrivă, presupune, din motive de economie de scară, dezvoltarea schimburilor cu subsisteme modulate, cooperarea strînsă începînd de la structurarea într-o concepție unitară a sistemelor, asigurarea „interfeței” în amonte și avalul fluxului tehnologic, mergînd pînă la conlucrarea pe produs.

Dezvoltarea industriei orizontale furnizoare de piese și subansamble a căpătat în țări capitaliste ca S.U.A., R.F. Germania, Suedia, o dezvoltare atît de mare încît concură cu succes ca cifră de afaceri industriile furnizoare ale produselor finite, bineînțeles în condițiile organizării multinaționale a producției și desfacerii.

Pornindu-se de la acest raționament economic, dar în condițiile specifice socialismului, între țările socialiste membre C.A.E.R. se dezvoltă cu succes cooperarea și specializarea în producție, produsele specializate deținînd o pondere în totalul exportului construcțiilor de mașini de 33%. Convențiile de specializare încheiate de România cu celelalte țări membre C.A.E.R. numără numai în domeniul mașinilor-unelte pentru prelucrarea metalelor: 786 tipodimensiuni de mașini-unelte pentru așchiera metalelor, 426 tipodimensiuni de mașini și utilaje pentru presare-forjare și 199 poziții de scule de înaltă productivitate.

Un exemplu pozitiv în acest sens îl constituie și recenta convenție încheiată de Centrala industrială de mașini-unelte, mecanică fină și scule cu firma nord-americană „Sceffer Grindig Co” — California privind realizarea, în comun, a unei noi familii de mașini de rectificat plan cu ax vertical și masă rotativă de mare productivitate, compusă din cinci tipo-varante.

Desigur, eforturile în modernizarea structurilor de producție trebuie continuate cu perfecționarea structurilor de comercializare prin forme de distribuție, promovare și marketing aliate exigențelor pieței mondiale, prin profesionalism și competență, în desfășurarea întregului flux de operațiuni de comerț exterior, inclusiv în serviciile de decontări internaționale, credite, asigurări, transporturi ș.a.m.d.

dr. Ioan GEORGESCU

¹⁾ „Economia mondială — orizont 2000”, Ed. Academiei R. S. România, București, 1980.

²⁾ În acest sens a se vedea „Pirghii de stimulare a exportului în condițiile noului mecanism economico-financiar”, în R.E. nr. 22, 23/1981.

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

PERFEȚIONAREA ORGANIZĂRII ȘI NORMĂRII — LA BAZA CREȘTERII PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

FUNDAMENTIND — în Expunerea la Congresul al II-lea al Consiliilor oamenilor muncii — principalele căi pentru atingerea parametrilor de eficiență economică prevăzuți pentru actualul cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „O atenție deosebită va trebui să acordăm creșterii mai accentuate decât se prevede în plan a productivității muncii, pe baza normării științifice a muncii, a organizării mai bune a proceselor de producție, reducerii personalului neproductiv și trecerii muncitorilor la cit mai multe mașini, mecanizării, automatizării și introducerii roboților industriali, desigur acolo unde aceștia se justifică.”

Planul de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1981—1985, recent adoptat de către Marea Adunare Națională, prevede în acest sens creșterea productivității muncii (calculată pe baza producției nete) într-un ritm mediu anual de 7,0% în industrie și 5,4% în construcții-montaj. Principalele orientări și măsuri pentru îndeplinirea acestui obiectiv sunt cuprinse în Programul privind organizarea și

normarea științifică a producției, a celorlalte activități și creșterea productivității muncii în perioada 1981—1985

Elaborat — ca și celelalte programe naționale ce fundamentează și detaliază planul cincinal — din inițiativa și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe baza prevederilor cuprinse în Directivile Congresului al XII-lea al P.C.R., acest document — adoptat de către Congresul al II-lea al consiliilor oamenilor muncii — este astfel conceput, încât să răspundă sarcinilor de modernizare a economiei, de creștere a eficienței întregii activități economice și sociale, în vederea îndeplinirii obiectivului de trecere a României în rîndul țărilor cu o dezvoltare medie.

Potrivit acestor orientări și măsuri, urmează a fi stabilite, la toate eșaloanele de organizare a economiei, sarcinile anuale, într-o dinamică aptă să asigure atingerea nivelurilor stabilite pentru 1985.

Un instrument științific de valorificare a rezervelor

ÎN ANSAMBLUL metodelor de conducere a proceselor economice, un instrument eficient îl va constitui, începînd cu anul 1982, programul privind organizarea și normarea științifică a producției și creșterea productivității muncii. Prin conținutul său, acesta va inventaria rezervele concrete ale fiecărei unități, întreprinderi și va stabili responsabilitățile precise de valorificare a lor pe secții, ateliere, locuri de muncă, orientînd în permanență eforturile colectivelor de oameni ai muncii spre cele mai raționale și eficiente acțiuni și măsuri pentru realizarea obiectivelor planificate. Programele întocmite de fiecare unitate economică în parte vor fi centralizate la nivelul centralelor economice coordonatoare, apoi la nivelul ministerelor și celorlalte organe centrale.

Programul la care ne referim cuprinde contribuția pe care urmează să o aducă, la îmbunătățirea normelor de muncă, astfel de factori cum sînt progresul tehnic, organizarea producției și a muncii, creșterea calificării forței de muncă, precum și unele măsuri legate de creșterea gradului de mecanizare și automatizare a producției, organizarea proceselor de muncă, disciplina tehnologică și de muncă ș.a.

Toate acestea fac din program un instrument de fundamentare, urmărire și control în îmbunătățirea normelor de muncă, creșterea productivității muncii, determinarea consumului de muncă pentru fiecare produs în parte și, pe această bază, în stabilirea fondului total de timp de muncă — indicator intro-

ductiv la nivelul întreprinderii, o dată cu noul mecanism economico-financiar. El furnizează conducerii, pe toate treptele ierarhice, informații utile privind gradul de îndeplinire a sarcinilor planificate, eventualele nerealizări, cauzele care le-au generat, măsurile de întreprins, astfel încît conducerea să poată adopta decizii menite să asigure înscrierea în nivelul planificat al productivității muncii și depășirea lui.

Coordonarea și controlul realizării sarcinilor de perfecționare a organizării și normării științifice a producției și de creștere a productivității muncii — prin măsurile cuprinse în programele elaborate de unități și centralizate la nivelul ministerelor economice, care sînt aprobate și fac parte din planul național unic de dezvoltare economico-socială — completează în mod armonios sistemul de conducere al unităților economice și întregeste baza pentru dirijarea științifică a procesului de muncă. În acest fel, programele permit organelor de conducere colectivă să identifice rezervele existente în procesul de muncă, oferind fundamente concrete în ce privește îmbunătățirea normelor de muncă, avînd ca obiectiv final mărirea productivității muncii.

Eficiența principalilor factori care modifică nivelul productivității muncii, cuprinși în programele privind organizarea și normarea științifică a producției și creșterea productivității muncii, desăvîrșește pre-nisele pentru stabilirea măsurilor concrete necesare ridicării permanente a nivelului de organizare a întregii activități economice a întreprinderii. În acest context, programele amintite — judicios elaborate — fac posibilă stabilirea unor obiective care să contribuie eficient la elaborarea, fundamentarea și la certitudinea realizării planului. Totodată, ele permit oamenilor muncii să exercite un control mai con-

cret, prin comparație cu elementele stabilite și aprobate în adunarea generală, asupra felului cum evoluează întreaga activitate de producție și de sporire a eficienței muncii.

Normele de muncă — expresie a nivelului tehnic și organizatoric

ÎN CONDIȚIILE actuale de dezvoltare și de complexitate a activității unităților economice, este necesar ca modul de organizare a producției și a muncii să se bazeze permanent pe cuceririle științei și tehnicii, pe experiența înaintată, folosite în producție în vederea creșterii neîncetate a productivității muncii.

Pentru a fi eficiente, programele trebuie să stabilească drept obiectiv principal concordanța dintre situația reală — ca rezultat al nivelului organizării producției și a muncii, al nivelului de dotare tehnică — și situația proiectată. Acest nivel realizat poate fi analizat, reprezentat și verificat cu ajutorul indicatorului „economie de consum de muncă vie”, respectiv sporul de productivitate obținut, comparat cu prevederile din plan (după cum se știe, începînd din acest an economia de consum de muncă ce trebuie realizată se stabilește, prin planul național unic, pe ministere, care la rîndul lor o desfășoară pe centrale și întreprinderi.

Cunoașterea stării și evoluției diverselor aspecte care caracterizează nivelul progresului tehnic, al organizării procesului de producție, al condițiilor în care se desfășoară aceasta, al pregătirii și perfecționării cadrelor dintr-o unitate economică constituie elemente esențiale pentru luarea deciziilor pe diferite trep-

O cerință a afirmării noii calități

CREȘTEREA în ritmuri sustinute a productivității muncii, ca o resursă prioritară a dezvoltării, a constituit în întreaga perioadă a construcției socialiste un obiectiv de prim ordin al politicii economice și sociale a partidului, importanța lui crescând și mai mult în ultimii 15 ani, în contextul măsurilor inițiate de Congresul al IX-lea al P.C.R. pentru dezvoltarea accelerată și pe baze moderne a întregii economii, pentru dotarea întreprinderilor cu o bază tehnică avansată, folosirea eficientă a forței de muncă, organizarea superioară a producției și a muncii.

Ca urmare, în intervalul 1950-1980 productivitatea muncii a crescut de 9,2 ori în industrie, de 7,2 ori în construcții-montaj, de 3,7 ori în transporturile feroviare - ritmurile medii anuale fiind, respectiv, de 7,7%, 6,8% și 4,4%. Prin contribuția adusă pe această cale la sporirea venitului național, s-a putut demonstra faptic corelația dintre productivitate și resursele alocate ridicării nivelului de trai; retribuția medie s-a mărit în intervalul considerat, de aproape 7 ori.

Față de nivelul din 1965, volumul fondurilor fixe în economie a crescut în 1975 cu 137%, iar în 1980 cu 284%; gradul de înregistrare a muncii (mii lei fonduri fixe pe un om al muncii) este astăzi de 2,2 ori mai mare decât în urmă cu 15 ani. **Aproape 70% din totalul fondurilor fixe de care dispune în prezent economia națională au fost puse în funcțiune în ultimul deceniu.**

Caracterul intensiv al dezvoltării în noul cincinal, pe baza consolidării și valorificării superioare a acumulărilor conștiente de până acum, rezultă, printre altele, din următoarea corelație în perioada 1981-1985, comparativ cu 1980, volumul investițiilor to-

tale în economie va crește într-un ritm mediu anual de 5,2% (calculat pe 5 ani), iar productivitatea muncii cu 70% în industrie și cu 5,4% în construcții-montaj. **Economia de manoperă ce se va realiza în noul cincinal, comparativ cu cel precedent, va însuma o medie anuală de peste 1,4 ori mai mare; sporul de productivitate în industrie va fi obținut în proporție de 55% pe seama introducerii progresului tehnic, 31% prin organizarea superioară a producției și a muncii și 7% prin calificarea și perfecționarea pregătirii profesionale a personalului muncitor, iar în construcții-montaj ponderile respective vor fi de 56%, 33% și 6%, ceea ce semnifică orientarea cu precădere a investițiilor spre sporirea potențialului și eficienței capacităților existente, prin creșterea gradului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție și înnoirea tehnologiilor, ca principală cale de reducere a consumului de muncă.**

Să reținem următoarele cifre: în cincinalul 1981-1985, circa 84% din sporul venitului național, circa 80% din sporul producției industriale și întregul spor al volumului de activitate în construcții-montaj se vor realiza pe calea creșterii productivității muncii. La nivelul anului 1985, creșterea cu un procent a productivității muncii în industrie va aduce un spor de producție netă reprezentând circa 143% față de cel din 1980. Ceea ce, pe de o parte, ținând seama de baza de la care pornim evidențiază valoarea reală a creșterilor planificate, iar pe de altă parte subliniază necesitatea concentrării eforturilor pentru depășirea acestor nivele, ca o condiție a asigurării resurselor pentru o ridicare și mai puternică a nivelului de trai.

A. R.

te ierarhice. Estimarea acestor laturi ale activității economice permite dirijarea coordonată, pe bază de programe, a eforturilor colectivelor de oameni ai muncii pentru rezolvarea problemelor curente și de perspectivă. **diversele aspecte ale nivelului de organizare constituind obiective parțiale ale programului, care se integrează organic în obiectivele generale ale întreprinderii.**

Din necesitatea cuprinderii acelor elemente care pot influența nivelul economiilor de consum de muncă, al productivității muncii ca aport al muncii vii, apare necesitatea ca încă din procesul de elaborare a sarcinilor privind îmbunătățirea normelor de muncă, să se analizeze și să se coreleze programele privind organizarea și normarea științifică a producției cu prevederile celorlalte programe - cum ar fi, de exemplu, cel privind introducerea cuceririlor revoluției tehnico-științifice și intensificarea progresului tehnic, modernizarea și înnoirea producției, tipizarea liniilor și instalațiilor tehnologice și a produselor ș.a.

În accepțiunea celor prezentate mai înainte, urmărirea și controlul activității de economisire a manoperei prin programe special elaborate nu constituie un scop în sine, ci **un mijloc de atingere a obiectivelor**, atât în perioada curentă, cât și în perioadele cuprinse în planificarea de perspectivă.

Pentru a realiza aceste obiective trebuie să existe, însă, **încrederea în norme și convingerea că aceasta este, într-adevăr, necesară și de o importanță vitală pentru întreprinderi.**

Deseori, în prezent, toată atenția în normarea muncii este îndreptată spre munca productivă de bază, acordându-se insuficientă atenție lucrărilor auxiliare, de servire, precum și masei uriașe a muncii de birou. Este știut că activitatea muncitorului de bază este legată nemijlocit de crearea de valori noi, dar cite economii s-ar realiza dacă s-ar acorda atenție unor probleme ca: folosirea utilajelor, micșorarea timpului de

reglare a acestora, reducerea producției neterminată, accelerarea circulației stocurilor, asigurarea cu scule-dispozitive și îmbunătățirea lor, diminuarea cheltuielilor materiale, legarea normelor de muncă - încă în procesul elaborării acestora - de nivelul realizării producției și productivității nete a muncii, al retribuțiilor etc. !

Rezolvarea unitară a acestor probleme își găsește răspunsul în Programul privind organizarea și normarea științifică a producției, a celorlalte activități și creșterea productivității muncii, care stabilește ca sarcină de bază **ca normele de muncă să fie fundamentate tehnic și economic.**

Cu alte cuvinte, calitatea normelor de muncă, este condiționată și de o bună fundamentare economică - adică, ele trebuie să aibă un caracter **progresiv, dinamic, în pas cu progresul tehnic și să fie sistematic reexamineate, îmbunătățite. În aceste condiții se cere ca activitatea de organizare și normare a producției să reprezinte un proces continuu, permanent, la care să participe nemijlocit toți oamenii muncii.**

Un alt obiectiv principal al desfășurării activității de normare a muncii este ca aceasta să înceapă **încă din faza de proiectare a tehnologiilor și produselor**, astfel încât o dată cu stabilirea modului de fabricație a mașinilor, utilajelor, instalațiilor și produselor, să se fundamenteze pe baze științifice și **consumul de muncă necesar.** La proiectarea investițiilor, a noilor produse și tehnologiilor de fabricație urmează să se adopte cele mai bune realizări obținute în țară sau pe plan mondial, personalul necesar stabilindu-se potrivit cerinței realizării unei înalte productivități a muncii. În aceste condiții, **consumul de muncă necesar realizării produselor se va determina în funcție de cele mai corespunzătoare procese de producție și condiții tehnice și organizatorice, care realizează bunuri materiale identice sau**

similare, cu normele de muncă cele mai reduse; consumurile de muncă **pe produs** astfel elaborate vor fi unice pe economie și obligatorii de aplicat pentru toate întreprinderile care execută asemenea produse, lucrări și activități productive.

Prin această prevedere se asigură realizarea unei funcții de bază a normării muncii (neglijată, într-o oarecare măsură, în prezent), aceea de **factor mobilizator în generalizarea a tot ceea ce este mai înaintat și valoros în domeniul progresului tehnic, al organizării producției și a muncii; norma de muncă va trebui să fie aceea care propulsează productivitatea muncii** - și nu cum se petrece acum în practica multor unități, ca nivelul normelor de muncă să fie determinat de cerințele sporului de productivitate planificat.

Succese reale, de durată vor avea loc numai atunci cind prevederile din programele elaborate de întreprindere vor constitui o răspundere efectivă a conducătorilor colectivi din întreprinderi, atunci cind conducerea operativă a acestora își va asuma răspunderea executivă, folosind date de la responsabilul cu normarea muncii, pe care le va orienta în sensul adevărat soluționării creșterii productivității muncii, utilizării raționale a forței de muncă, stimulării personalului corespunzător activității depuse pentru realizarea unor norme de muncă de cea mai bună calitate, pe care se bazează o serie întregă de alți indicatori tehnico-economici.

Acest imperativ al elaborării și planificării unor norme de muncă puse de acord, în mod operativ, cu toate modificările tehnice și organizatorice care intervin la locurile de muncă trebuie să stimuleze dorința tuturor oamenilor muncii de a lucra mai bine, de a reduce costurile materiale de producție, de a crește neîntrerupt productivitatea muncii, de a realiza mai multe bunuri materiale, mai bune și cu minimum de efort uman și material.

dr. Petra FRUJINA

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

„Congresul hotărăște ca pe primul plan al activității consiliilor de conducere ale ministerelor și organelor centrale, ale consiliilor oamenilor muncii din unitățile economice, să stea preocuparea privind identificarea căilor și soluțiilor pentru folosirea cu eficiență tot mai înaltă a putericii potențial de care dispunem în industrie și celelalte ramuri, pentru promovarea unei politici ferme de gospodărire a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, aplicarea riguroasă a noului mecanism economico-financiar, în vederea realizării programului de creștere continuă a nivelului de trai al popoului.”

(Din Hotărârea Congresului al II-lea al consiliilor oamenilor muncii)

**PREOCUPĂRI
PRIORITARE
PENTRU
CONSILIUL
OAMENILOR
MUNCII**

SINTETIZÂND învățămintele, clarificările și îndemnul desprins din dezbaterile la Congresul oamenilor muncii, dar mai cu seamă din indicațiile și sarcinile cuprinse în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, consiliul oamenilor muncii de la Întreprinderea Optica Română, din București, și-a înțărît convingerea că stă în puterea colectivului de 8 500 de lucrători ai reputei unități, să afirme pe deplin superioritatea autoconducerii și autogestiei, orientând întregul potențial — și există destule forțe, și tehnice, și materiale, și umane — spre realizarea tuturor indicatorilor planului, spre funcționarea precisă și eficientă a mecanismului economico-financiar. Expunerea prezentată de secretarul general al partidului, ja-

lând probleme care-l preocupă în cea mai înaltă măsură, este și pentru consiliul de conducere de aici un real și concret program de acțiune în unirea eforturilor întregului colectiv pe linia unei calități noi, superioare, care să impregneze fiecare latură a activității.

Această convingere o demonstrează modul în care conducerea colectivă abordează ori își propune să abordeze principalele probleme de care depinde atingerea cotelor de eficiență stabilite pentru acest an și pentru întregul cincinal, și în primul rând asigurarea unei astfel de organizări, instaurarea unui astfel de climat, care să facă din fiecare lucrător un participant conștient și activ la buna gospodărire a resurselor, la întărirea ordinii, la exploatarea avantajelor progresului tehnic, la ridicarea prestigiului mărcii fabricii.

Cei 9 reprezentanți ai colectivului I.O.R., participanți la marele forum democratic, au dus cu ei un raport bogat. Continuând linia confirmată, în 1980, de rezultate bune la toți indicatorii, întreprinderea a încheiat primele 5 luni din acest an cu depășiri de 3—4 procente la producția fizică, cea netă, la producția marfă vândută și încasată. Portofoliul de contracte și comenzi pe întregul an, pentru beneficiarii interni și la export, acoperă cu prisosință capacitatea uzinei; noțiunea de producție pe stoc nu e cunoscută aici. Din acest punct de vedere, planul nu pune probleme. Ceea ce nu scutește însă consiliul oamenilor muncii, biroul executiv, de preocupări de deosebită actualitate. Ele devin și mai pregnante în lumina hotărârilor congresului. Căci dacă, prin înșeși specificul și structura producției, 68—70% din volumul acesteia reprezintă valoare nou creată, este necesar ca încărcătura de muncă înalt calificată și de inteligență, a produselor — care dă producția netă — să se realizeze la asemenea parametri, încât să sporească sensibil beneficiile.

Rezultatele globale și componentele de detaliu ale eficienței

ESTE UN MERIT neîndoiește al conducerii colective a întreprinderii că nu se lasă furată de euforia realizărilor globale pozitive. Orientările date de congres au validat justetea acestei poziții de a interpreta calificativul „bine” prin prisma posibilului și necesarului „mai bine”.

O frământare actuală este legată de înscrierea în nivelul admis al cheltuielilor la mia de lei producție-marfă. Consiliul oamenilor muncii a identificat, încă din primul trimestru, cauzele depășirilor și a acționat corectiv, stabilind măsuri pe fiecare factor responsabil, urmărind realizarea lor, apelând la conștiința și la ambiția profesională a lucrătorilor acestei unități cu veche tradiție industrială. În ultimele două luni s-au obținut îmbunătățiri serioase

în principalele domenii de influență a costurilor. Indicele de utilizare a mașinilor-unelte a ajuns la 86,4%. Prin diminuarea absențelor nemotivate și a învoierilor, proporția folosirii fondului de timp de lucru a crescut la 96,2%. Pierderile din rebuturi la prelucrări mecanice și optice s-au diminuat la nivelul admis sub raport tehnologic. Dar reînscriserea în plafoanele normale nu trebuie să stopeze cursul redresării, cu atât mai mult cu cât încă nu tot ceea ce s-a hotărât de către C.O.M., cu prilejul analizelor repetate, a fost materializat. Mai sînt lucruri de pus la punct, inclusiv în mentalitatea unor oameni care, din ecuația eficienței, adoptă doar termenul „efort minim”. Și, totodată, trebuie atins punctul de graniță dintre măsurile corective și cele preventive, astfel încît reglajul activității să se facă a priori, barînd apariția unor situații limită.

Mai este de pus la punct și ritmicitatea producției. Programarea e bună, dar încă nu pretutindeni s-a înțeles că ea trebuie, ca atare, să fie respectată, că o secție își poate recupera în ultima decadă andantele din primele două, dar secțiile care depind de ea nu o mai pot face. E cazul secțiilor de prelucrări care, neținînd pasul, determină dificultăți la montaj. Membrii C.O.M. se află, acum, în miezul problemei, urmăresc situația la fața locului, participă la ședințele de analiză pe secții, explicînd necesitatea unei corecte corelări pe întregul flux și modalitățile de a o asigura. Au fost depistate răspunderile reale pentru unele dereglări ivite în aprovizionarea cu materiale, S.D.V.-uri, în derularea unor colaborări și s-a intervenit pentru a se asigura ritmicitatea pornind de la rezolvarea acestei premise.

Cel mai sigur sprijin — propriile rezerve

AVANTAJELE de principiu ale specializării și cooperării nu pot fi puse la îndoială. Dar cînd mecanismul cooperării funcționează greoi și cînd încercările de a-l remedia pe cale bilaterală nu dau rezultate, soluția cea mai bună, măcar pentru moment, este nu de a clădi pe această situație un eșafodaj de justificări, ci de a rezolva lucrurile prin forțe proprii.

Garniturile de cauciuc sînt departe de a se număra printre cele mai valoroase componente ale produselor I.O.R.. Dar ele sînt indispensabile, iar calitatea lor devine o condiție restrictivă de prim ordin în cazul, de pildă, al aparatelor ce se exportă în țări cu condiții de climă dificile. Furnizorul — o relativ tînără întreprindere de articole tehnice din cauciuc — nu reușea să se achite de obligațiile de cooperare, în ce privește atât ritmicitatea livrărilor, cît și caracteristicile fizico-chimice ale materialului. I.O.R. avea acest singur furnizor, dar acesta, solicitat de mulți beneficiari, nu reușea să dea fiecărei comenzi atenția cuvenită. Așa că a fost satisfăcut de soluția propusă de întreprinderea bucureșteană. I-a cedat

prin transfer două prese; s-au găsit pentru ele, la I.O.R., loc într-o hală și muncitori specializați care să le servească; și s-a organizat o producție proprie de garnituri de bună calitate.

Nevoit să recurgă la astfel de rezolvări de ultimă instanță pentru a ieși din impas, colectivul întreprinderii nu respinge cîtuși de puțin principiul cooperării, al întrajutorării. Nu puține unități apelează cu succes la I.O.R. pentru lucrări de mecanică fină la repere speciale.

Întreprinderea are, într-adevăr, un număr important de cadre cu înaltă specializare. Dar, pe ansamblu, categoria medie a lucrătorilor este mai mare decît cea a muncitorilor. E și firesc; dezvoltarea unității a antrenat multe cadre tinere, absolvenți ai propriei școli, în specialități avînd, în parte, caracter de unicat în economie. Poziția consiliului oamenilor muncii a fost aceea că însuși colectivul poate și trebuie să-și asigure refacerea gradului de concentrație al profesionalității. În secțiile de montaj, prelucrări optice și mecanice au fost organizate cursuri de ridicare a calificării, utilizîndu-se cu deosebită eficacitate, pentru partea teoretică, aportul inginerilor stagiați. Instruirea practică o asigură muncitorii cu mare experiență, de categoria a 6-a, care reunesec fiecare în jurul lor cîte șase-șapte tineri. Aceștia își însușesc astfel nu numai cunoștințele și deprinderile necesare, dar și o atitudine de respect față de muncă, apropierea între generații se realizează firesc, fără conflicte, iar calitatea produselor își menține ștacheta.

La această comuniune de înțelegere, de interese și de rezultate contribuie și acordul global. Insistența cu care s-a pus, la recentul congres, problema generalizării acestei forme superioare de organizare și retribuție a muncii arată că aceasta este, într-adevăr, o problemă vitală pentru cointerese, pentru productivitate. Unele întreprinderi au renunțat nejustificat la acordul global, sub pretextul metodologiei complicate. Dar acesta este un aspect neesențial și care poate fi depășit. Acordul global, unind eforturile, face și o selec-

ție chiar din interiorul formațiilor de lucru. Cine muncește bine și prețuiește calitatea, acela rezistă; cine vrea doar cîștig fără efort, acela să-și caute altceva — și se va convinge că aceleași condiții i se pun peste tot, fiindcă le pune însăși societatea.

În prezent, 3 secții de la I.O.R., într-unid aproape o treime din totalul muncitorilor, lucrează cu întregul personal în acord global; maiștrii, inginerii, lucrătorii auxiliari sînt legați și ei prin obligațiile și drepturile conferite de același contract. Cotele de eficiență atinse, de pildă, de secția obiective foto reprezintă un model pe întreprindere.

Există, la I.O.R., opinia că sfera rezolvărilor prin forțe proprii s-ar putea extinde cu folos. Un exemplu: peste 40% din produsele întreprinderii sînt destinate exportului. În afara cooperărilor stabile și de durată cu firme străine, s-ar putea cucerii piețe noi și s-ar putea obține prețuri mai avantajoase, corespunzătoare competitivității reale a produselor, dacă întreprinderea ar fi mai mult implicată în prospectare și comercializare. Sau dacă reprezentanții întreprinderii de comerț exterior ar cunoaște mai bine caracteristicile aparatului fabricate aici, calitățile prin care ea depășește alte oferte de pe piața externă și le-ar populariza la nivelul pe care îl impune concurența: or, din acest punct de vedere lucrurile lasă încă mult de dorit.

Ceea ce rămîne, oricum, în afara sferei de acțiune a întreprinderii este importul. Întreaga cantitate de sticlă optică utilizată în producție se procură din afara țării, iar prețurile pe piața mondială ale acestui material s-au triplat în ultimii ani. Oare industria noastră de profil, în stadiul de dezvoltare la care a ajuns, nu poate face saltul tehnologic necesar pentru asimilarea produsului? Institutul de cercetări și proiectări tehnologice sticlă și ceramică fină a venit pînă acum cu unele încercări timide și neconcludente, departe de a satisface cerințele. Definitivarea tehnologiei ar trebui situată pe planul urgențelor; I.O.R. se oferă să coopereze la cercetare, cu opticienii săi și cu alte posibilități de care dispune.

Autoconducerea potențează forța colectivului

CAUZE nu în totalitate imputabile întreprinderii puseseră, anul trecut, în pericol realizarea planului pe ultimul trimestru. Situația a fost dezbatută în comitetul de partid, în consiliul de conducere, în colectivele secțiilor. S-a cerut și s-a obținut o mobilizare generală care, pe fondul unei organizări adecvate noii ordini a priorităților, a asigurat recuperarea.

Forța colectivului, a acestei familii muncitorești unite, s-a amplificat în condițiile autoconducerii. Climatului de seriozitate, de răspundere individuală și colectivă pentru bunul mers al întreprinderii se vedește nu numai la locul de muncă, ci și în relațiile în dublu sens cu conducerea colectivă, în interesul general pentru soluționarea problemelor. Conduse de oameni capabili, perseverenți și cu personalitate, comisiile pe domenii sînt un sprijin real al consiliului, în investigarea fenomenelor din viața întreprinderii, a rezervelor, a liniilor de acțiune. S-a ridicat calitatea contribuției reprezentanților oamenilor muncii. Aceștia și datorită faptului că fiecărui membru al C.O.M. i s-au încredințat sarcini precise, de îndeplinirea cărora raportează, iar în ședințele colectivului de conducere nu se practică interpelarea de la masa prezidiului, oamenii își spun părerea deschis, colegial, democratic și cu deplină conștiință a responsabilității. Exercițarea în C.O.M. a mandatului dat de oamenii muncii din secții, exercitarea în secții a mandatului dat de organul de conducere întregesc un flux care alimentează cu valoroase inițiative și decizii colective, și înfăptuirea ei.

Hotărîrile Congresului al II-lea al consiliilor oamenilor muncii dau, pentru noul cincinal, substanță precisă acestui mod de a lucra, acestui mod de a orienta eforturile spre problemele precumpănitoare. Lucrătorii din I.O.R. le-au primit cu deplină aprobare și își pun întreaga capacitate în slujba înfăptuirii lor.

Dan CONDREA

Amplu și mobilizator program pentru dezvoltarea economico-socială a patriei

(Urmare din pag. 2)

Lucrările Congresului consiliilor oamenilor muncii au pus cu claritate în evidență deplina concordanță și unitate dintre partid și popor, capacitatea clasei noastre muncitoare de a-și înfăptui cu deplin succes misiunea sa istorică de clasă conducătoare, de a analiza cu maturitate și de a decide cu înaltă responsabilitate revoluționară asupra viitorului țării. În același timp, a fost un minunat prilej prin care poporul nostru și-a manifestat atașamentul, respectul și dragostea față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în a cărui realgere în înalta funcție de președinte al Consiliului Național al oamenilor muncii, prin votul unanim și entuziast al celor 11 000 de participanți la Congres, întreaga noastră țară vede, așa cum se arată în Hotărîrea Congresului „chezășia sigură a continuității și succesului în înfăptuirea Programului partidului, a mersului continuu ascendent al economiei românești”, a

creșterii neconținute a prosperității întregului popor, a afirmării tot mai puternice a patriei noastre în rîndul celorlalte națiuni libere și suverane ale lumii.

Disponem acum de programe clare de activitate, după cum dispunem și de toate condițiile materiale necesare pentru îndeplinirea lor. Esențial este, așa cum a subliniat în repetate rînduri secretarul general al partidului, să trecem cu toate forțele, fără să precupețim nici un efort, la realizarea mărețelor obiective pe care ni le-am propus. „**Avem cu toții înalta misiune istorică de a asigura înfăptuirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism**, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la încheierea Congresului. **Generației noastre îi revine înalta răspundere de a lucra în așa fel, încît să asigure patriei un viitor luminos, un viitor demn, liber — viitorul comunist!**”. Iar hotărîrea de a îndeplini cu cinste această misiune istorică, de a răspunde prin fapte de muncă chemării adresate oamenilor muncii de Congres, de a face totul pentru ridicarea națiunii noastre pe noi culmi de civilizație și progres, de a asigura întărirea continuă a României socialiste, a independenței și suveranității sale, este exprimată în aceste zile ca într-un singur glas, de oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, de pe întreg cuprinsul patriei.

Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social

ACTUALELE TERENURI SLAB PRODUCTIVE POT DA RECOLTE MARI ȘI CONSTANTE

— Eficiența ameliorării cu amendamente calcaroase a solurilor acide —

VALORIFICAREA cu maximum de randament a întregii suprafețe agricole reprezintă o condiție esențială pentru a asigura realizarea producțiilor agricole prevăzute în planul pe 1981 și pe întregul cincinal. În legătură cu aceasta tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta la cel de-al II-lea Congres al agriculturii: „...ținind seama de faptul că în prezent există suprafețe de pământ cu o fertilitate scăzută, o sarcină primordială o constituie ridicarea potențialului productiv al pământului, executarea lucrărilor de combatere a eroziunii solului și eliminarea excesului de umiditate, a celorlalte lucrări ameliorative care și-au dovedit eficiența. Trebuie să se acorde toată atenția ameliorării și redării producției agricole a terenurilor sărăturate și neproductive.”

Dintre terenurile cu fertilitate scăzută fac parte și solurile acide, care prin măsuri ameliorative își pot ridica în mod substanțial potențialul productiv.

Din totalul de aproape 15 mil. ha teren agricol al țării noastre, solurile acide reprezintă circa 1,8 mil. ha. Potențialul natural de producție al acestora este scăzut și foarte scăzut, atingând în medie doar 25—50% din capacitatea de producție a solurilor normale, în unele cazuri chiar mai puțin (sînt ani agricoli cînd pe astfel de suprafețe recoltele sînt complet compromise).

Cauzele directe ale acestei situații se diferențiază în raport de gradul de acidifiere. Solurile puternic acide au un conținut mare de aluminiu mobil și mangan solubil, ambele toxice pentru plante; conținut redus de humus, de slabă calitate; o rezervă mică și foarte mică de elemente nutritive de bază și unele microelemente. Solurile acide au, de asemenea, însușiri fizice nefavorabile, se tasează puternic, sînt greu permeabile pentru apă. Acestor însușiri fizico-chimice nefavorabile le corespunde o activitate biologică redusă. În lipsa măsurilor ameliorative, astfel de soluri răspund slab și cu totul neeficient la aplicarea celor mai corecte verigi tehnologice și în primul rînd la aplicarea îngrășămintelor chimice și lărgirea sortimentului de culturi valoroase. Din aceste cauze, pe mari suprafețe ele sînt tratate ca pajști naturale, chiar dacă sînt înregistrate în evidența funciară ca teren arabil.

Concluziile unor experimentări de durată

UNA DINTRE cele mai eficiente măsuri de ameliorare a solurilor acide o constituie amendarea calică. Cercetările experimentale efectuate timp de 19 ani la Stațiunea de cercetări agricole Livada-Satu Mare (tabelul nr. 1) conduc la următoarele concluzii practice mai importante:

● pe solurile acide neamendate, nivelul mediu al recoltelor de grîu și porumb — în condiții experimentale — nu depășesc

Tabelul nr. 1

Rezultate experimentale privind eficacitatea îngrășării și amendării podzolului argilo-iluvial de la S.C.A. Livada în perioada 1962—1980

Tratamentele aplicate	Producția obținută			
	Grîu		Porumb	
	t/ha	%	t/ha	%
Neîngrășat, neamendat	0,6	100	2,2	100
Ingrășat anual cu N ₂₀ P ₂₀ K ₂₀	1,0	167	2,5	114
Amendat cu 5 t/ha la fiecare 5 ani	1,4	233	3,0	136
Amendat și îngrășat	3,3	550	5,1	232

600 și respectiv 2 200 kg/ha — chiar dacă se aplică îngrășăminte chimice și se respectă riguros celelalte măsuri tehnologice — și oscilează mult de la un an agricol la altul;

● îngrășămintele chimice aplicate pe solurile acide neamendate, pe lîngă faptul că nu sporesc semnificativ producția, accentuează și mai mult aciditatea solului. Aceleași îngrășăminte administrate pe teren amendat își evidențiază atît propriul efect de stimulare a recoltelor, cît și o potențare a amendării, cele două măsuri — amendarea și îngrășarea chimică — avînd un efect sinergic. În mod corespunzător crește și constanta anuală a producțiilor;

● nivelul producțiilor obținute prin amendarea concomitentă cu îngrășarea, la grîu și porumb, în condițiile experimentale de la S.C.A. Livada, este de 3 300, respectiv 5 100 kg/ha, cu un spor global de circa 2 700—2 900 kg/ha. Participarea celor două măsuri — ca pondere — la realizarea acestui spor este, în relație directă cu starea de aciditate inițială a solului. Pe solurile puternic acide, amendarea contribuie cu 50—60 la sută la realizarea plusului de recoltă, pentru ca pe solurile cu aciditate moderată pînă la slabă, efectul dominant să fie al îngrășămintelor, amendamentele contribuind cu un spor anual de 500—800 kg/ha grîu-porumb;

● amendarea solurilor acide în medie cu 5 t/ha are un efect prelungit, pînă la 8—10 ani, dar care descrește evident după primii 5—6 ani. Este important de reținut că — prin exploatarea intensivă și mai ales ca urmare a îngrășării chimice anuale — indicii de aciditate ai solurilor amendate cu 8—10 ani în urmă se accentuează treptat, readucînd solul în starea de dezechilibru inițială.

Ăceste concluzii sînt confirmate de rezultatele obținute de către multe unități agricole din județul Satu Mare (tabelul nr. 2). Evident, tendința generală de creștere de la an la an a producțiilor agricole exemplificate nu se poate atribui în mod unilateral amendării; la realizarea recoltelor concură toate măsurile tehnologice aplicate. Este însă neîndoiește că pe solurile acide, amendarea are un rol preponderent. De aici, tendința generală a unităților agricole de a extinde an de an suprafețele amendate.

Tabelul nr. 2

Dinamica suprafețelor amendate și producțiile obținute în câteva unități agricole din județul Satu Mare

Perioada	Pondere suprafeței amendate (%)	Producții realizate (t/ha)					
		Grâu		Porumb		Orz	
		ha	t/ha	ha	t/ha	ha	t/ha
S.C.A. Livada							
1962-1965	40	482	2,5	387	3,2	61	3,0
1966-1970	100	506	2,7	267	2,8	166	3,1
1971-1975	179	468	3,2	233	3,5	136	3,5
1976-1980	257	336	4,0	220	4,0	144	4,7
C.A.P. Livada							
1971-1975	45	480	2,0	820	2,7	100	2,5
1976-1980	100	502	3,6	928	3,5	167	4,2
C.A.P. Baba Novac							
1966-1970	5	340	1,5	290	1,2	—	—
1971-1975	51	350	2,3	310	2,7	—	—
1976-1980	102	362	2,4	323	2,7	—	—

Pe ansamblul agriculturii județului — de stat și cooperatistă — din totalul de 186 mii ha soluri acide, au fost amendate în ultimii 10 ani 118,8 mii ha, adică circa 64%, proporție ce va crește la finele acestui an la 75%, prin tratarea a încă 21 mii ha.

Ce arată calculele economice

ÎN TABELUL nr. 3 sînt detaliate cheltuielile ocazionate de calcarizarea cu 5 t/ha în condițiile S.C.A. Livada. Datele se referă la cele două tipuri principale de amendamente folosite în județul Satu Mare: agrocalcar provenit de la Aleșd-Bihor și precipitat de carbonat de calciu provenit de la combinatul de îngrășăminte „Azomureș” din Tirgu Mureș.

Tabelul nr. 3

Cheltuieli pentru amendare la hectar în condițiile S.C.A. Livada (cu 5 t/ha)

Elemente de cheltuieli	U/M	Cantitatea	Cheltuieli — lei	
			pe unit. de măsură	pe ha total
I. Agrocalcar — Aleșd.				
Agrocalcar măcinat + 1% cota de aprovizionare	t	5	50,5	253
Transport C.F.R. Aleșd-Medieșu Aurit (185 km)	t/km	925	0,162	150
Descărcat mecanic*)	t	5	5,0	25
Încărcat mecanic*)	t	5	5,0	25
Transport cu RM-2 la 10 km	t	5	7,0	35
Reîncărcat mecanic*) în MA-3,5	t	5	5,0	25
Împrăștiat cu MA-5,5	ha	1	30	30
Lucrări manuale	—	—	—	37
Total cheltuieli directe	—	—	—	630
Cheltuieli indirecte 20%	—	—	—	126
Total cheltuieli pentru amendare cu agrocalcar	—	—	—	756
II. Precipitat de carbonat de calciu „Azomureș”				
Precipitat de carbonat de calciu + 1% cota de aprovizionare	t	5	40,4	202
Transport Tg. Mureș — Medieșu Aurit (366 km)	t/km	1 830	0,145	165
Celelalte elemente (ca la agrocalcar)	—	—	—	247
Total cheltuieli directe	—	—	—	614
Cheltuieli indirecte 20%	—	—	—	123
Total cheltuieli pentru amendare cu precipitat	—	—	—	737

*) Descărcarea-încărcarea se face cu IPG-0,5 și TIA-445.

Tarifele de transport sînt cele în vigoare la 1 V 1981: gara de destinație pentru Livada este Medieșu Aurit, de unde materialul este transportat în continuare, pe 10 km, cu mijloacele S.M.A. După cum rezultă din calcul, amendarea unui hectar cu 5 tone revine la 780 lei în cazul agrocalcarului și 737 lei în cazul precipitatului de la „Azomureș”; socotind că amendarea are un efect de 5 ani, cota anuală a cheltuielilor pentru un hectar este de 150—160 lei, putînd ajunge, în cazul unor distanțe mari de la gară, pînă la 180 lei/ha.

Calculul de eficiență economică a amendării este redat în tabelul nr. 4, luînd ca bază producțiile experimentale obținute de S.C.A. Livada cu respectarea măsurilor tehnologice optime reieșite din cercetările proprii. Prețul de valorificare luat în

*) Decretul Consiliului de Stat nr. 593/1980.

Tabelul nr. 4

Eficiența economică a calcarizării podzolului argilo-luvial de la S.C.A. Livada (Valori medii anuale pe perioada 1962-1980)

Indicatorii economici	Grâu			Porumb		
	Calcar 5 t/ha	N ₇₀ P ₇₀ K ₆₀	N ₁₀₀ P ₇₀ K ₆₀	Calcar 5 t/ha	N ₁₀₀ P ₇₀ K ₆₀	Calcar 5 t/ha
Cheltuieli cu tratamentul (lei/ha)	235	1 120	1 355	285	1 100	1 335
Spor de recolta, boabe kg/ha)	800	400	2 700	800	300	2 900
Valoarea sporului de recoltă (lei/ha)	1 350	675	4 320	1 180	450	4 200
Venit net suplimentar (lei/ha)	1 115	-445	2 965	945	-650	2 865
Indice de eficiență (venit net/cheltuieli)	4,7	—	2,2	4,0	—	2,1

NOTA: Calcarizarea se repetă la fiecare 5 ani, iar îngrășămintele chimice se dau anual, în dozele optime economic menționate: Sporurile de recoltă sînt considerate față de parcela care nu a fost amendată și nici îngrășată și care a produs în cazul grîului, 600 kg/ha, iar în cazul porumbului — 2 200 kg/ha: Prețul de valorificare al grîului este 1,50 lei/kg, iar al porumbului 1,27 lei/kg. În calcararea totală a sporului s-a inclus și valoarea producției secundare.

calcul a fost cel în vigoare pentru cooperativele agricole de producție*), respectiv 1,50 lei/kg la grâu și 1,27 lei/kg la porumb, la care s-a adăugat și valoarea producției secundare aferente sporului de recoltă în boabe.

Din datele prezentate reiese că pe solurile acide eficiența îngrășării minerale sau a amendării, aplicate separat, este minimă — sau chiar negativă în cazul îngrășămintelor chimice. Aplicate împreună, cele două măsuri duc la un spor de recoltă la grâu-porumb de 2 700, respectiv 2 900 kg/ha, venitul net suplimentar anual revenind la 2 965, respectiv 2 865 lei/ha, cu un indice de eficiență economică cuprins între 2,1 și 2,2.

Unele propuneri pentru stimularea extinderii

REZULTATELE cercetărilor efectuate timp de 19 ani la S.C.A. Livada privind amendarea solurilor acide sînt în măsură să fundamenteze o serie de propuneri privind îmbunătățirea actelor normative în vigoare (H.C.M. nr. 350/1971 și 666/1974), pentru a stimula mai puternic acțiunile de corectare a acidității solurilor prin amendare:

- finanțarea de la buget a acțiunii de amendare a solurilor acide și alcaline din sectorul agricol cooperatist (în forma aprobată prin H.C.M. nr. 666/1974) să includă toate solurile agricole care reclamă astfel de măsuri, indiferent de numărul ciclurilor de amendare deja aplicate;

- volumul real al sumelor decontate de la buget să acopere efectiv valoarea materialului + transportul pe calea ferată + cheltuielile S.M.A. pentru descărcare-încărcare în gara de destinație + transportul S.M.A., cînd distanța de la gară este mai mare de 5 km;

- stabilirea oportunității amendării și, deci, avizarea finanțării de la buget a acțiunii să intre în competența oficiilor județene de studii pentru pedologie și agrochimie (O.J.S.P.A.), în colaborare cu stațiunile experimentale zonale; avizul respectiv să constituie un act oficial în dosarul de decontare de la buget a creditelor acordate de către sucursalele județene ale Băncii pentru agricultură și industrie alimentară. Acelorași oficii județene să le revină sarcina de a îndruma, controla și recepționa lucrările de amendare, avizînd decontarea creditelor prin direcțiile generale agricole județene (D.G.A.I.A.) și, respectiv, B.A.I.A.;

- programul anual de amendare și sortimentul de amendamente necesar să fie stabilite de către O.J.S.P.A. și aprobate de către D.G.A.I.A.;

- în acest sortiment să fie incluse și materiale locale ce pot servi la amendare (marnă, dolomită ș.a.);

- să se redimensioneze parcul de tractoare și utilaje pentru amendare, la nivelul formațiilor de lucru, în funcție de programele de amendare pe un cîncinal și de condițiile specifice zonelor interesate (climă, accesibilitatea și starea drumurilor, distanțele de transport cu mijloacele S.M.A., intervalul anual efectiv util pentru aplicarea amendamentelor). Pentru manevrarea și administrarea în timp util a unui mare volum de material calcaros sînt necesare utilaje de capacitate și productivitate sporită comparativ cu MA-3,5 și IPG-0,5 folosite în prezent.

dr. ing. Ioan VLĂDUȚU

director al S.C.A. Livada

dr. ing. Ioan BOERIU

director al Oficiului județean de pedologie și agrochimie Satu Mare

Democrația muncitorească socialistă, caracteristică fundamentală a societății noastre

ESTE INCONTESTABILĂ relația de directă condiționare dintre socialism și democrație. Eliminând de pe scena socială clasele exploatare, inegalitatea dintre membrii societății, provocată de poziția diferită față de mijloacele de producție și instaurând o egalitate reală și de esență prin faptul că tuturor oamenilor muncii le conferă, alături de calitatea de producător, pe cea de proprietar și de beneficiar, socialismul creează, pentru prima dată în istorie, terenul propice pentru afirmarea unei profunde și adevărate democrații. Socialismul este orînduirea construită în mod conștient de masele populare care își asumă — deplin și în cunoștință de cauză — răspunderea pentru viitorul națiunii și care, în temeiul acestui fapt, participă direct și din ce în ce mai eficient la conducerea societății.

Dar, creînd aceste condiții obiective socialismul nu asigură de la sine extinderea și aprofundarea, afirmarea deplină și temeinică a democrației pe toate treptele și în toate celele societății. Pentru aceasta este necesară o acțiune conștientă, coordonată la scara socială și aici intervine rolul determinant al factorului politic conducător, partidul comunist. Practica democrației presupune un sistem instituțional, principii, forme și metode de conducere a societății de către poporul însuși, care nici nu pot fi moștenite de la vechea orînduire și nici nu pot fi create dintr-o dată. În plus ea presupune un anumit nivel de conștiință și de cunoaștere din partea maselor, deci pregătirea lor pentru a-și lua viitorul în propriile mâini, iar toate acestea implică o vastă activitate politică și organizatorică din partea partidului. Desigur că democrația socialistă avînd o esență unică, formele și căile concrete prin care ea se realizează în timp diferă de la țară la țară, de la un popor la altul, în funcție de particularitățile, specificitățile naționale și factorii de tradiție.

Ținînd seama de toate acestea, în concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, edificarea democrației socialiste este un proces creator de durată, de o mare complexitate, în care factorii politici, economici, sociali ca și cei educaționali se află într-o strînsă îmbinare și condiționare. Tocmai de aceea, în întreaga perioadă de după cel de al IX-lea Congres al partidului, partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au acționat cu deosebită vigoare și perseverență pentru crearea unui sistem democratic optim, care să asigure participarea directă a maselor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate. La conducerea societății, și concomitent pentru ridicarea conștiinței sociale la acel nivel care să facă această participare operațională. Practic, în această perioadă, care pe toate planurile vieții națiunii noastre s-a dovedit cea mai rodnică, s-a constituit și sistemul democrației noastre socialiste, iar democrația s-a afirmat pe deplin în toate sectoarele societății și domeniile ei de activitate, participarea maselor la conducere, la actul de decizie cunoscînd o dinamică deosebit de accentuată.

După cum se știe, principiul muncii colective s-a afirmat cu vigoare și odată pus în practică și-a dezvăluit valențele pozitive, devenînd principiul de bază al conducerii activității la toate nivelurile și în toate domeniile. În unitățile economice au fost instituite consiliile oamenilor muncii, în care 30% din membri sînt muncitori direct productivi, iar adunările generale ale oamenilor muncii, adevărate foruri muncitorești, au devenit organele supreme de conducere. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii „Instituționalizarea adunării generale, ca organ suprem de conducere al proprietarilor și producătorilor, constituie o înaltă expresie a democrației revoluționare, muncitorești, în care masele populare hotărăsc nemijlocit asupra tuturor problemelor dezvoltării economico-sociale”.

Din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost instituționalizate ca organisme ale democrației la scară națională o serie de congrese convocate

cu regularitate și care dezbat și aprobă principalele direcții de dezvoltare și linii directoare ale politicii interne și externe ale statului nostru. În acest sens, cea mai recentă și elocventă expresie a democrației noastre muncitorești o constituie al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii în cadrul căruia 11 000 de delegați ai oamenilor muncii de pe tot cuprinsul patriei au dezbătut și aprobat, în cea mai deplină libertate de expresie, probleme de importanță cardinală. „Congresul, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea sa, reflectă în modul cel mai elocvent rolul de clasă conducătoare al muncitorimii în societatea românească, constituind, totodată, expresia profunde și adevărate democrații muncitorești, a democrației socialiste în general, care asigură făurirea conștientă de către masele muncitoare a propriului lor destin, a viitorului lor liber și fericit”. La acest Congres se adaugă Congresul Consiliilor Populare, Congresul Agriculturii, Congresul Educației și Învățămîntului etc. Au fost, de asemenea, create o serie de organisme care întrunesc caracteristici ale organelor de partid, de stat și obștești și care prin componența lor sînt în același timp, forumuri democratice cu o largă participare a oamenilor muncii. În rîndul acestor organisme se înscriu Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Consiliul Organizației Economico-Sociale, Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale etc.

Crearea și apoi creșterea rolului Frontului Democrației și Unității Socialiste în viața social-politică a patriei noastre, cadru propice de manifestare și valorificare a gândirii și experienței avansate a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, s-a definit ca un moment cu adevărat revoluționar, semnificativ o treaptă calitativ superioară a unității de voință și de acțiune a națiunii noastre, a tuturor claselor și categoriilor sociale, a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pentru a putea însă contura cît mai realist sistemul democrației noastre, la acest cadru instituțional trebuie neapărat să adăugăm legătura nemijlocită, directă, pe care partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o are cu masele de oameni ai muncii, dialogul viu, neîntrerupt pe care îl poartă cu specialiștii, cu muncitorimea, cu țărînimea, în frecvențele și repetatele sale vizite de lucru în întreprinderi, pe șantiere și pe ogoarele patriei, vizite din care izvorăște temeinica și profunda cunoaștere a realităților, și care, de fiecare dată, se soldează cu prețioase orientări și măsuri practice de îmbunătățire a activității.

Prin toate acestea, așa cum a subliniat în repetate rînduri secretarul general al partidului, a fost creat un sistem al democrației superior oricărei forme a democrației burgheze, care, datorită numeroaselor forme originale ale instituțiilor și modalităților sale de exercitare a puterii de către popor, prin îmbinarea armonioasă a formelor democrației directe cu cele ale democrației reprezentative, este unic în felul său, asigurînd cea mai largă și mai efectivă participare a maselor la conducerea societății.

Indisolubila legătură între rolul conducător al partidului și aprofundarea democrației socialiste

ÎN CONCEPȚIA partidului nostru, a secretarului său general, exercitarea drepturilor democratice de către masele populare, adîncirea, pe toate planurile, a democrației socialiste, sînt indisolubil legate de înfăptuirea rolului conducător al partidului comunist. Ca exponent al intereselor cele mai generale — fundamentale — ale oamenilor muncii, al celor mai nobile și mai înalte aspirații ale poporului, partidul comunist a cărui politică, în concepție și acțiune, este pe deplin consacrată progresului multilateral și bunăstării națiunii, făuririi ce-

lei mai drepte și mai umane orînduiri — comunismul, este și garantul menținerii și dezvoltării continue a democrației socialiste. **„Îmbinarea armonioasă a rolului conducător al clasei muncitoare cu rolul politic de conducere al partidului — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor celui de-al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii — constituie o unitate dialectică a democrației noastre muncitorești socialiste, expresia aplicării practice a legiților generale în actuala etapă de dezvoltare a României socialiste”.**

În adevăr, conducerea de către partid a tuturor activităților sociale constituie însăși concretizarea misiunii istorice a clasei muncitoare, a rolului ei de clasă conducătoare în societate. Majoritatea covârșitoare a partidului comunist este constituită din oamenii muncii direct productivi, iar ca urmare a hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1977 cel puțin 30% din membrii organismelor colective de conducere, atît pe plan local cît și central, sînt muncitori direct productivi. Astfel o caracteristică esențială a societății noastre o constituie participarea directă, nemijlocită a clasei muncitoare la conducerea societății. Fapt deosebit de expresiv, în Consiliul Național al Oamenilor Muncii stabilit la recentul Congres, din 1 591 membri 839 sînt muncitori și maștri care lucrează în producție. De altfel, în întregul sistem al democrației noastre muncitorești socialiste, cele 6 000 de consilii ale oamenilor muncii, la a căror activitate participă circa 114 000 de oameni ai muncii din care peste 35 000 muncitori din producție, au un rol deosebit de important, ele avînd menirea de a elabora planurile tuturor unităților economice, de a acționa pentru traducerea lor în viață, de a conduce activitatea economico-socială ca organe ale autoconducerii și autogestiuunii muncitorești.

Prezența nemijlocită a muncitorilor în organele de conducere aduce un puternic suflu înnoitor, revoluționar, în întreaga activitate economico-socială, crescînd în acest fel eficiența actului de conducere. **„În elaborarea concepției sistemului democrației noastre, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul U.G.S.R., noi am pornit de la faptul că producătorii de bunuri materiale și spirituale, clasa muncitoare — clasa conducătoare a societății trebuie să fie prezentă nemijlocit în toate organele de conducere ale statului, în organizațiile obștești, în partidul nostru în conducerea sa. Aceasta asigură în fapt împlinirea rolului clasei muncitoare de clasă conducătoare a întregii națiuni”.** Deci, în viziunea profund dialectică a secretarului general al partidului nostru, partidul comunist, ca partea cea mai înaintată a clasei muncitoare, conduce nu în numele ci împreună cu clasa muncitoare, cu întregul popor, nu este o forță situată deasupra societății ci este organic integrat în toate culelele acesteia.

În acest context trebuie subliniată abordarea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, la cel de-al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii, a unei probleme principale, de o deosebită însemnătate, teoretică și practică, și anume aceea a definirii statului și a formelor de conducere din societatea noastră socialistă prin prisma raportului dintre dictatura proletariatului și democrația socialistă. Cu marea sa capacitate de a sesiza și a promova noul, cu cutezanța revoluționară care îl caracterizează, secretarul general al partidului nostru demonstrează incompatibilitatea dintre cele două noțiuni, faptul că odată cu transformările petrecute în societatea noastră socialistă, cu încetățenirea metodelor democratice de conducere, noțiunea de dictatură a proletariatului nu mai corespunde realităților social-istorice din țara noastră. Practic, în societatea noastră tuturor claselor și categoriilor sociale, tuturor cetățenilor fără deosebire de naționalitate, le este asigurată participarea, în deplină egalitate și libertate, la conducerea tuturor domeniilor de activitate. Iar formele de conducere prin care masele populare iau parte în mod nemijlocit la conducerea societății, cum sînt consiliile și adunările generale ale oamenilor muncii, congresele naționale, însăși organele statului, conduse el însuși de popor, nu pot fi, în nici un caz, considerate ca expresii ale dictaturii proletariatului.

Cu atît mai mult cu cît, odată cu desființarea proprietății private asupra mijloacelor de producție, a exploatații burgheze, proletariatul s-a transformat într-o clasă nouă, conducătoare, proprietară, producătoare și beneficiară a tuturor bogățiilor naționale. Și întrucît interesele fundamentale ale clasei muncitoare coincid cu interesele celorlalte clase, cu ale întregului popor, clasa muncitoare, partidul comunist, ca partea cea mai avansată a sa, nu au nici un motiv să recurgă la metode dictatoriale de conducere, ci la acele metode, cît mai larg democratice, care să permită fructificarea înțelepciunii colective a maselor, să asigure participarea lor liberă, conștientă, la amplele procese revoluționare ale făuririi noii orînduiri; din această unitate mo-

ral-politică izvorăște de altfel și forța de nezdruccinat a socialismului. Iată de ce în expunerea sa la Congresul consiliilor oamenilor muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că ar trebui avută în vedere înlocuirea noțiunii de dictatură a proletariatului cu noțiunea de democrație muncitorească sau de stat al democrației muncitorești, care poate reflecta conținutul nou dobîndit de societatea noastră. **„O asemenea noțiune, preciza secretarul general al partidului, corespunde realităților sociale noi și subliniază superioritatea socialismului și comunismului, ca orînduirea cea mai democratică și mai umană în care poporul își făurește în deplină libertate, în mod conștient, propriul său viitor”.**

Un amplu proces de perfecționare

PE PLAN ECONOMIC cea mai vie expresie a afirmării democrației o constituie autoconducerea muncitorească și autogestiunea economico-financiară, a căror introducere, reprezentînd un adevărat salt calitativ în domeniul sistemului de organizare și conducere a economiei, a fost pregătită de întregul complex de măsuri de democratizare adoptate în perioada de după cel de al IX-lea Congres al partidului. Dar, așa cum a subliniat în repetate rînduri secretarul general al partidului, formele concrete de realizare ale autoconducerii nu sînt perfecte, ci perfectibile, nu sînt imuabile ci trebuie să urmeze dinamica generală a societății, să corespundă cerințelor fiecărei etape de dezvoltare a sa. În acest sens, la cel de-al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că în noua etapă de dezvoltare în care ne aflăm se impune îmbunătățirea planificării și conducerii tuturor domeniilor de activitate prin accentuarea autoconducerii și autogestiuunii, prin democratizarea continuă a aparatului de stat. Este vorba deci de continuarea pe plan superior a dezvoltării, în forme noi, originale, a democrației noastre muncitorești, și în această privință secretarul general al partidului a și schițat în expunerea sa principalele coordonate ale acestui amplu proces.

● Impletirea tot mai strînsă a activității organelor de stat cu noile organisme democratice, trecînd tot mai mult în seama acestora o serie de atribuțiuni în domeniul planificării și conducerii activității economico-sociale, ceea ce va asigura întărirea rolului maselor populare în adoptarea hotărîrilor, în îndeplinirea și controlul îndeplinirii lor. În acest scop guvernul va prezenta anual în fața Consiliului Național al Oamenilor Muncii dări de seamă cu privire la îndeplinirea planului și dezvoltarea economico-socială a țării. De asemenea, numirile în funcții de conducere din guvern, vor fi aprobate de Biroul Executiv al Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

● Pentru mai bună coordonare a activității consiliilor oamenilor muncii, se vor constitui consilii județene ale oamenilor muncii, la care urmează să participe reprezentanți ai tuturor unităților și instituțiilor economice din județul respectiv.

● Se vor lărgi considerabil atribuțiile adunărilor generale și ale consiliilor oamenilor muncii. În acest sens, pe lângă cele două adunări generale semestriale, care dezbate toate problemele activității curente a întreprinderilor, urmează să se organizeze o adunare generală specială în lunile septembrie-octombrie pentru discutarea și aprobarea planului pe anul următor. În consiliile de conducere urmează să fie discutate propunerile de numire a noilor cadre de conducere. Practic se are în vedere ca nimeni să nu poată fi numit într-o funcție de conducere dacă nu întrunește aprobarea consiliului de conducere și a adunării generale și ca, în general, primirea de noi membri în întreprinderi sau instituții să se facă cu aprobarea consiliului de conducere și a adunării generale din secția sau sectorul respectiv. Corespunzător, întrucît democrația implică spirit de răspundere și disciplină, încălcarea normelor de ordine și disciplină va fi discutată în cadrul colectivului.

● Se va realiza, lucru subliniat, de altfel, și la Congresul Sindicatelor, o mai bună diviziune a muncii între consiliile oamenilor muncii și sindicate, astfel încît acestea din urmă să acorde o atenție mai mare aspectelor sociale, soluționării diferitelor probleme de muncă și de viață ale oamenilor muncii.

Iată deci un adevărat program concret de adîncire a democrației, de intensificare a participării maselor la conducere, prin care însuși conceptul de democrație muncitorească dobîndește valențe noi, justificînd pe deplin aprecierea că statul nostru socialist este cu adevărat un stat al democrației muncitorești.

N. IONESCU

Om-tehnică-mediu

REZERVELE ENERGETICE ALE METALURGIEI NEFEROASE

PROCESELE din metalurgia neferoasă sînt deosebit de variate și complexe, se desfășoară în faze solide, gazoase sau topituri la temperaturi ridicate și, de asemenea, în soluții apoase, acide sau bazice, utilizîndu-se un număr mare de reactivi. Aceste procese se desfășoară în utilaje cu funcționare continuă sau discontinuă, care utilizează combustibili solizi, lichizi sau gazoși. Materiile prime utilizate în metalurgia neferoasă sînt deosebit de complexe. O mare parte din concentratele de metale neferoase din țara noastră conțin, pe lângă metalul de bază, cantități importante de alte metale. Astfel, concentratele cuproase conțin zinc, plumb, bismut, cadmiu, arsen, stibiu etc. În asemenea situații, pentru obținerea metalului pur, fluxul tehnologic este completat cu operații de rafinare care introduc consumuri suplimentare de combustibil și energie. Gazele reziduale provenite din metalurgia neferoasă conțin o serie de compuși nocivi, de aceea, pentru a fi evacuate în atmosferă, aceste gaze trebuie trecute prin instalații de reținere a componentelor toxici, ceea ce duce la cheltuieli suplimentare.

Astfel, din punct de vedere energetic, metalurgia neferoasă este unul dintre cei mai mari consumatori de combustibil și energie. Societatea noastră, însă, nu poate fi concepută fără metale neferoase, astfel că această ramură constituie un important domeniu pentru cercetări energetice. Studiarea problemei energiei în metalurgia neferoasă are importanță atât pentru creșterea eficienței economice cit și pentru economisirea unor importante cantități de combustibil și energie, care ar putea fi folosite pentru rezolvarea altor nevoi economice sau sociale.

Pentru a răspunde acestor cerințe, în metalurgia neferoasă este necesar să se valorifice integral resursele energetice secundare, atât căldura gazelor reziduale (domeniul în care există preocupări) cit și căldura metalelor topite, a zgurelor metalurgice și a altor produse sau subproduse fierbinți.

O atenție deosebită trebuie acordată creșterii randamentelor energetice directe. Utilizarea energiei cu randamente mărite constituie o sursă suplimentară de energie, nouă, care se poate obține fără valută, fără volum mare de investiții, investind doar mai multă știință. În domeniul metalurgiei neferoase există rezerve suficiente și în această direcție avînd în vedere faptul că majoritatea instalațiilor s-au proiectat în perioada energiilor ieftine. Pentru această trebuie perfecționate procesele de ardere a combustibililor și proceselor electrotermice, precum și procesele fizico-chimice care stau la baza extragerii și rafinării metalelor (oxidarea, reducerea, vaporizarea, condensarea, zgurificarea etc.).

Căldura gazelor reziduale

GAZELE REZIDUALE din metalurgia neferoasă preiau pînă la 40—60% din căldura dezvoltată în cuptoare. La ieșirea din cuptoare, cu cîteva excepții, aceste gaze au o temperatură de 800—1 200°C, în funcție de procesul tehnologic ce se desfășoară în ele.

În ceea ce privește valorificarea căldurii gazelor reziduale din metalurgia neferoasă s-a dobîndit multă experiență; azi funcționează un preîncălzitor de aer și un cazan recuperator la instalația de topire în suspensie a concentratelor cuproase, două cazane recuperatoare la cuptoarele de rafinare termică a cuprului; de asemenea, sînt avansate lucrările pentru recuperarea căldurii din gazele reziduale de la cuptorul de topire cu reverberație. Însă, în sectorul metalurgiei neferoase sînt încă, în acest sens, rezerve importante. Astfel, trebuie să trecem la introducerea de cazane recuperatoare sau preîncălzitoare de aer la convertizoarele de cupru. Gazele rezultate în procesul de convertizare a matelor cuproase (topituri de sulfură de cupru și sulfură de fier) părăsesc convertizorul cu o temperatură de 1 100—1 200°C, conținînd 35—45% din căldura care se dezvoltă în convertizor.

O parte însemnată a costului de convertizare o constituie consumul de energie necesar pentru suflarea aerului comprimat în convertizor. Deși căldura gazelor evacuate din convertizor este comparabilă cu energia necesară pentru suflarea aerului, dificultățile tehnice întîmpinate la construirea instalațiilor de recuperare a căldurii au întîrziat recuperarea căldurii acestor gaze. Dar, trebuie să avem în vedere că aburul în gazele s-ar putea obține prin recuperarea căldurii conținută în gazele de convertizor este suficient pentru acționarea unor turbosuflante care ar putea alimenta convertizoarele cu aer. Cazanele recuperatoare pot produce, în mers normal, abur la o presiune de cca. 40 kgf/cm² și temperatura de 250°C, iar dificultățile determinate de funcționarea discontinuă a convertizoarelor ar putea fi rezolvate prin folosirea unor acumulatori de abur.

O sursă de căldură la fel de importantă o constituie gazele care rezultă la instalațiile Wältz. Aceste gaze părăsesc cuptorul cu o temperatură de 700—900°C. Considerăm că răcirea gazelor rezultate la convertizoarele de cupru și a gazelor de la cuptoarele Wältz cu răcitoare care nu asigură recuperarea căldurii este o tehnică uzată moral, o tehnică ce trebuie înlocuită. Desigur însă că și la cazanele recuperatoare aflate în funcțiune mai trebuie rezolvate o serie de probleme tehnice în ce privește profilul cazanului, geometria suprafeței de transfer, materialul de execuție, modul de exploatare etc.

Recuperarea căldurii gazelor reziduale din metalurgia neferoasă ridică multe probleme datorită particularităților acestora. Aceste gaze rezultă în cuptoare tehnologice în care se prelucrează materii prime complexe cu cupru, plumb, zinc, fier, sulf, arsen etc. Datorită acestui fapt gazele din metalurgia neferoasă conțin oxizi ai sulfului (SO₂ și SO₃) și o anumită cantitate de praf formată din compuși ai Pb, Zn, As, Sb, Fe etc.

În unele utilaje conținutul oxizilor de sulf și conținutul de praf în gaze variază în funcție de faza procesului tehnologic care se desfășoară în utilajul respectiv sau de compoziția materiei prime. Compoziția chimică și mineralogică a prafurilor este, de asemenea, diferită. Acest lucru este foarte important de reținut deoarece o parte din praful antrenat se depune în cazanele recuperatoare sau preîncălzitoare de aer.

Prezența prafurilor în instalațiile de recuperare a căldurii complica transferul de căldură. Praful aderă într-o măsură mai mare sau mai mică la pereții cazanelor recuperatoare sau preîncălzitoare de aer. Depunerile pe suprafețele de transfer termic duc la diminuarea transferului termic, uneori chiar pînă la 50%, din valoarea coeficientului de transfer termic al suprafețelor curate. Are loc, de asemenea, o interacțiune între componentii prafului depus și materialul din care este executată instalația, interacțiune care de regulă, duce la uzură instalației. În anumite condiții și oxizii de sulf au o acțiune corozivă asupra materialelor din care sînt realizate instalațiile de recuperare a căldurii. Toate acestea duc la o serie de dificultăți în ce privește realizarea și exploatarea acestor instalații. Problemele nu sînt de nerezolvat, dar pentru aceasta este necesară o abordare complexă, luîndu-se în analiză o multitudine de factori.

La proiectarea și realizarea instalațiilor de recuperare a căldurii din gazele rezultate în metalurgia neferoasă nu este suficient să se ia în considerare numai temperatura și debitul gazelor. Este necesară cunoașterea în detaliu a gazelor purtătoare de căldură, atât din punct de vedere al conținutului mediu de praf, al compoziției acestuia, al compoziției gazelor cit și al variațiilor în timp a acestor parametri și, de asemenea, al corelației care există între procesul tehnologic din agregatul metalurgic și caracteristicile prafului și gazelor. Este necesar, de asemenea, studiarea gazodinamicii și transferului de căldură în condițiile specifice gazelor din metalurgia neferoasă, în care praful se depune pe suprafețele de transfer sub forma unor depozite foarte rezistente.

Instalațiile de recuperare a căldurii gazelor reziduale din metalurgia neferoasă trebuie să asigure în afară de un tran-

sfer de căldură optim și curățirea prafului depus pe suprafețele de transfer și, de asemenea, evacuarea continuă a prafului din instalație. Ca urmare, trebuie rezolvate o serie de probleme de vibrare, suflare sau ciocănire. La realizarea acestor instalații trebuie să se țină seama de faptul că proprietățile gazelor reziduale (purtătoare de energie) depind de parametrii procesului tehnologic care se desfășoară în utilajele metalurgice. De aceea, pentru a se realiza un proces eficient, de recuperare a căldurii, este necesar să se asigure și o corelare bună între parametrii de funcționare ai instalației de recuperare a căldurii și parametrii de funcționare a instalației tehnologice, care generează sursa secundară.

Căldura fizică a topiturilor

ÎN BALANȚELE ENERGETICE din metalurgia neferoasă o pondere importantă o are căldura fizică a metalelor topite. zgurelor și altor produse sau subproduse. În viitor trebuie să trecem la valorificarea în totalitate a căldurii fizice a acestor produse. Această problemă devine foarte interesantă în condițiile zgurelor din metalurgia cuprului, care reprezintă 60—80% din greutatea șarjei și conțin 10—25% din căldura dezvoltată în cuptor, fiind în prezent supuse unui proces de răcire controlată ce constă dintr-o răcire lentă, în aer, de la temperatura de cca. 1200°C până la 800°C, urmând apoi o răcire rapidă prin stropire cu apă. Prin acest procedeu întreaga cantitate de căldură conținută de zgura topită se pierde. Desigur, problema prezintă interes și pentru zgurele rezultate la furnalele de zinc sau clinkerle rezultate la cuptoarele Wältz.

Răcirea zgurelor în aer liber sau prin stropire cu apă duce la pierderea totală a căldurii conținute. Acest procedeu trebuie înlocuit. Trebuie să trecem la răcirea zgurelor în tunele de răcire sau în alte instalații care să asigure și recuperarea căldurii. Energia recuperată de la astfel de resurse poate fi cedată fie procesului tehnologic care a generat-o fie unui alt purtător de energie, făcând-o utilizabilă de către un alt consumator.

Clinkerle rezultate la cuptoarele Wältz se evacuează din cuptor la o temperatură de 900—1100°C. Aceste clinkere reprezintă 60—80% din șarja încărcată. În prezent pentru a putea fi transportate la haldă sint răcite prin stropire cu apă. Căldura conținută se pierde în totalitate. Stingerea uscată a acestor clinkere ar putea duce la obținerea de aer preîncălzit sau apă caldă.

În viitor trebuie să luăm în considerare și valorificarea căldurii fizice a metalelor neferoase aflate în stare topită. Turnarea în lingouri trebuie să asigure și recuperarea căldurii conținute de metalele topite. O atenție deosebită trebuie acordată căldurii fizice a metalelor topite, care urmează să se supună, în continuare, unui proces de rafinare ce decurge la temperaturi ridicate, în fază topită sau de vapori. În astfel de cazuri trebuie evitată turnarea în lingouri și, apoi, retopirea metalului în instalația de rafinare.

Astfel, căldura fizică a cuprului de convertizor, în condițiile în care rafinarea termică nu se realizează în uzina în care se produce cupru brut, se pierde. Cea mai mare cantitate de căldură în procesul de rafinare termică a cuprului se consumă pentru retopirea cuprului. Economii de combustibil se pot obține și în cazul zincului, dacă zincul brut s-ar introduce în stare lichidă în instalația de rafinare. De asemenea, în viitor trebuie să avem în vedere elaborarea unor aliaje sau prealiaje utilizându-se metalele de bază în stare lichidă. Acest procedeu se poate extinde mult la aluminiu, zinc sau plumb.

În situația introducerii metalelor topite în procesul de rafinare termică și în procesul de elaborare a aliajelor se poate face o economie de energie primară mai mare ca energia care s-ar putea obține prin recuperarea căldurii degajate în procesul de răcire. Aceasta datorită faptului că în procesul de topire a metalelor, pe lângă energia calorică necesară topirii și care se regăsește în metalul topit, se consumă căldura datorită pierderilor în mediul inconjurător și datorită temperaturii înalte a gazelor rezultate în urma arderii.

Cercetarea științifică are sarcina să studieze și resursele energetice secundare existente sub forma topiturilor metalurgice și să dea soluții pentru introducerea în circuitul economic a tuturor rezervelor de energie aflate sub această formă. Numai în felul acesta putem să asigurăm o folosire maximă a capacității calorice a combustibililor.

Randamentul energetic

RANDAMENTUL ENERGETIC poate fi privit ca rezultatul interferenței unor fenomene și procese complexe, de asemenea, ca rezultat al gradului de cunoaștere, de stăpânire, de organizare și conducere al acestora; valoarea sa exprimă nivelul de realizare tehnică a instalațiilor de ardere și a instalațiilor tehnologice în ansamblu și, totodată, volumul cunoștințelor științifice concretizate în acestea.

Procesele de ardere a combustibililor sint procese complicate și se desfășoară după unele legi și principii din aerodinamică, chimie, fizică, termodinamică, schimb de masă și căldură. De aceea, pentru realizarea unui randament energetic ridicat al cuptoarelor metalurgice, o atenție deosebită trebuie acordată introducerii unor instalații de ardere adecvate atât tipului de cuptor cât și formei și dimensiunilor geometrice ale spațiului de ardere ale acestuia și, de asemenea, procesului tehnologic ce se desfășoară. Pentru a organiza corect și eficiente procesele de ardere este necesară cercetarea fenomenelor intime ale arderii în condițiile specifice fiecărui cuptor.

În procesele pirometalurgice randamentele energetice nu depind numai de instalațiile de ardere a combustibililor, ci și de particularitățile proceselor care se desfășoară în agregatele metalurgice, de mecanismul și cinetica acestora. Într-o serie de tehnologii de extracție sau rafinare (prăjire, aglomerare, topire, convertizare, rafinare oxidantă etc.), la desfășurarea proceselor metalurgice participă o cantitate mare de aer. Ca urmare, o atenție deosebită trebuie acordată și randamentului de utilizare a aerului tehnologic, vehiculat de suflante și compresoare.

Astfel, randamentul de utilizare a aerului insuflat în baia de cupru pentru operația de oxidare a impurităților este diferit, în funcție de tipul și caracteristicile cuptorului în care se realizează rafinarea termică. De aceea, la stabilirea tipului și caracteristicilor cuptorului de rafinare termică trebuie să se aibă în vedere și faptul că, un randament scăzut de utilizare a aerului duce la creșterea cantității de aer insuflat și, ca urmare, la o cantitate suplimentară de combustibil necesară pentru încălzirea aerului și, totodată, la creșterea cantității de energie electrică consumată de suflantă.

Bilanțul energetic este influențat negativ și de aspirația de aer fals pe traseele de vehiculare a gazelor reziduale, fapt ce duce în cele din urmă la necesitatea vehiculării unor cantități mai mari de gaze și ca urmare, la ventilatoare de putere mai mare. În asemenea cazuri succese importante se pot obține prin introducerea automatizării și perfecționarea dispozitivelor de etanșare.

Prin îmbunătățirea randamentelor energetice ale instalațiilor și prin creșterea gradului de recuperare a resurselor energetice secundare se reduce cererea de energie primară și se îmbunătățește randamentul de ansamblu cu care aceasta este utilizată. Dar, principalii purtători de energie primară în metalurgia neferoasă sint gazul metan, păcura și cocsul, combustibili deficitari și scumpi, prezentînd o marcantă tendință de creștere a prețurilor. Ca urmare, politica energetică în metalurgia neferoasă trebuie să aibă în vedere nu numai reducerea consumurilor specifice de combustibil sau recuperarea căldurii reziduale ci și substituirea combustibililor mai scumpi și deficitari cu alții, disponibili la un preț mai redus. Trebuie să avem în vedere și elaborarea unor tehnici care să permită utilizarea cărbunilor ca purtători de energie primară în metalurgia neferoasă.

În procesul de fabricație un rol important în consumul energetic îl are calitatea materiilor prime și a materialelor ce se prelucrează. Sub acest aspect putem pune problema folosirii minereului de sulf ca fondant în procesele de prelucrare a concentratelor cuproase.

Pentru micșorarea consumurilor energetice din metalurgia neferoasă este necesar ca cercetarea științifică să dea noi soluții pentru îmbunătățirea metodelor de exploatare a instalațiilor metalurgice. Economisirea fermă a energiei se poate asigura numai prin soluții tehnice și organizatorice fundamentate științific.

În actualele condiții ale crizei de energie, considerăm că pentru determinarea eficienței economice a măsurilor de creștere a randamentelor de utilizare directă a energiei, precum și a recuperării și valorificării resurselor energetice secundare, studiile comparative de fundamentare tehnico-economică trebuie să se întocmească luîndu-se în calcul prețul și tendințele prețului combustibilului pe piața mondială.

dr. doc. Florea OPREA
Viorel ȚİBEA

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

CORELAȚIA dintre creșterea eficienței economice și modificările de structură ce o determină este analizată mai profund și sub raportul dintre cheltuielile de muncă vie și volumul mijloacelor de muncă în funcțiune. Este cunoscut faptul că societatea, ținând cont de o serie de criterii de ordin economic, social și de alt ordin, acordă prioritate dezvoltării acelor mijloace tehnologice de producție care, satisfăcând nevoile sociale la un moment dat și în condițiile anumitor cheltuieli de muncă socială, asigură un efect economic maxim.

Acest efect se concretizează în creșterea venitului național, în maximizarea lui. Desigur se pune problema găsirii unui indicator care să reflecte cât mai corect acest proces, cu elementul său esențial creșterea productivității muncii.

În anumite condiții, cum ar fi de pildă, nivelul scăzut de ocupare a populației, resurse de materii prime, materiale și de energie limitate, se poate crea situația în care pentru realizarea creșterii producției sociale, se impune dezvoltarea ramurilor care cer un volum mare de muncă, ceea ce determină o anumită structură a activității productive și duce implicit la o reducere relativă a ritmurilor de creștere a productivității muncii. În condițiile în care se constată o lipsă de forță de muncă, devine logică tendința contrară și anume dezvoltarea ramurilor cu un consum mic de forță de muncă și de resurse materiale. În acest sens se consideră că este corect să se afirme că există o interacțiune relativă dintre munca vie și munca trecută și în consecință că există posibilitatea de a le combina, de a varia elementele producției materiale în așa fel încât să se obțină un efect economic maxim.

Prezentind corelațiile de mai sus, V. D. Ahundov, în lucrarea citată, se întreabă dacă toate acestea nu pun sub semnul întrebării acțiunea legii creșterii neconținente a productivității muncii în condițiile

Considerații ale economiștilor sovietici privind condiționarea și exprimarea eficienței producției sociale (II)

socialismului? Tot el precizează că această lege nu este contrazisă deoarece creșterea productivității muncii, ca urmare a progresului tehnic, se înfăptuiește în fiecare ramură a producției industriale, sau în general a producției materiale. În această situație modificările în structura de ramură, determinate de condițiile obiective menționate, pot, la nivelul întregii economii, să determine doar schimbări în dinamica productivității muncii.

O problemă mai complexă ce apare în legătură cu corelația dintre structura de ramură și eficiența întregii activități economice este, după aprecierea economiștilor sovietici, abordarea complexă a problemei eficienței și a diferitelor laturi ce o compun⁷⁾. Problema este foarte complicată și deosebit de acută deoarece ea atinge o chestiune în care se exprimă cele mai variate opinii și de multe ori diametral opuse. Astfel unii economiști susțin punctul de vedere al compensării elementelor care determină eficiența economică, iar alții necesitatea ca fiecare element în parte să constituie o componentă a eficienței globale. Problema este dezbătută

deoarece ea are implicații practice și sociale, deosebit de complexe. Prima categorie de economiști susține în fond că unele ramuri pot fi sacrificate în favoarea altora și dacă acest punct de vedere la structura de ramură nu atrage după sine obiecții prea mari, la nivelul structurii teritoriale, respectiv regionale, punctele de vedere globale sînt combătute, deoarece aceasta înseamnă că unele regiuni economice pot fi „sacrificate” în vederea obținerii unei eficiențe globale⁸⁾.

Ca și în alte dispute și în acest caz punctele limită sînt conciliate în sensul că toate criteriile globale și locale de eficiență nu pot fi opuse în mod forțat și în consecință se impune punctul de vedere după care eficiența locală sau regională se deduce din eficiența globală, fără ca aceasta să elimine posibilitatea ca în anumite situații între cele două viziuni asupra eficienței să apară contradicții. Nu insistăm asupra acestei probleme deoarece ne preocupăm modificările structurale de ramură ale producției sociale și implicațiile lor asupra eficienței economice.

Revenind deci, la corelația structură-eficiență în practica conducerii și planificării activității economice amintesc că în prezent ea este abordată prin prisma balanței legăturilor dintre ramuri. În problema stabilirii corelațiilor determinate de modificările structurilor economice un rol deosebit însemnat revine planificării macroeconomice de perspectivă (care determină în fond jaloanele planificării curente), iar aceasta, la rîndul său, de metoda B.L.R. Un punct de vedere calitativ nou pe care îl impune introducerea în practica planificării a B.L.R. este necesitatea realizării unei planificări cât mai corelate a diferitelor activități economice, ceea ce scoate pe primul plan principiul complexității în planificare. Acest principiu, după aprecierea economiștilor sovietici, nu se reduce la o prognoză me-

FIȘE

Al. Roșca

Creativitatea generală și specifică

● Constituie un fapt demn de semnalat numărul ridicat al lucrărilor științifice consacrate, în ultima vreme, mecanismelor creativității. În aceeași măsură se impune a fi subliniat faptul că cele mai multe cărți explorînd acest spațiu — volume cărora li se adaugă și recenta apariție la Editura Academiei a cărții academicianului Alecsandru Roșca „CREATIVITATEA GENERALĂ ȘI SPECIFICĂ”, au fost prezentate în paginile Revistei economice — ceea ce decurge din legăturile tot mai strînse ce se nasc, în so-

cietatea noastră socialistă, între creativitate și progres, chiar și cele mai strict specializate lucrări elaborate de psihologi avînd influențe asupra economiei. Acest lucru este prezent și în cazul de față, prin principalele secțiuni ale lucrării: creativitatea în mecanismul dezvoltării științei contemporane, creativitatea ca proces și produs, personalitatea creatoare, climatul creativ, creativitatea în activitate, creativitatea colectivă, stimularea gîndirii creatoare etc. Iată tot atîtea teme incitante, de reflecție, pentru economiști, tot atîtea probleme care se cer soluționate pentru convertirea noului în fapt de progres economic și social.

Analiza globală

● Analizînd, în cadrul unei lucrări publicate recent sub egida Academiei de științe din Budapesta — Academiai Kiado — fenomenele ce caracterizează evoluția economiei mondiale în ultimul deceniu (titlul cărții: „INTERDEPENDENCE AND CONFLICTS IN THE WORLD ECONO-

MY”) Mihaly Simai consacră un capitol problemelor globale ale omenirii. În această sferă de preocupări, constată autorul, se poate vorbi, în momentul actual, de un proces evolutiv. Urmind unui moment de sensibilizare a cercurilor științifice spre abordarea problemelor dezvoltării în viziune planetară — exemplul cel mai sugestiv constituindu-l așa-numitul „Grup de la Roma” —, perspectiva holistică înregistrează o apropiere evidentă între mecanismele științifice și cele politice. Tot mai numeroase sînt organele internaționale, observă M.S., care urmăresc, prin încorporarea rezultatelor cercetării, să rezolve din această optică problemele resurselor materiale și energetice, sau ale decalajelor economice. Desfășurînd analiza într-un viitor previzibil, pot fi desprinse, pe această bază, concluzii deosebit de importante pentru țările în curs de dezvoltare. Spre exemplu, un proces cum este cel al deplasării industriilor poluante din țările industrializate spre cele în curs de dezvoltare, ar putea determina, în condițiile adoptării unor regle-

mentări internaționale privind protecția mediului — acțiune în sine salutară — apariția unor dificultăți în calea progresului acestor din urmă țări.

Progresul tehnic și calificarea

● Dacă este indeobște acceptat că sporirea productivității muncii constituie, în principal, rezultanta a doi factori — progresul tehnic și calificarea forței de muncă — nu este mai puțin adevărat că măsurarea aportului celui de al doilea factor reprezintă o problemă complicată. Faptul se datorește, opinează Bernard Meriaux în studiul „Le travail et les performances économiques” publicat de revista „PROBLÈMES ECONOMIQUES” în numărul său din 8 aprilie a.c., unor dificultăți de ordin metodologic general, proprii științelor sociale, care nu pot utiliza procedee precise de măsurare a fenomenelor, cum ar fi, de exemplu, experimentarea. Evaluarea cât mai riguroasă a contribuției calificării la sporirea productivității rămîne însă o

Convorbiri economice

CU

H.A.J.F. MISSET

directorul Institutului olandez de studii avansate
în științele sociale și umane din Wassenaar

VALOAREA ȘI LIMITELE MODELĂRII

— Olanda este o țară industrializată care depinde mult de comerțul exterior, prin intermediul căruia își exercită influența transformările din economia mondială. Care este reacția economiei olandeze față de aceste transformări?

— Industrializarea în Olanda a început practic în secolul XIX, cu ramuri ca industria textilă, a hirtiei și tipăriturilor, construcțiile navale, care dispuneau de o bază de materii prime. Nu trebuie uitat că în secolul trecut Olanda era încă o putere colonială și că deci obținea anumite materii prime din colonii. Pe de altă parte, amplasarea geografică a țării explică mult importanța transporturilor și construcțiilor navale. La începutul acestui secol apar societățile multinaționale (Philips în 1903). Dar pînă în 1945 Olanda nu era încă o țară industrializată; adevărata industrializare s-a produs, foarte rapid, începînd cu anii '50: se dezvoltă industria chimică, siderurgică, electrotehnică etc.

În prezent se vorbește de o anumită concurență din partea așa-numitelor „noi țări industrializate” (Mexic, Brazilia, Hongkong, Singapore, poate Argentina, altor țări din Asia și Europa răsăriteană, între care România). Dar pentru o țară ca Olanda o foarte mare importanță prezintă în primul rînd concurența din partea S.U.A., Japoniei și R.F.G., ca țări foarte industrializate. Există și o concurență din partea țărilor în curs de dezvoltare. De exemplu în industria textilă, concurență a căreia noi nu i-am rezistat, spre deosebire de R.F.G., care prin mecanizare și automatizare, ca și printr-o mai mare flexibilitate managerială, i-a făcut față, revitalizîndu-se. Același lucru s-a întîmplat și în S.U.A.

După opinia mea, industrializarea „noilor țări industriale” seamănă foarte mult cu procesul petrecut la noi din anii '50 în anii '70, perioadă în care Olanda s-a îmbogățit. Apariția acestei noi concurențe înseamnă că noi trebuie să mergem mai departe, să dezvoltăm industria într-un mod diferit, mai avansat, utilizînd cercetarea. Problema nu este cea a prețului de vânzare al produselor noastre, pe care datorită nivelului de trai ridicat, și deci costului mare al forței de muncă, nu-l putem reduce. Noi nu ne putem menține competitivitatea în viitor în raport cu noile țări industrializate decît printr-un înalt grad de automatizare, de utilizare a electronicii, respectiv mergînd în direcția urmată de S.U.A., Japonia, R.F.G., cu care de asemenea ne aflăm în concurență.

Pe de altă parte, nu trebuie uitat nici o clipă că Olanda e o țară mică care nu poate realiza economii la aceeași scară la care le obține de pildă, S.U.A. Analizînd în acest context șansele de supraviețuire ale diverselor ramuri ajungem la concluzia că ar trebui să adîncim producerea oțelului, să perseverăm în microelectronica etc. Philips nu poate concura cu I.B.M. în domeniul calculatoarelor mari, dar probabil că are o șansă în domeniul microelectronicii și al aplicațiilor ei la bunurile de consum de folosință îndelungată. În domeniul petrochimiei, pentru a face față concurenței de pe piața mondială, trebuie neapărat să extîndem automatizarea și să sporim eficiența, diversificînd totodată gama produselor. Rămîne însă avantajul amplasării geografice favorabile, al stocului de cunoștințe și de forță de muncă calificată, pe care trebuie să-l valorificăm.

— Ce perspective întrevedeți în acest context întreprinderii mici și mijlocii, care au o pondere ridicată în economia olandeză?

— Și în acest sector, sporirea eficienței reprezintă o exigență esențială. De exemplu, o importanță extraordinară au în Olandă

agricultura și industria alimentară, reprezentate în general prin întreprinderi mijlocii. Acestea cunosc dificultăți în prezent, dar prin mecanizare, automatizare, cibernetizare, ele își vor putea menține competitivitatea și locul important în exportul olandez. Industria alimentară are la bază la noi o agricultură foarte eficientă, ceea ce îi dă posibilitatea să fie competitivă pe piața mondială. Agricultura însăși exportă direct foarte mult, în special în Piața comună.

În cazul întreprinderilor mijlocii, care nu pot efectua cercetări comparabile cu cele ale firmelor mari, guvernul încearcă un sistem de sprijinire, de exemplu utilizînd institutele de tehnologie, care să-și aplice cercetările în asemenea întreprinderi. Pînă acum ele nu au sprijinit prea mult industria, iar crearea tradiției va dura cîțiva ani. Pe de altă parte, asistăm la transferul activității de cercetare-dezvoltare din Olanda în alte țări, datorită costului ei mai ridicat comparativ de pildă cu Anglia sau chiar S.U.A., fiind seama că este vorba de o activitate ce presupune mult personal. Guvernul încearcă să stimuleze pe diverse căi societățile multinaționale pentru menținerea în Olanda a acestei activități, care are numeroase efecte secundare.

— Țara dumneavoastră este una din cele în care se discută mult despre necesitatea sprijinirii mai active a țărilor în curs de dezvoltare. Ce rol atribuiți sprijinului acordat de țările dezvoltate?

— Raporturile dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare sînt de o importanță excepțională pentru economia mondială. Olanda este una din țările care alocă cel mai mult din P.N.B. ajutorului pentru dezvoltare, în vreme ce alte țări își reduc acest ajutor sau îl mențin foarte scăzut. Primirea de ajutor nu este un lucru foarte plăcut, dar el are un rol pozitiv în sporirea cererii țărilor respective, ceea ce se repercutează și asupra țărilor dezvoltate. Sporirea cererii trebuie să meargă mîna în mîna cu lărgirea ofertei, respectiv cu industrializarea. Rolul ajutorului este de a spori nu cererea de bunuri de consum, ci în primul rînd investițiile, ceea ce sprijină întreaga economie mondială. De aici rezultă interesul tuturor țărilor în sporirea ajutorului acordat țărilor în curs de dezvoltare. Cînd vorbim de ajutor avem în vedere nu numai credite nerambursabile sau imprumuturi, ci și preferințe comerciale, transfer de tehnologie, de cunoștințe. Acesta din urmă mi se pare esențial; fără ele transferul de tehnologie poate să fie un eșec.

— Cum a evoluat concepția despre modelare, activitate în care școala olandeză a fost un deschizător de drum, în condițiile marilor transformări în mediul economic din ultimii ani?

— Olanda, prin profesorul Jan Tinbergen, și Norvegia, prin profesorul Ragnar Frisch, au fost într-adevăr pionierii modelării, în anii '30. Cei doi oameni de știință au și primit pentru aceasta primul Premiul Nobel pentru economie.

Modelele erau inițial foarte simple. După cel de al doilea război mondial ele au devenit mai complexe, s-au extins. Au apărut peste tot grupuri de modelare. Era prin 1970 cînd, participînd la o conferință pe această temă, am început să am unele îndoieli privind valoarea modelelor mari. Aceste îndoieli au crescut ulterior, puțîndu-se vorbi acum de o anumită neîncredere în valoarea modelelor, pentru că realitatea economică este foarte greu de prins în modele. Cu cît modelele devin mai mari, ele sînt mai greu de testat și devin destui de repede depășite. Modelarea este totuși prețioasă, pentru că oferă o mai bună înțelegere a funcționării economiei, a relațiilor din cadrul ei. Modelele au și o anumită putere de predicție. Noi în Olanda am constatat că previziunile sînt mai corecte utilizînd modelele. Totuși valoarea lor pentru elaborarea politicii nu trebuie exagerată. Economia cunoaște numeroși factori perturbatori, care fac necesare foarte curînd corecții în model, altfel devenind inoperant. În Olanda vechiul model al Biroului central de planificare nu mai este atît de acceptat în ultimii ani, puterea sa de previziune fiind alterată de modificarea tendințelor datorită crizei energetice și altor factori. Nici din punct de vedere politic un guvern nu poate urma întotdeauna recomandările economiștilor. Modelarea însăși a devenit dificilă. De exemplu, un model, pornește de la o anumită ipoteză privind exportul — factor decisiv pentru o economie ca cea olandeză. Dar nivelul exporturilor în anii următori depinde foarte mult de evoluția economiei mondiale. Cu alte cuvinte este imposibil să pui că există un singur model care reprezintă economia. Există prea multe variabile și coeficienți.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

MĂSURILE CONCRETE DE DEZARMARE, CERINȚĂ VITALĂ A OMENIRII

UNUL DIN cele mai evidente paradoxuri ale situației politice mondiale actuale se conturează, probabil, în domeniul dezarmării. Cu toate că, practic, în lume nu există luări de poziție oficiale¹⁾ care să nege dezideratul întreprinderii **grabnice** de măsuri în acest domeniu, dat fiind că astăzi — cum arăta președintele Nicolae Ceaușescu în expunerea la deschiderea Congresului consilierilor oamenilor muncii — „**principalul pericol pentru pacea și însăși existența omenirii îl constituie înarmările**”, arsenalurile statelor au rămas, până acum, neatrinse. Mai mult, cursa înarmărilor continuă, putem spune, nestingherită și fără să se întrevadă vreun semn cît de cît încurajator în ce privește oprirea unor tendințe din ce în ce mai periculoase în desfășurarea sa. Faptul a fost, de altfel, subliniat în repetate rânduri în documentele partidului și statului nostru: „**Deși în ultimii ani s-au purtat discuții îndelungate și s-au adoptat numeroase rezoluții cu privire la dezarmare, trebuie să spunem că, din păcate, cursa înarmărilor nu numai că nu a fost încetinită, dar a căpătat proporții fără precedent**”²⁾.

Încă acum cîteva ani se aprecia că numărul focoarelor nucleare — strategice și tactice — a ajuns să depășească de multe ori pe cel al tuturor țințelor imaginabile, civile sau militare, de pe teritoriile adversarilor potențiali; puterea lor explozivă întrecea 16 000 MT, ceea ce înseamnă că stocurile disponibile au ajuns să reprezinte o forță de nimicire de circa 24 de ori mai mare decît ar „necesita” volumul actual al populației globului. Trebuie să menționăm, desigur, și nivelurile atinse în acumularea de armament clasic (în 1976, circa 128 000

1) Menționarea acestui fapt nu trebuie să implice neglijarea actualii contraofensive ideologice neoconservatoare, care urmărește parcă să realizeze, un acord mai deplin al vorbelor cu faptele — evident, într-un sens negativ (vezi tezele susținute în ultima vreme de teoreticienii cum sînt P. Nitze, R. Tucker, E. Luttwak ș.a.). Mai grav este faptul că presiunile în direcția unei politici de înarmare au început să se materializeze în accentele unor programe pe linie de stat (oricare ar fi motivele invocate și chiar dacă se vorbește de trecerea ulterioară la negocieri pentru... oprirea cursei înarmărilor).

2) Vezi Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12. Ed. politică, București, 1976, p. 316.

3) Pentru datele menționate vezi edițiile din 1978 și 1979 ale World Armaments and Disarmament. SIPRI Yearbook; World Military Expenditures and Arms Transfers 1966—1975, ACDA, Washington, D.C., 1977; R. Leger Sivard, World military and Social Expenditures, VMSE Publications, Leesburg, 1978.

4) Vezi A. Fokin and Y. Svedkov, The Arms Race: A Soviet Analysis, in „Scientific World”, nr. 2, 1980, p. 10.

5) Astfel, pe baza unui studiu cantitativ, implicînd 49 de indicatori, asupra balanței militare între superputeri în jurul anului 1975, R.J. Rummel afirmă că S.U.A. sînt acum „mai slabe” decît adversarul (Peace Endangered, Sage, Beverly Hills, London, 1975, p. VIII). La sfîrșitul anilor '70 poziții asemănătoare au exprimat P. Nitze, H. Brown sau H. Kissinger (R. Nixon, The Real War, Warner Books, New York, 1980, p. 159—160). Ţelurile urmărite sînt lesne de văzut.

6) Este semnificativ că în bugetul militar al S.U.A. pentru anul fiscal 1981 creșterea cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare este de 22% (la o creștere a cheltuielilor pe ansamblu bugetului de circa 3%). Aceasta, cum afirma fostul președinte Carter, pentru „a întări baza tehnologică” a efortului de înarmare (Apud M. Thee, Military Research and Development, Paper prepared for „Impact of Science on Society” UNESCO, 1980, p. 2).

7) Trebuie să adăugăm aici și accelerarea eforturilor marilor puteri în privința modernizării și sporirii arsenalului **convențional**, menite să asigure capacități suplimentare de intervenție directă, prin forță armată, pentru promovarea intereselor lor în diferite părți ale lumii, în contextul luptei pentru sfere de influență (în deosebi în Orientul Apropiat și în zona Golfului). În același cadru se remarcă sprijinirea în continuare a antrenării „lumii a treia” în cursa înarmărilor: importurile de arme ale acestor țări au ajuns în 1980 la aproape 9 mld. dolari, iar ritmul de creștere a cheltuielilor lor militare în ansamblu a fost de aproape două ori mai mare decît media mondială (SIPRI Yearbook 1980).

tancuri, peste 37 000 avioane de luptă și aproximativ 15 500 nave de război). De asemenea, la mijlocul anilor '70, forțele armate ale lumii cuprindeau 26,5 milioane de oameni. În plus, puteau fi remarcate „progresele” înregistrate în globalizarea militarizării sistemului internațional. În mod deosebit este vorba de atragerea tot mai accentuată a țărilor în curs de dezvoltare în angrenajul cursei înarmărilor. Între 1971 și 1975, de pildă, numai primii patru mari exportatori au vîndut în aceste state 44 624 sisteme de arme majore. Ulterior, în trei ani (1975—1977) ele au importat armament în valoare de 20,8 miliarde dolari (prețuri 1975). Ca urmare a unei asemenea tendințe, dacă în 1960 numai 29 țări din „lumea a treia” aveau armate dotate cu blindate, 26 cu nave de luptă, 1 cu avioane moderne și 6 cu rachete, în 1977 cifrele respective erau: 85, 67, 84, și 42 și ele nu au încetat să crească. De altfel, ponderea statelor în curs de dezvoltare în bugetul militar mondial ajunsese în 1977 (calcul făcut în prețuri 1973) la circa 16,4% (față de 11,7% în 1972, de pildă)³⁾. Toate acestea făceau mai mult decît justificat avertismentul, devenit curent în literatura de specialitate, ca și în declarații politice, că, în domeniul cursei înarmărilor, omenirea a ajuns la un adevărat moment de răscruce.

Cu toate acestea, începutul deceniului al nouălea marchează intrarea într-o nouă etapă a cursei înarmărilor. O asemenea afirmație este sprijinită, în primul rînd, de evenimentele deja produse. Astfel, în acest an cheltuielile militare mondiale au înregistrat o creștere substanțială față de anul precedent (circa 10% în prețuri curente), ajungînd la 550 mld. dolari. Este, de asemenea, vorba de trecerea unui nou prag și în privința acumulărilor de armament, datorită afirmării unei tendințe socotite „naturale” în condițiile „echilibrului dinamic și asimetric” existent: aceea a „modernizării graduale a armelor” de către „ambele grupuri de puteri” și, într-un asemenea cadru, a „compensării” dezavantajelor dintr-un domeniu prin obținerea de avantaje într-altul⁴⁾. În afară de aceasta am adăuga că înseși doctrinele strategice care inspiră căutarea securității și a păcii cu ajutorul „descurajării reciproce” au condus și conduc în mod necesar la acumularea continuă de noi arme, mai distrugătoare și mai periculoase.

Dar nu este vorba numai de urmările unui asemenea curs „cvasi-automat”. Trebuie să avem în vedere, în mod deosebit, acțiunile întreprinse de statele puternic înarmate în contextul creării și manipulării unui sindrom al amenințării, respectiv al „alarmelor” despre iminența dobîndirii superiorității de către adversarul prezumtiv⁵⁾. Avem în vedere aici punerea treptată în practică a deciziei N.A.T.O. din 1977 ca statele membre să-și sporească bugetul în domeniul „apărării” într-un ritm de 3% anual în termeni reali (este drept, acest lucru nu s-a întimplat în toate cazurile). De asemenea, declanșarea procesului de realizare a hotărîrii din 1979 a aceluiași bloc militar de a produce și desfășura (din 1983) în Europa occidentală 108 rachete Pershing II și 464 Cruise. În sfîrșit, vom menționa inițierea de către S.U.A. a unor așa-zise eforturi pentru „menținerea” sau „redresarea” echilibrului la nivel strategic prin accelerarea diferitelor programe de dezvoltare tehnologică (racheta MX, submarinul Trident II etc.), în fapt prin continuarea cu intensitate sporită a cursei calitative a înarmărilor⁶⁾. Aceasta este definită de apariția unei noi generații de arme nucleare (avînd o precizie sporită, o penetrabilitate mai mare și în general performanțe mai bune), de crearea unor noi sisteme de arme, bazate pe principii științifice încă „nevalorificate” (cum ar fi fasciculele de energie dirijată de diferite tipuri) de extinderea tot mai semnificativă a competiției în spațiu cosmic⁷⁾.

Indiferent de argumente, semnificația dramatică a unor astfel de acțiuni nu poate fi eludată. Gravitatea lor va apare și

mai limpede dacă ținem seama de faptul că ne aflăm nu în fața unor secvențe epuizate, ci a unor întreprinderi **pe termen lung** și, de asemenea, a unor presiuni pentru **inițiativa noi** în dobândirea unei „poziții de forță”. Să cităm doar recomandarea pe care o făcea așa-numitul „Committee on the Present Danger” (cu un rol deloc de neglijat în sugerarea căilor de urmat pentru politica militară a S.U.A.) privind cheltuirea în acest domeniu, într-un interval de șase ani, a unei sume suplimentare de 260 miliarde dolari. În general, aprecia P. Nitze, ar fi nevoie de sporirea ponderii cheltuielilor militare ale S.U.A. de la 5% la 6,5—7% din P.N.B.⁸⁾

Cum am subliniat deja, este vorba, fără nici o îndoială, de un nou val al cursei înarmărilor, de o accentuare majoră a competiției, de natură să facă inutilă, în cele din urmă, orice tentativă de control. În Europa, unde există deja cele mai însemnate acumulări de arme, iar pericolele existente sînt mult prea mari pentru a mai avea nevoie de vreo „întărire”, s-ar putea ca în 1985 numărul mijloacelor capabile să transporte la lîntă — pe acest teatru — focoașe nucleare să ajungă (de la 3 915 în 1978) la un nivel situat între 4 502 și 6 766⁹⁾. Dar ceea ce trebuie să ne rețină în mod deosebit atenția se referă la perspectivele unei destabilizări majore și la sporirea fără precedent a pericolului de război, urmări derivînd, în ultimă instanță, din autonomizarea tot mai pronunțată, caracteristică actualei etape, a așa-numitelor imperative tehnologice ale desfășurării cursei înarmărilor. Continuarea dezvoltărilor actuale în domeniul sporirii preciziei armelor, al tehnicii de război antisubmarin, al activităților de „orbire” sau distrugere a sateliților mărește șansa apariției unor „ruperi” de echilibru, care să favorizeze tentația irațională a unei prime acțiuni. Aceasta întrucît nici nu este necesar ca o „primă lovitură” (de „eliminare” de „dezarmare”) să devină cu adevărat posibilă, fiind suficient ca cei ce iau deciziile politico-militare să creadă că nivelul represaliilor poate fi redus la valori „acceptabile”. Deosebit de grav este faptul că se vorbește tot mai mult de posibilitatea purtării și cîștigării unui eventual război nuclear așa-zis „limitat”. În acest sens, simptom semnificativ pentru etapa parcursă, au apărut deja elementele doctrinare corespunzătoare¹⁰⁾. Ca să nu mai vorbim de faptul că, printre altele, accentuarea constantă a sofisticării tehnologice a arsenalelor militare multiplică și prilejurile de declanșare a unei confruntări distrugătoare prin accident sau eroare de calcul¹¹⁾. Am putea spune, deci, că faptele nu încetează să confirme avertismentul pe care îl lansa încă acum cîțiva ani președintele Nicolae Ceaușescu: „**Ar fi o greșală de neiertat să se creeze popoarelor iluzia că se poate trăi în liniște și siguranță în timp ce în lume se acumulează vertiginos noi și noi depozite de arme nimicitoare**”¹²⁾.

Desigur, caracterizarea actualei faze în evoluția cursei înarmărilor nu ar fi completă dacă nu am adăuga acestui tablou agravarea consecințelor, am putea spune, dintotdeauna ale „reproducției lărgite” a arsenalelor: cele în plan social-economic. Ele constau, în esență, în risipirea pînă la epuizare a resurselor, fie ele materiale, tehnico-științifice, financiare sau

8) P. Nitze, Strategy in the 1980, in „Foreign Affairs”, nr. 1, 1980, p. 95

9) Vezi A. Fokin and Y. Svedkow, op. cit. p. 10—11; R. Metzger and P. Doty, Arms Control Enters the Gray Area, in „International Security”, nr. 3, 1978/1979, p. 30—35

10) În legătură cu afirmațiile referitoare la posibilitatea utilizării armelor nucleare într-un conflict pe teatru european, Lord Zuckerman arată că toate analizele demonstrează clar imposibilitatea „controlării” acestuia. Orice schimb de lovituri nucleare ar provoca o escaladă rapidă către un război global (La Mise en oeuvre du contrôle des armements par l'innovation technologique, Colloque „Science et désarmement”, IFRI, Paris, 15—17 janvier 1981, p. 14).

11) De la începutul anului 1979 și pînă la 30 iunie 1980 în S.U.A. au fost înregistrate 147 alarme false „suficient de serioase pentru a reclama evaluarea lor în perspectiva unui atac potențial”. Alte 4 au condus la ordinele de echipajelor bombardierelor B-52 și unităților de ICBM „de a intra într-o stare avansată de alertă”. Se apreciază că de 2—3 pe an „defecțiuni în funcționarea echipamentelor” cauzează alarme importante (ca în noiembrie 1979 și iunie 1980). Apud R. Halloran, False Alerts of Nuclear Attacks Occur Frequently at U.S. Bases, in „International Herald Tribune” din 30.X.1980

12) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Ed. politică, București, 1976, p. 318

13) O analiză largă a consecințelor economico-sociale în: C. Murgescu și E. Dijmărescu, Efectele nocive ale cursei înarmărilor asupra dezvoltării economico-sociale contemporane, în Cursa modernă a înarmărilor, Ed. Militară, București 1980, p. 437—463

umane, de care dispune omenirea și în denaturarea priorităților și reducerea posibilităților de dezvoltare în cazul tuturor categoriilor de state, în crearea sau amplificarea unor distorsiuni și disfuncționalități în economia acestora sau la nivel mondial. Din acest punct de vedere, spunea secretarul general al partidului nostru în expunerea la cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii, „**Este semnificativ că ritmul de creștere al alocațiilor pentru înarmări depășește pe cel al investițiilor pentru producția de pace**”.

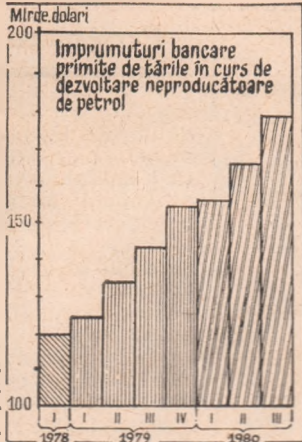
Cum se sublinia în documentele prezentate de țara noastră în cadrul primei Sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, înarmările „frînează progresul economic și social, dezvoltarea cooperării între state și constituie un obstacol în calea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, pentru rezolvarea celorlalte probleme de care depinde viitorul omenirii”. Pentru ilustrarea stărilor de lucruri existente este suficient să ne referim la așa-numitul cost de oportunitate, care evaluează pierderile înregistrate sau efectele pe care le-ar fi avut utilizarea în scopuri pașnice a mijloacelor alocate domeniului militar. Astfel, se apreciază că, în perioada 1970—1975, transformarea a 50% din fondurile cheltuite pentru înarmare, în investiții destinate sectoarelor civile ar fi asigurat, anual, o sporire cu 200 miliarde dolari a produsului mondial. De asemenea, în cazul țărilor în curs de dezvoltare, un transfer integral în aceeași direcție a sumelor alocate cumpărării de arme din străinătate între 1973 și 1977 ar fi dus la o sporire cu 2% anual a ritmului de creștere economică. În sfîrșit, în statele industrializate, în comparație cu producția militară, un miliard de dolari investit în sfera civilă creează mai multe locuri de muncă¹³⁾.

Ținînd seama de toate aceste coordonate caracteristice pentru actuala situație internațională, capătă o deosebită însemnătate sublinierea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala sa expunere la Congresul consiliilor oamenilor muncii: „**Popoarele, forțele înaintate de pretutindeni trebuie să se ridice cu cea mai mare energie și să spună un NU hotărît cursei absurde a înarmărilor! Trebuie să se treacă — pînă nu e prea tîrziu — la măsuri concrete de dezarmare și în primul rînd de dezarmare nucleară!**”. Este nevoie, în acest domeniu, de o abordare nouă, care să urmărească nu un „control al armamentelor”, în fapt o codificare a înarmărilor, ci reducerea reală, efectivă a cheltuielilor militare, a trupelor și a armamentelor, a nivelului activităților forțelor armate. Aceasta ar permite și o corelare directă a rezultatelor pe calea dezarmării cu eforturile în domeniul lichidării subdezvoltării, al edificării noii ordini economice internaționale. După cum se știe, România a propus nu o dată ca o parte a sumelor economisite prin diminuarea bugetelor militare să fie destinată dezvoltării țărilor rămase în urmă.

Desigur, sublinia de asemenea secretarul general al partidului nostru, este de înțeles că trebuie să se asigure un anumit echilibru în contextul realizării măsurilor de dezarmare, de natură să împiedice afectarea securității vreunei țări. Dar aceasta, mai ales în Europa, implică nu accentuarea înarmărilor, amplasarea de noi arme, de noi rachete nucleare, ci diminuarea stocurilor existente: deci căutarea unui echilibru „în jos” și sporirea reală a încrederii prin acțiuni în domeniul dezangajării militare și al dezarmării. În această privință statele mari, puternic înarmate le revin obligații deosebite. În același timp, așa cum demonstrează exemplul României, o politică hotărîtă, curajoasă și responsabilă, în măsură să contribuie la deblocarea situației actuale, la sfîrșimarea cercului vicios al reacțiilor și contrareacțiilor este la îndemîna oricărui stat. Înscriindu-se pe această linie, Apelul pentru pace adresat recent tuturor popoarelor de Congresul al II-lea al consiliilor oamenilor muncii din Republica Socialistă România cheamă să se acționeze pentru a se pune capăt agravării situației mondiale, pentru reluarea și continuarea neabătută a cursului spre destindere, independență și pace, pentru întronarea în lume a unui climat de egalitate și respect reciproc, de înțelegere și colaborare rodnică între națiuni. Totodată, apelul a dat glas voinței și hotărîrii întregului popor român de a nu precupeți nici un efort pentru promovarea neabătută a unei politici de pace și colaborare internațională.

conf. dr. Vasile SECĂREȘ
Academia „Ștefan Gheorghiu”

Lumea a treia:
creșterea datoriei
externe

CIFRELE publicate de Banca Reglementelor Internaționale indică o creștere, cu circa 20% în 1980 față de 1979, a împrumuturilor externe contractate de țările în curs de dezvoltare. În perioada menționată au scăzut, însă, simțitor împrumuturile contractate pe piața europeană a creditelor. Majorarea diferenței dintre împrumuturile în eurocredite anunțate public și suma totală a împrumuturilor este interpretată de specialiștii ca o manifestare a tendinței spre contracte bilaterale, cu caracter cât mai confidențial. De fapt aceasta nu este decât urmare a înrăutățirii accentuate și fără perspective imediate de ameliorare, a situației de dependență financiară în care se află țările în curs de dezvoltare, nevoite să se împrumute tot mai mult pe piețele externe.

În ultimii zece ani aspectul pieței împrumuturilor s-a schimbat radical prin creșterea dobânzilor, pe de o parte, și creșterea datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, pe de altă parte. Potrivit statisticilor publicate de Morgan Guaranty Trust, do-

binzile plătite de principalii beneficiari acum zece ani se ridicau la un miliard dolari, respectiv 6% din valoarea exporturilor lor; în 1981 această datorie se va ridica la 16 mld. dolari, sau 16% din exporturi, cu perspectiva de a se ajunge la 20% nu mai departe de sfârșitul acestui an.

Înrăutățirea condițiilor de credit este pusă în evidență și de faptul că numai în 1980 nivelul peste libor al creditelor primite de țările lumii a treia a crescut în medie la 1,04% în lunile octombrie-noiembrie față de 0,82% în trimestrul III/1980.

R.F.G. — perspective pesimiste pentru 1981

R.F. GERMANIA va înregistra în acest an o

reducere cu 1,5% a produsului intern brut, apreciază cele cinci institute de conjunctură vest-germane în raportul lor de primăvară. Potrivit acestui raport, numărul șomerilor va trece de la 800 mii în 1980 (3,8% din populația activă) la 1,25 milioane ca medie anuală pentru 1981. Inflația va continua să reprezinte o problemă sensibilă, cu o rată de 5% față de 5,5% în anul precedent. În sfârșit, se așteaptă o oarecare reducere a deficitului balanței de plăți, apreciere bazată pe perspectiva majorării excedentului comercial în măsură să contrabalanseze creșterea pasivului la capitalul servicii.

Economii vest-germani apreciază că o revenire în evoluția economiei țării nu poate surveni înainte de sfârșitul anului curent, dată fiind accentuarea recesiunii pe fondul creșterii prețului petrolului în 1980 și al politicii monetare restrictive duse de guvernul R.F. Germania.

O eventuală revenire va fi favorizată de perspectiva creșterii exporturilor vest-germane începând cu o doua parte a anului 1981.

Programe de dezvoltare
R.P. Chineză: aplicarea noului sistem
de conducere economică

EXPERIMENTAREA noului sistem de conducere economică în R.P. Chineză, ca element esențial al politicii de modernizare a economiei naționale, de asigurare a dezvoltării sale echilibrate, a început la sfârșitul anului 1978, în provincia Siciuan; efectuată inițial în șase întreprinderi, aplicarea sistemului s-a extins treptat, ajungând să cuprindă anul trecut 6.600 de întreprinderi industriale de stat, care reprezentau doar 16% din numărul total al acestora, dar furnizau aproximativ 60% din producția industrială națională. Experimentarea a demonstrat — arată revista „China Reconstructs” (nr. 3/1981) — că noul sistem stimulează inițiativa întreprinderilor.

Noul sistem permite eliminarea dezavantajelor centralizării excesive, prin faptul că — în cadrul aplicării sale — se acordă prerogative sporite întreprinderilor bazate pe autoconducere, se face trecerea de la reglementarea numai pe baza planului de stat la imbinarea acesteia cu reglementarea prin intermediul pieței precum și la conducerea prin mijloace economice, corelate cu cele legislative. Întreprinderile care au trecut la noul sistem de conducere dispun de drepturi mai largi în ceea ce privește autoconducerea producției și vânzarea produselor, folosirea diferitelor fonduri, acordarea de stimulente materiale, achiziționarea de noi echipamente ș.a.

Începând din 1981 întreprinderile care trec pe principiul autogestiuunii nu vor mai primi fonduri alocate de stat; după achitarea impozitelor stabilite și a împrumuturilor contractate, ele vor putea dispune de veniturile realizate. Pe de altă parte, pe lângă planul de bază, stabilit de stat referitor la producția pe care trebuie să o furnizeze, fiecare întreprindere poate să-și întocmească un plan suplimentar în funcție de necesitățile pieței și de resursele materiale pe care le are la dispoziție.

Este incurajată, de asemenea, dezvoltarea industriei locale, înosești prin faptul că autoritățile administrative au primit dreptul de a păstra și folosi pe plan local o parte din veniturile obținute. Concomitent, se extinde înființarea de întreprinderi mixte, bazate atît pe proprietatea de stat cît și pe proprietatea colectivă, pînă la începutul anului curent în sistemul fermelor de stat fuseseră create peste o sută de asemenea întreprinderi agro-industriale.

După aprecierea economiștilor chinezi, generalizarea în decurs de cîțiva ani a noului sistem de conducere economică va asigura nu numai aplicarea largă a principiilor democrației în întreprinderi, ci și realizarea cu succes a celor două obiective esențiale: construirea economiei socialiste în R.P. Chineză și ridicarea nivelului de trai al poporului.
N. P.

EVOLUȚII MONETARE

În perioada 22—26. VI. 1981 au avut loc mișcări ample și contradictorii ale cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare.

După ce în prima parte a intervalului dolarul a continuat să piardă teren față de celelalte valute occidentale, ulterior, sub influența mișcărilor ascendente de dobîndă (dobînda preferențială „prime rate” a fost din nou ridicată de către principalele mari bănci nord-americane de la 19,5% la 20%, iar dobînzile la euro-dolar au urmat și ele o mișcare similară), cursul dolarului cunoaște o redresare accentuată, astfel că la închiderea din 26. VI. 1981 cotațiile sale erau — cu excepția francului elvețian — peste cele de referință din 19. VI. 1981.

Francul belgian a înregistrat pe ansamblul perioadei prezentate deprecierea cea mai accentuată față de dolar, colind pe 26. VI. la 39,35 franci/1 dolar, cu 1,4% sub cursul de închidere de referință. Lira sterlină, sub influența zvonurilor privind o reducere a dobînzii minime de împrumut, s-a depreciat cu 1,3% în relația sa cu dolarul, situîndu-se pe 26. VI. la 1,9450 dolari/1 liră, față de 1,97 dolari/1 liră pe 19. VI. 1981. Francul francez a trebuit să suporte influența nefavorabilă a scăderii producției industriale cu 1,6% în aprilie a.c., după o creștere cu 4,1% în martie a.c. și a creșterii deficitului conturilor curente în trimestrul I 1981, astfel că la un moment dat a cîtat aproape 5,75 franci/1 dolar — cel mai jos nivel din ultimii 23 de ani; cursul său de la închiderea din 26. VI. de 5,74 franci/1 dolar, reprezenta o depreciere de 1,2% față de cel de referință de 5,67 franci/1 dolar. Lira italiană și yenul

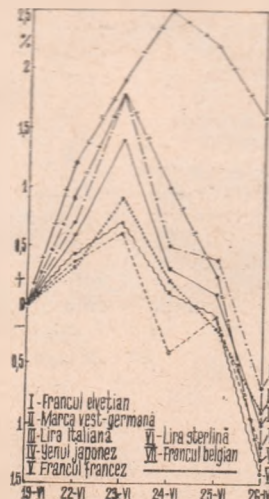
japonez cîtau la închiderea săptămîinii la 1.195 lire/1 dolar (1.182 lire/1 dolar pe 19. VI) și respectiv 225,75 yeni/1 dolar (223,50 yeni/1 dolar pe 19. VI), ceea ce reprezenta o depreciere de circa 1%. Marca vest-germană era tranzacționată pe 26. VI. la 2,3975 mărci/1 dolar, cu 0,7% sub nivelul de referință de 2,38 mărci/1 dolar, continuînd să ocupe poziția cea mai bună în cadrul sistemului valutare vest-european. Francul elvețian, beneficiînd de masive conversii de „bani fierbinți” („hot money”), ca urmare atît a unor instabilități economice, cît și politice se situa la încheierea săptămîinii la 2,0450 franci/1 dolar, cu 1,6% peste nivelul său din 19. VI. de 2,0775 franci/1 dolar.

Dobînzile la depozitele în principalele curovalute, pe termen de 6 luni au înregistrat o creștere la eurodolari — 18% pe 26. VI., față de 17,625% pe 19. VI., și eurofranc elvețian — 10,5% comparativ cu 10,125%, în timp ce euromarca vest-germană a fost relativ constantă în jurul nivelului de 12,625%.

Prețul metalului galben la Londra continuă să manifeste o tendință de scădere, al doilea fixing din 26. VI., de 442 dolari/uncie fiind cu 16,25 dolari/uncia sub cel corespunzător din 19. VI. 1981.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 22—26 VI, lumdu-se ca bază cursurile din ziua de 19 VI a.c.

Reconsiderări în industria chimică

CU UN RITM mediu anual de creștere de 10% pe an, industria chimică a fost una din cele mai dinamice ramuri ale industriei mondiale până în 1973. Ritmul s-a încetinit la 3% în 1974, sub impactul primului șoc petrolier și s-a transformat într-o reducere cu 10% în 1975. A urmat o redresare, care în 1977 părea să anunțe o revenire la epoca anterioară declanșării crizei energetice. Majorarea substanțială a prețului petrolului în primăvara anului 1980 a afectat considerabil baza de materii prime a industriei chimice, determinând o nouă inversare de tendință.

Incertitudinea aprovizionării cu materii prime și scumpirea acestora au dat un nou impuls cercetării științifice. În R.F.G., de pildă, care este cel mai mare exportator și importator european de produse chimice, în anul 1980 s-a alocat pentru cercetare științifică suma de 5 miliarde de mărci, în majoritate pe bază de autofinanțare. Dacă în trecut principala orientare a cercetării științifice era obținerea de noi produse, în prezent ea urmărește în special identificarea unor căi de economisire a energiei, de extragere a cât mai multe produse din fiecare litru de petrol și de punere la punct a unor surse reînnoibile de energie.

Conducerea cercetării științifice prin calculator

AR PUTEA FI sensibil ușurată activitatea — complexă și care necesită un mare consum de muncă — de conducere a cercetărilor științifice prin utilizarea calculatoarelor? Specialistii în materie răspund în mod afirmativ referindu-se la repetabilitatea unei serii de probleme și proceduri. Ca atare, nu se pune chestiunea dacă este sau nu cazul să se automatizeze procesul de conducere a cercetărilor științifice, ci când, unde anume și în ce măsură să fie realizat acest lucru.

După aprecierea unor specialiști americani pot fi proiectate programe co-respunzătoare, care să ajute aparatul de conducere în îndeplinirea următoarelor sarcini: calculul alocațiilor necesare pentru înfăptuirea proiectelor; pregătirea dărilor de seamă financiare periodice; pregătirea documentației de specialitate privind aprovizionarea tehnico-materială; elaborarea și definitivarea bugetului; prognozarea transpunerii în practică a rezultatelor; repartizarea resurselor financiare și controlul asupra utilizării acestora; asigurarea — cu ajutorul mijloacelor electronice de transmisie — a unor contacte mai rapide și mai frecvente cu coexecutanții și alte organizații interesate; păstrarea, căutarea și furnizarea informațiilor; pregătirea și redactarea textelor; copierea și

multiplicarea materialelor informative; păstrarea setului necesar de documentare ș.a. Unele dintre aceste funcții sint deja îndeplinite de mașini electronice de calcul, altele aflându-se în studiu și programare.

R. S. Vietnam: bilanț agricol

ÎN PERIOADA celui de-al doilea plan cincinal (1976—1980), agricultura R.S. Vietnam a înregistrat succese însemnate, exprimate sintetic în creșterea cu 18, 7% a volumului producției sale globale. Aceasta s-a realizat prin lărgirea suprafețelor însămânțate cu 1,8 mil. ha, concomitent cu aplicarea unor măsuri de raționare a culturilor de cafea, arbore de cauciuc, tutun și pomi fructiferi. Totodată, sistemele de irigații a fost extins pe încă 600 mii ha, iar suprafața terenurilor desecate s-a mărit cu 180 mii ha.

În cursul cincinalului s-a consolidat și baza tehnico-materială a agriculturii vietnameze, care a fost dotată cu 12,7 mii de tractoare de mare putere și cu 10 mii de tractoare de puteri mici, fapt care a permis ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor solului la 37%, iar în zone agricole importante — cum sint deltele fluviului Roșu și fluviului Mekong — la 42—43%. În același interval au fost realizate plantații forestiere pe o suprafață de 570 mii ha.

Toate acestea au condus la realizarea în 1980 a unei recolte de peste 14 mil. tone la culturile alimentare, sporuri mai importante de producție fiind obținute la soia, cafea, tutun, iută ș.a., ceea ce a permis îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației cu produse alimentare și a industriei cu materii prime de proveniență agricolă.

R. P. U. — Economie de combustibil prin izolarea cladirilor

PINĂ LA SFÎRȘITUL anului trecut la aproximativ 30 000 de apartamente din capitala Ungariei a fost efectuată izolarea termică a ușilor și ferestrelor, folosindu-se un material izolator special denumit „Termostop”, creat în cadrul Institutului de cercetări științifice al industriei textile. Prin această măsură consumul de combustibili pentru încălzirea locuințelor s-a redus cu aproximativ 5%.

Până la sfîrșitul acestui cincinal vor fi izolate termic în acest mod alte circa 30 000 apartamente din Budapesta. Potrivit calculului, după izolarea termică a tuturor locuințelor termoficate se va obține o economie anuală de combustibil echivalentă cu 500 tone de petrol.

Se prevede că până la sfîrșitul anului 1981 toate centralele termice din capitală să fie dotate cu termoregulate automate, cu ajutorul cărora temperatura în apartamente să fie adaptată mai bine oscilațiilor de temperatură din exterior.

Prognoză demografică

ULTIMUL RAPORT ANUAL al Fondului O.N.U. pentru activități în domeniul populației (U.N.F.P.A.) relevă că numărul locuitorilor globului, de aproximativ 4,5 miliarde în prezent, ar putea crește de peste două ori în următorii 130 de ani, ajungînd la 10,5 miliarde de oameni, și apoi stabilizîndu-se la acest nivel, dacă actualele programe privind populația se vor menține. Raportul mai afirmă — ceea ce poate părea surprinzător într-un moment în care foamea este încă atît de răspîndită în lume — că Pămîntul poate hrăni o populație de cel puțin două ori mai mare decît cea actuală: „Capacitatea fizică a Pămîntului de a hrăni 10,5 miliarde oameni nu poate fi pusă la îndoială. Într-adevăr, unele estimări sugerează ideea că un număr de patru ori mai mare de oameni pot fi hrăniți avînd în vedere terenurile existente și tehnologia actuală”.

„Hrană se găsește, dar ea este cumpărată de oamenii care au bani să o cumpere — conchide raportul. Aproximativ 36 din 40 de țări cele mai sărace din lume exportă alimente în America de Nord. Și Africa, cel mai infometat continent, este o exportatoare netă de proteine în Europa”.

Persistența discriminării

TRECÎND ÎN REVISTA progresele realizate în economia franceză pentru înfăptuirea egalității în drepturi a femeilor cu bărbații, revista *L'Usine Nouvelle* este nevoită să constate că, deși încă din decembrie 1972 a fost introdus prin lege principiul „salariu egal la muncă egală”, totuși în mai 1981 femeile primeau — în medie — salarii

Cîștigurile femeilor în raport cu cele ale bărbaților (în %) la o calificare egală

Cadre superioare de conducere	68
Cadre de conducere	81
Tehnicienii cu pregătire superioară	89
Tehnicienii	85
Maștri	81
Șefi de echipă	84
Muncitori cu calificare superioară	82
Muncitori specializați	87-88
Muncitori manuali	90

cu 33% mai mici decît bărbații. Se apreciază că, avînd un acces mai restrîns la calificare, femeile au și șanse mai reduse de promovare, ele ocupînd — de pildă — sub 10% din funcțiile de conducere existente în întreprinderile din majoritatea ramurilor industriale.

Dar, chiar și în condițiile unei calificări egale, cîștigurile femeilor salariate rămîn sensibil în urma celor realizate de bărbați, după cum se vede din graficul alăturat, elaborat pe baza statisticilor oficiale franceze.

GLOSAR

Clauza națiunii celei mai favorizate

CLAUZA națiunii celei mai favorizate este una din clauzele pe care țările contractante o pot înscrie în tratatele și convențiile de comerț, în cazul în care înțeleg să se angajeze să extindă asupra schimburilor lor reciproce avantajele vamale sau de altă natură pe care le vor acorda ulterior unei țerte țări.

Prin aplicarea acestei clauze, cele două țări contractante au certitudinea că reducerea taxelor vamale la import și toate celelalte concesii comerciale care ar fi acordate unei alte țări, aflată în situația de a fi cea mai privilegiată dintre țările partenere, vor fi extinse asupra relațiilor lor reciproce. Clauza națiunii celei mai favorizate poate fi de mai multe feluri:

(1) **Clauza necondițională** extinde în mod automat la țările beneficiare avantajele tarifare acordate unei țerte țări, fără ca țările beneficiare să fie obligate să efectueze la rindul lor o contraprestație.

(2) **Clauza condițională** prevede extinderea avantajelor acordate țării celei mai favorizate, însă în condițiile în care avantajele au fost acordate acestei țări. Prin urmare, dacă țara cea mai favorizată a obținut avantajele în schimbul unei contraprestații, beneficiara clauzei le va obține în schimbul unei prestații echivalente.

(3) **Clauza nelimitată** se referă la totalitatea avantajelor acordate țertei țări, în timp ce clauza limitată se referă la o parte specificată din aceste avantaje, cum ar fi de exemplu anumite articole din tariful vamal.

Clauza națiunii celei mai favorizate a fost aplicată și în secolul trecut, când era considerată ca fiind un instrument de largire a liberului schimb. Cu toată vechimea ei și cu toate că G.A.T.T. (Acordul general pentru tarife și comerț, încheiat în 1947) obligă părțile contractante să extindă imediat și necondiționat la toate celelalte părți contractante orice avantaj, privilegiu sau imunitate vamală pe care le acordă unei țări (deci clauza națiunii celei mai favorizate în materie vamală), această clauză nu se include ca o măsură firească în orice convenție sau acord comercial, ci numai în urma unor tratative laborioase care uneori se soldează cu un eșec. Țările ezită să acorde această clauză în cadrul unui tratat bilateral, nefiind sigure asupra consecințelor pe care le-ar avea extinderea automată a ei asupra tuturor celorlalte țări partenere. De asemenea, o țară nu se va grăbi să acorde reduceri tarifare în schimbul unor reduceri similare ale partenerilor, atunci când știe că oricum va beneficia de reducerile acordate altor țări.

În ce privește țările membre ale G.A.T.T., acestea prin însuși actul aderării nu mai au nevoie să insereze clauza în acordurile bilaterale, deoarece în virtutea principiilor G.A.T.T., concesii tarifare bilaterale se extind în favorarea tuturor semnatarilor acordului G.A.T.T.

C. K.

Subdezvoltare

Stroe Mălin, Tirgoviște — 1). Ediția din acest an a Atlasului Băncii mondiale, cuprinzând date în general până în 1978 și în unele cazuri până în 1979, se referă la 183 țări și teritorii, dintre care 139 sunt membre ale Băncii.

Potrivit Atlasului, în cele aproape 40 de țări cu un produs național brut pe locuitor de sub 300 dolari pe an (210 dolari în medie), trăiau, la jumătatea anului 1978, peste 2 miliarde de oameni, respectiv aproape jumătate din populația planetei noastre. În același timp, 552 milioane de oameni

din 25 de țări beneficiau de un P.N.B. pe locuitor de peste 7 000 dolari (în medie 9 220 dolari) pe an.

Tot din datele Atlasului mai rezultă că în perioada 1970—1973 produsul național brut pe locuitor a înregistrat ritmuri negative în 33 de țări ale lumii, cu o populație totală de 169 milioane de oameni. În schimb, în 19 țări, însumând 262 milioane de locuitori, și cu un P.N.B. pe locuitor de 4 990 dolari, acest din urmă indicator a crescut cu peste 6 la sută pe an.

2) Deocamdată nu avem în vedere publicarea unui almanah al „Revistei economice”. Reținem însă propunerea dumneavoastră.

Balanță tehnologică

Ioan Dobre, Bumbesti. — Dacă în domeniul comerțului vizibil Japonia înregistrează constant un sold activ (2,2 miliarde dolari în 1980), în cel al comerțului invizibil înca-

șările nu reprezintă mai mult de 70 la sută din cheltuieli, deficitul la acest capitol ridicându-se anul trecut la peste 11 miliarde dolari (vezi graficul). Principalele izvoare ale deficitului amintit sunt transporturile (circa 50 la sută) și turismul internațional (domeniul în care încasările Japoniei au fost anul trecut de 9,6 miliarde dolari, iar cheltuielile de 4,6 miliarde). Reține în mod deosebit atenția — fiind vorba de o țară cu un sector dezvoltat de cercetare-dezvoltare — deficitul așa-numitei „balanțe tehnologice”, respectiv al comerțului cu brevete (354 milioane dolari încasări, față de 1,3 miliarde dolari cheltuieli pentru achiziționarea de tehnologii străine și plata redevențelor convenite, cu 14 la sută mai mult decît în urmă cu doi ani). În schimb, veniturile de pe urma investițiilor directe japoneze în străinătate sînt în prezent de trei ori mai mari decît dividendele repatriate de companiile străine din Japonia.

Pe plan mondial țările cu cele mai mari excedente ale comerțului invizibil sînt S.U.A. și Marea Britanie.

Consolidare

Radu Pascu, Iași — 1) Prin consolidare se înțelege procesul prin care puterea economică, independența, creditul de care se bucură o persoană sau o colectivitate crește ca urmare a dezvoltării mijloacelor materiale și financiare proprii, a reducerii volumului de datorii, a prelungirii scadențelor la împrumuturi etc. Cazurile cele mai frecvente de consolidare le prezintă activitatea de credit. În aceste cazuri,

prin consolidare se înțelege înlocuirea unui credit pe termen scurt cu un credit pe termen lung, eventual transformarea unui avans sau a unei creanțe într-o participație a creditorului la capitalul debitorului.

Consolidarea poate fi efectuată de creditor sau de un împrumutător diferit din punct de vedere juridic de creditor. Astfel, un credit bancar acordat pentru construcții poate fi consolidat prin înlocuirea lui cu un împrumut ipotecar pe termen lung acordat de un institut specializat în operații pe bază de ipotecă.

În domeniul finanțelor publice, prin consolidare se înțelege transformarea unei părți a datoriei pe termen scurt („datorii flotantă”) într-o datorie pe termen mai îndelungat.

2) Redacția nu mai dispune de exemplare din nr. 23 din 5 iunie 1981. conținând descurul „Apa — o resursă vitală a dezvoltării”. Vă sugerăm consultarea unei colecții la o bibliotecă.

Rezerve de petrol și gaze

Alexandru Kiss, Cluj-Napoca — Cunoscut mai ales ca un mare producător de petrol, Iranul dispune de rezerve certe de gaze naturale superioare celor de petrol, reprezentînd circa o cincime din rezervele mondiale cunoscute.

Potrivit afirmațiilor ministrului iranian al petrolului făcute cu ocazia celei de-a 73-a aniversări a descoperirii petrolului în această țară, Iranul ar putea să exploateze timp de 250 de ani rezervele sale certe de gaze, pe baza volumului producției celei mai ridicată din ultimii zece ani. Ținînd cont de rezervele și tehnicile actuale, el ar putea de asemenea produce petrol timp de 80 de ani în ritmul de 2 milioane de baril pe zi. Dar progresul tehnologic ar putea extinde de cinci ori această perioadă, a afirmat ministrul iranian, subliniînd că în prezent lucrările de prospectare cele mai promițătoare se desfășoară în partea de nord a țării, spre Marea Caspică.

Sistemul bancar al R.P. Chineze

Ștefan Moraru, Tirgu Mureș — Denumirea băncii centrale a Republicii Populare Chineze, înființată în decembrie 1948 și avînd sediul central la Beijing, este Banca Poporului din China. Din

aparatură bancar al R. P. Chineze mai fac parte: Banca Chinei — pentru operațiile cu străinătatea. Banca Poporului pentru Investiții și Cooperativele de Credit (în regiunile rurale).

Banca Poporului din China deține monopolul emisiunii de bînote și îndeplinește un rol cheie în dezvoltarea planică, proporțională și rapidă a economiei. Înainte de crearea B.P.C. au funcționat peste 40 de bănci regionale, înființate sub îndrumarea Partidului Comunist Chinez în regiunile eliberate în cursul războiului de rezistență împotriva Japoniei (1937—1945) și al războiului de eliberare (1946—1949). Aceste bănci au avut privilegiul de emisiune și au îndeplinit funcții bancare, contribuind într-o măsură importantă la finanțarea luptei de eliberare și la reconstrucția și dezvoltarea postbelică în regiunile respective. Pe măsura înființării lor au fost lichidate institutele bancare ale Kuomintangului și privilegiile acordate în acest domeniu străinilor. Pe această cale a fost creat un sistem financiar unificat și stabil pe întregul teritoriu al țării, sub controlul centralizat al statului.

Ca bancă centrală, B.P.C. deține pe lângă monopolul de emisiune și funcțiile de control al creditului, de centru de decontare și centru de tranzacții cu numerar. Totodată, această bancă efectuează operații valutare și administrează metalele prețioase. Prin operațiile sale, banca promovează producția și circulația în diferite sectoare economice. Ea finanțează proiectele de dezvoltare, facilitează vânzările și supraveghează utilizarea corectă a creditelor și fondurilor publice.

B.P.C. are sucursale în orașe, precum și agenții și case de economii în sectoarele urbane (în număr de peste 5 000). În sectoarele rurale, depunerile de economii se efectuează la cele peste 50 000 cooperative de credit. Depunerile la B.P.C. sînt împărțite în două categorii: depuneri particulare și depuneri publice. Toate întreprinderile și organizațiile sînt obligate prin lege să depună numerarul la bancă, păstrînd numai o sumă minimă. Depunerile formează o sursă importantă de fonduri pentru acordarea de credite pe termen scurt planificate.

Moneda chineză este denumită Renminbi (moneda poporului), prescurtat R.M.B. Unitatea monetară de bază este yuanul, divizat în 10 ziao, iar 1 ziao = 10 fen. Moneda se bucură de o remarcabilă stabilitate.

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 27 din 3 iulie 1981

- Amplu și mobilizator program pentru dezvoltarea economico-socială a patriei 1
- Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost conferită distincția „Om al anului 1980 — pentru pace“ 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune
 - Cincinalul 1981—1985. Adâncirea procesului de dezvoltare intensivă a economiei românești (Dan Popescu) 4
 - Utilizarea deplină și eficientă a capacităților de producție (I) (H. Pincas, Z. Csik) 6
 - Reducerea consumurilor energetice, orientare fundamentală a politicii partidului de sporire a eficienței economice (Emil Costin) 8
 - Ridicarea calității producției: obiective, măsuri, responsabilități (Bogdan Pădure) 10
 - Structuri competitive de export (Ioan Georgescu) 12
 - Perfecționarea organizării și normării — la baza creșterii productivității muncii (Petre Frujină) 14
 - Preocupări prioritare pentru consiliul oamenilor muncii (Dan Condrea) 16
- Actualele terenuri slab productive pot da recolte mari și constante (Ioan Vlăduțu, Ioan Boeriu) 18

TEORII — IDEI

- Democrația muncitorească socialistă, caracteristică fundamentală a societății noastre (N. Ionescu) 20
- Om-tehnică-mediu. Rezervele energetice ale metalurgiei neferoase (Florea Oprea, Viorel Tîbea) 22
- Școli ● curente ● economiști. Considerații ale economiștilor sovietici privind condiționarea și exprimarea eficienței producției sociale (II) (Eugen Prahoveanu) 24
- Valoarea și limitele modelării. Convorbiri economice cu H.A.J.F. Misset 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Măsurile concrete de dezarmare, cerință vitală a omenirii (Vasile Secăreș) 27
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPPLEMENTUL NUMARULUI :

Curier economic-legislativ pentru consiliile populare

IN THIS ISSUE

- Comrade Nicolae Ceausescu has been conferred the decoration "Man of the year 1980 — for peace" 3
- The 1981—1985 five year plan. Deepening of the process of intensive development of the Romanian economy (Dan Popescu) 4
- Ways to upgrow the efficiency of foreign trade. Competitive export structures (Ioan Georgescu) 12
- Workers' socialist democracy, a fundamental characteristic of our society (N. Ionescu) 20
- Energy reserves of the non-ferrous metallurgy (Florea Oprea, Viorel Tîbea) 22
- Schools ● trends ● economists. Considerations of the Soviet economists on the conditioning and the expression of the efficiency of the social production (II) (Eugen Prahoveanu) 24
- Value and limits of modelling. Economic talks with H.A.J.F. Misset 26
- Concrete disarmament measures: a vital requirement of the mankind (Vasile Secăreș) 27

DANS LE NUMÉRO

- Le camarade Nicolae Ceausescu a reçu la distinction „Homme de l'année 1980 — pour la paix“ 3
- Le quinquennat 1981—1985. L'approfondissement du processus de développement intensif de l'économie roumaine (Dan Popescu) 4
- Moyens pour accroître l'efficacité du commerce extérieur. Des structures d'export compétitives (Ioan Georgescu) 12
- La démocratie socialiste des travailleurs, caractéristique fondamentale de notre société (N. Ionescu) 20
- Réserves énergétiques de la métallurgie non-ferreuse (Florea Oprea, Viorel Tîbea) 22
- Ecoles ● courants ● économistes. Considérations des économistes soviétiques sur le conditionnement et l'expression de l'efficacité de la production sociale (II) (Eugen Prahoveanu) 24
- Valeur et limites du modelage. Discussions économiques avec H.A.J.F. Misset 26
- Mesures concrètes pour le désarmement, une nécessité vitale de l'humanité (Vasile Secăreș) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

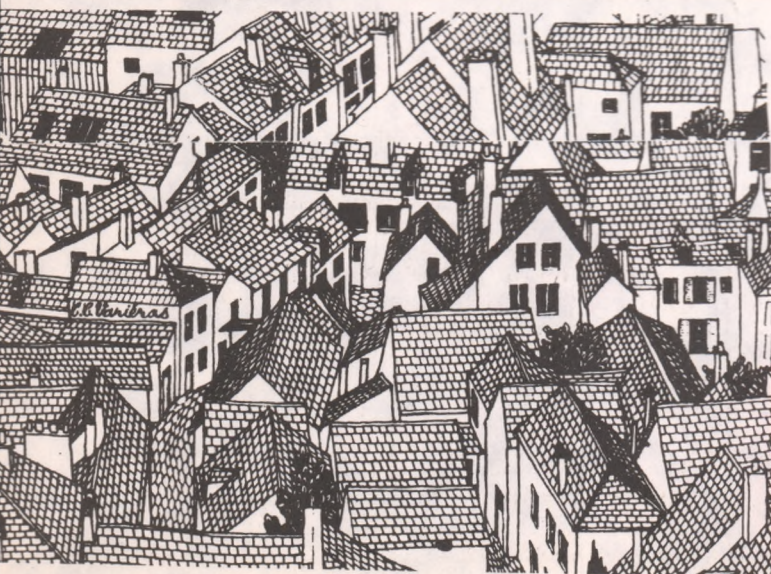
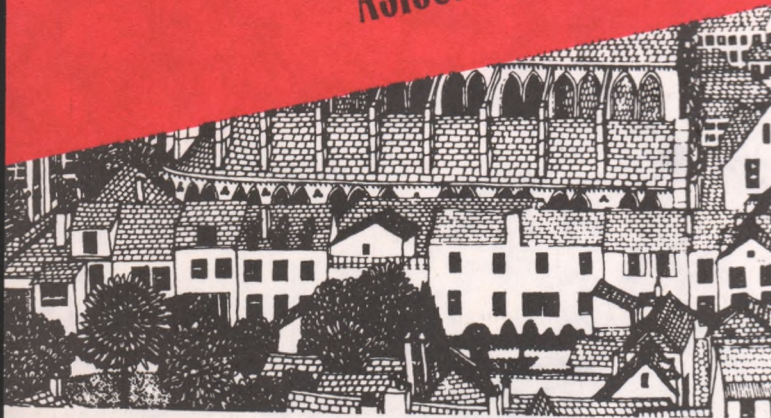
- Товарищу Николае Чаушеску было присвоено звание «Человек 1980-го года — за мир» 3
- Пятилетка 1981—1985 гг. Углубление процесса интенсивного развития румынской экономики (Дан Попеску) 4
- Пути повышения эффективности внешне-торговли. Конкурентоспособные структуры экспорта (Ион Джорджеску) 12
- Социалистическая рабочая демократия, основная характерная черта нашего общества (Н. Ионеску) 20
- Человек-техника — среда. Энергетические ресурсы цветной металлургии (Флора Опря, Виорел Тибя) 22
- Школы ● течения ● экономисты. Соображения советских экономистов относительно обусловленности эффективности социального производства и ее выражения (II) (Еужен Праховяну) 24
- Ценность и пределы моделирования. Экономические беседы... с Х.А.Ж.Ф. Миссе 26
- Конкретные меры разоружения, жизненное требование человечества (Василе Сэкареș) 27

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal); pentru întreprinderi și instituții — 230 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul I. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector I București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei“

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRII DUMNEAVOASTRĂ

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc. ADAS a pus la dispoziția cetățenilor „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR”.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului
- asigurarea de răspundere civilă legală.

● ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe și orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animale și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată — și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață, avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal și încălzire ; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate și altele.

● ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întimplite la domiciliul asiguratului următoarele persoane : asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiune curentului electric, arsură, intoxicație subită și altele.

● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil din incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagubele la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unități socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

VARA A SOSIT!

Magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă oferă o gamă extrem de largă și diversificată de articole vestimentare pentru sezonul cald ale căror modele — concepute după cele mai recente viziumi ale creatorilor de modă — și contexturi, reușesc să satisfacă gusturile cele mai rafinate.

Lei 5
(inclusiv suplimentul)